

ปัญหา และแนวทางแก้ปัญหาการดำเนินงานห้องสมุดประชาชน
สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ และการศึกษา
ตามอัธยาศัย จังหวัดชัยภูมิ

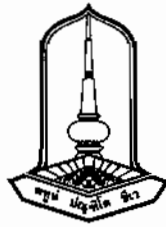
การศึกษาค้นคว้าอิสระ
ของ
ศิรนนท์ วรรณพงษ์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
ตุลาคม 2556
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ปัญหา และแนวทางแก้ปัญหาการดำเนินงานห้องสมุดประชาชน
สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ และการศึกษา
ตามอัธยาศัย จังหวัดชัยภูมิ

การศึกษาค้นคว้าอิสระ
ของ
ศิรนนท์ วรรณพงษ์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
ตุลาคม 2556
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ ได้พิจารณาการศึกษาค้นคว้าอิสระของ
นางสาวศิรนนท์ วรรณพงษ์ แล้วเห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารศึกษาของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ

(ผศ.ดร. ชัยยุทธ สิริสุทธิ)

ประธานกรรมการ

(กรรมการบัณฑิตศึกษาประจำคณะ)

(อาจารย์ ดร.จิมมี่ ทองพิมพ์)

กรรมการ

(อาจารย์ที่ปรึกษาภายนอกภาควิชา)

(รศ.ดร. วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์)

กรรมการ

(อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระ)

มหาวิทยาลัยอนุมัติให้รับการศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัย
มหาสารคาม

(รศ.ดร.ประวิต เอราวรรณ์)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

(รศ.เทียนศักดิ์ เมฆพรรณโอภาส)

ผู้รักษาการคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ 29 เดือน ต.ค. พ.ศ. 2556

ประกาศคุณประกาศ

การศึกษาค้นคว้าฉบับนี้เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษา
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ผู้ศึกษาค้นคว้ามีจุดมุ่งหมาย เพื่อการศึกษาปัญหา และ
แนวทางแก้ปัญหาดำเนินงานของห้องสมุดประชาชน สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ และ
การศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดชัยภูมิ ในการดำเนินตามนโยบาย และจุดเน้นการดำเนินงานสำนักงาน
กศน. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2555 ผู้ศึกษาขอขอบพระคุณอาจารย์ ดร.จิมมี ทองพิมพ์ อาจารย์ที่
ปรึกษา ที่คอยกรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ และช่วยเหลือแก้ไขข้อบกพร่องจนผลงานสำเร็จจุล่งด้วยดี

ผู้ศึกษาค้นคว้าขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัยยุทธ ศิริสุทธิ ประธานกรรมการ
และขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ กรรมการสอบ ที่ให้ความรู้ และ
คำแนะนำในการแก้ไขผลงานการศึกษาค้นคว้าอิสระครั้งนี้ ด้วยความรักและความเมตตาต่อผู้ศึกษา
ค้นคว้าเป็นอย่างสูงยิ่ง

ขอขอบคุณคณะผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบ แก้ไขเครื่องมือที่ใช้ศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ซึ่ง
ประกอบด้วย นายธนาวัฒน์ พงษ์เดชาตระกูล ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ
และการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดชัยภูมิ อาจารย์ ดร.ศิริ แคนสา ศึกษาพิเศษชำนาญการพิเศษ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 30 จังหวัดชัยภูมิ และ นางพิมพ์ลักษณ์ คุ่มไข่น้ำ
ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนชัยภูมิภักดีชุมพล อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์
ตรวจสอบ แก้ไขเครื่องมือ จนผลการศึกษาค้นคว้าสำเร็จตามวัตถุประสงค์

การดำเนินงานศึกษาค้นคว้าจะได้รับความสำเร็จมิได้เลย ถ้าไม่ได้รับการสนับสนุนจาก
บุคลากรและเจ้าที่สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย รวมทั้ง
กลุ่มตัวอย่างที่ให้ข้อมูล คือ ผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการห้องสมุด บรรณารักษ์ ครูประจำศูนย์
การเรียนรู้ชุมชนและผู้ให้บริการห้องสมุดประชาชนจังหวัดชัยภูมิ แหล่งข้อมูลที่ให้ความร่วมมือในการ
ตอบแบบสอบถาม ความดีงามทั้งหลายทั้งมวลและประโยชน์ที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้ศึกษา
ค้นคว้าขอเทิดไว้เป็นเครื่องบูชา พระคุณของบิดา และมารดาผู้มีพระคุณอย่างสูง ครอบครัว ญาติและ
มิตรผู้มีพระคุณทุกท่าน

ศรินันท์ วรรณพงษ์

ชื่อเรื่อง ปัญหา และแนวทางแก้ปัญหาการดำเนินงานห้องสมุดประชาชน สังกัดสำนักงาน
ส่งเสริมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดชัยภูมิ

ผู้ศึกษาค้นคว้า นางสาวศิรินันท์ วรรณพงศ์

อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ ดร.จิมมี ทองพิมพ์

ปริญญา กศ.ม. สาขาวิชา การบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ปีที่พิมพ์ 2556

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาปัญหา และแนวทางแก้ปัญหาการดำเนินงานของห้องสมุดประชาชน สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดชัยภูมิ ใน การดำเนินงานตามนโยบาย และจุดเน้นของสำนักงาน กศน. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2555 ด้านงานห้องสมุดประชาชน จำนวน 7 ด้าน คือ 1. ด้านการจัดศูนย์กลางการเรียนรู้ตลอดชีวิตของชุมชน เพื่อเป็นแหล่งค้นคว้า และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การพัฒนาอาชีพ และการสร้างความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน 2. ด้านการจัดบริการห้องสมุดประชาชนให้กับประชาชนอย่างครอบคลุม และทั่วถึง โดยเน้นการระดมทรัพยากร และความร่วมมือจากภาคีเครือข่าย 3. ด้านการจัดหาโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อเชื่อมโยงกับแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ สำหรับให้บริการในห้องสมุดประชาชน 4. ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ ในรูปแบบที่หลากหลายทั้งภายใน และภายนอกห้อง สมุดเพื่อปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน การพัฒนาศักยภาพ และส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองตลอดชีวิต และการรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่ทันเหตุการณ์ของประชาชน 5. ด้านการจัดหน่วยบริการเคลื่อนที่พร้อมอุปกรณ์เพื่อส่งเสริมการอ่าน และการเรียนรู้ที่หลากหลาย ออกให้บริการประชาชนอย่างทั่วถึงสม่ำเสมอ เพื่อเพิ่มโอกาสการเรียนรู้ และการพัฒนาอาชีพของประชาชน และชุมชน 6. ด้านการพัฒนาศักยภาพของบุคลากร ที่รับผิดชอบการบริการของห้องสมุดประชาชน ให้มีความรู้ความสามารถในการให้บริการ สนับสนุนการดำเนินงาน 7. ด้านการแสวงหาภาคีเครือข่าย เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในการสนับสนุนการดำเนินงานห้องสมุดประชาชน เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถาม จำนวน 205 ฉบับ กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการห้องสมุด ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน บรรณารักษ์และผู้ใช้บริการ ห้องสมุดประชาชน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษาค้นคว้า พบว่า ในการดำเนินงานตามนโยบายและจุดเน้นของสำนักงาน กศน. การศึกษาตามอัธยาศัย ด้านงานห้องสมุดประชาชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2555 จำนวน 7 ด้าน มีปัญหาการดำเนินงานตามนโยบาย ระดับมากในทุกด้าน ไม่แตกต่างกัน โดยเฉพาะปัญหาในด้านการจัดการพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของการศึกษานอกระบบด้วยวิธีการเรียนรู้ที่ทันสมัย การขาดโครงสร้างพื้นฐานทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารเพื่อเชื่อมโยงกับแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ และด้านการจัด กิจกรรมส่งเสริม และพัฒนาวิชาชีพ เพื่อเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	3
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	4
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการห้องสมุดประชาชน	7
องค์ประกอบของห้องสมุดประชาชน	12
แนวทางในการพัฒนาห้องสมุดประชาชน	15
นโยบายด้านการศึกษิตตามอัยาศัยของสำนักงาน กศน.	18
บทบาทภารกิจห้องสมุดประชาชน	21
บริบทสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัยาศัย	
จังหวัดชัยภูมิ	28
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	31
งานวิจัยในประเทศ	31
งานวิจัยต่างประเทศ	32
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	34
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	34
ขั้นตอนการดำเนินการศึกษาค้นคว้า	35
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	38
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	39
การเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล	41
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	43
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	45
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	45
ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	45
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	46

บทที่	หน้า
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	56
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	56
สรุปผล	56
อภิปรายผล	53
ข้อเสนอแนะ	60
บรรณานุกรม	66
ภาคผนวก	72
ภาคผนวก ก แบบประเมินความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ เครื่องมือในการศึกษาค้นคว้า.....	73
ภาคผนวก ข ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ	91
ประวัติย่อของผู้ศึกษาค้นคว้า	92

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	35
2	จำนวน (คน) และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาดำเนินงานของห้องสมุดประชาชนจังหวัดชัยภูมิ จำแนกตามสถานภาพ ประสบการณ์ในการใช้บริการห้องสมุดประชาชน และระดับการศึกษา	47
3	ผลการดำเนินงานตามนโยบาย และจุดเน้นในการดำเนินงานของห้องสมุดประชาชน ประจำปีงบประมาณ 2555 ด้านการจัดศูนย์กลางการเรียนรู้ตลอดชีวิตของชุมชน เพื่อเป็นแหล่งค้นคว้าและแลกเปลี่ยนเรียนรู้การพัฒนาอาชีพ และการสร้างความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน	48
4	ผลการดำเนินงานตามนโยบาย และจุดเน้นในการดำเนินงานของห้องสมุดประชาชน ประจำปีงบประมาณ 2555 ด้านการจัดบริการห้องสมุดประชาชนให้กับประชาชน อย่างครอบคลุมและทั่วถึง โดยเน้นการระดมทรัพยากร และความร่วมมือจากภาคีเครือข่าย	49
5	ผลการดำเนินงานตามนโยบาย และจุดเน้นในการดำเนินงานของห้องสมุดประชาชน ประจำปีงบประมาณ 2555 ด้านการจัดหาโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อเชื่อมโยงกับแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ สำหรับให้บริการในห้องสมุดประชาชน	50
6	ผลการดำเนินงานตามนโยบาย และจุดเน้นในการดำเนินงานของห้องสมุดประชาชน ประจำปีงบประมาณ 2555 ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ในรูปแบบที่หลากหลายทั้งภายใน และภายนอกห้องสมุด เพื่อปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน การพัฒนาศักยภาพ และส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองตลอดชีวิต และการรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่ทันเหตุการณ์ของประชาชน	51
7	ผลการดำเนินงานตามนโยบาย และจุดเน้นในการดำเนินงานของห้องสมุดประชาชน ประจำปีงบประมาณ 2555 ด้านการจัดหน่วยบริการเคลื่อนที่พร้อมอุปกรณ์ เพื่อส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้ที่หลากหลาย ออกให้บริการประชาชนอย่างทั่วถึงสม่ำเสมอ เพื่อเพิ่มโอกาสการเรียนรู้และการพัฒนาอาชีพของประชาชน และชุมชน	52
8	ผลการดำเนินงานตามนโยบาย และจุดเน้นในการดำเนินงานของห้องสมุดประชาชน ประจำปีงบประมาณ 2555 ด้านการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรที่รับผิดชอบ การบริการของห้องสมุดประชาชน ให้มีความรู้ความสามารถในการให้บริการสนับสนุนการดำเนินงาน	53
9	ผลการดำเนินงานตามนโยบาย และจุดเน้นในการดำเนินงานของห้องสมุดประชาชน ประจำปีงบประมาณ 2555 ด้านการแสวงหาภาคีเครือข่าย เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในการสนับสนุนการดำเนินงานห้องสมุดประชาชน	54

10	ด้านการจัดศูนย์กลางการเรียนรู้ตลอดชีวิตของชุมชน เป็นแหล่งค้นคว้าและแลกเปลี่ยนเรียนรู้การพัฒนาอาชีพ และการสร้างความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน	92
11	ด้านการจัดบริการห้องสมุดประชาชน ให้กับประชาชนอย่างครอบคลุมและทั่วถึง โดยเน้นการระดมทรัพยากรและความร่วมมือจากภาคีเครือข่าย	92
12	ด้านการจัดหาโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อเชื่อมโยงกับแหล่งการเรียนรู้ต่างๆ สำหรับให้บริการในห้องสมุดประชาชน	93
13	ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ในรูปแบบที่หลากหลายทั้งภายใน และภายนอกห้องสมุด เพื่อปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน การพัฒนาศักยภาพและส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองตลอดชีวิต และการรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่ทันเหตุการณ์ของประชาชน	93
14	ด้านการจัดหน่วยบริการเคลื่อนที่พร้อมอุปกรณ์ เพื่อส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้ที่หลากหลายออกไปให้บริการประชาชนอย่างทั่วถึง สม่าเสมอ เพื่อเพิ่มโอกาสการเรียนรู้และการพัฒนาอาชีพของประชาชนและชุมชน	94
15	ด้านการพัฒนาศักยภาพของบุคลากร ที่รับผิดชอบการบริการของห้องสมุดประชาชนให้มีความรู้ความสามารถในการให้บริการสนับสนุนการดำเนินงาน	94
16	ด้านการแสวงหาภาคีเครือข่ายเพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในการสนับสนุนการดำเนินงานห้องสมุดประชาชน	95

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 ขั้นตอนในการศึกษาค้นคว้า	37
2 ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือในการศึกษาค้นคว้า	41

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

มาตรา 25 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ระบุให้รัฐ ต้องส่งเสริมการดำเนินงานและการจัดตั้งแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบ ได้แก่ ห้องสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์หอศิลป์ สวนพฤกษศาสตร์ สวนสาธารณะ สวนสัตว์ อุทยาน วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศูนย์การกีฬาและนันทนาการ แหล่ง ข้อมูลและแหล่งการเรียนรู้อื่นอย่าง พอเพียง และมีประสิทธิภาพ (สำนักบริหารงานการศึกษาออกโรงเรียน. 2549 : 1) ห้องสมุดประชาชน เป็นแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต ที่มีความสำคัญยิ่ง ในฐานะเป็นรากฐานของการสร้างสังคมทางปัญญาและการเรียนรู้ กระแสการเปลี่ยนแปลงของยุคโลกาภิวัตน์อันเกิดจากความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร ทำให้โลกก้าวเข้าสู่สังคมในยุคดิจิทัล ทำให้เกิดการปรับเปลี่ยน ในวิชาชีพและบทบาท ของบรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชนอย่างกว้างขวาง เพื่อตอบสนองต่อความต้องการ และความคาดหวัง ของประชาชนและสังคม โดยแนวคิดของการศึกษาตลอดชีวิตและในการเข้าสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ (ชุติมา สัจจานันท์. 2552 : 26) ห้องสมุดจึงเป็นศูนย์รวมที่จะสามารถพัฒนาประชาชนให้มีความรู้ กว้างขวาง มีโลกทัศน์ที่กว้างเพิ่มขึ้น รอบรู้ทันต่อเหตุการณ์อยู่เสมอจะเป็นประโยชน์ ในการดำรงชีวิต การ ส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิตนั้น ต้องเปิดโอกาสให้ทุกคนได้รับการ ศึกษาตามรูปแบบที่ต้องการ มีความ ยืดหยุ่นหลากหลายตามโอกาสและสถานการณ์ ทุกภาคส่วนในสังคมต้องมีบทบาทร่วมกันในการจัด การศึกษา เช่น บ้าน วัด ที่ทำงาน สถานประกอบการ ห้องสมุด พิพิธภัณฑ์ สวนสัตว์ สโมสร ศาลา ประชาคม เป็นต้น ซึ่งอาจเป็นเครือข่ายการเรียนรู้ของสถาบันการศึกษา เป็นการจัดประสบการณ์การ เรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน เช่น บริการข่าวสาร ข้อมูลต่าง ๆ เพื่อเป็นแหล่งความรู้ให้ผู้เรียนสามารถศึกษาเรียนรู้ ได้ด้วยตนเอง ส่วนกิจกรรมการเรียนรู้สามารถจัดได้อย่างหลากหลายโดยอาจใช้สื่อประเภทต่างๆ เช่น เรียนรู้จากครูผู้สอน วิทยุ โทรศัพท์ วัสดุทัศน คอมพิวเตอร์ แบบเรียนสำเร็จรูป หนังสือพิมพ์ การประชุม การอบรม เป็นต้น ทั้งนี้ จะต้องสอดคล้องกับวิถีชีวิตของผู้เรียนเป็นสำคัญ วันนี้ คงถึงเวลาแล้วที่รัฐบาล จะต้องยกเครื่องปฏิรูปการศึกษาและการเรียนรู้ของคนไทยอย่างเป็นระบบ โดยมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษา เป็นการเพิ่มโอกาสทางการ ศึกษา และการเรียนรู้ โดยเฉพาะการส่งเสริมทุกภาค ส่วนมีส่วนร่วม เพื่อให้คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิตทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และ การศึกษาตามอัธยาศัยอย่างมีคุณภาพ ทุกระดับ และทุกประเภทการศึกษา เพื่อขับเคลื่อนผลักดันให้คน ไทยได้มีการศึกษาตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพและเติม เต็มให้สังคมไทย เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้อย่าง แท้จริง (ฟาฏินา วงศ์เลขา. 2556) การจัดกระบวนการเรียนรู้ การศึกษานอกระบบ จึงยึดหลักการ สำคัญ 5 ประการ คือ หลักความเสมอภาคทางการศึกษา หลักการพัฒนาตนเองและการพึ่งพาตนเอง หลักการบูรณาการการเรียนรู้และวิถีชีวิต หลักความสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน และหลักการ เรียนรู้ร่วมกัน และการมีส่วนร่วมของชุมชน (สำนักบริหารงานการศึกษาออกโรงเรียน. 2546 : 3 - 4)

ห้องสมุดอันเป็นแหล่งรวบรวมความรู้ สรรพวิทยาต่าง ๆ รวมทั้งเป็น ศูนย์กลางของการรวบรวมมรดกทางปัญญา ซึ่งเปรียบเสมือนธนาคารแห่งความรู้ที่นักปราชญ์ได้สะสมไว้ ไม่ว่าจะเบิกยืมครั้งมากน้อยเท่าใดก็ไม่มีความหมดสิ้นไปได้ (ลมูล รัตตการ. 2539 : 47) ห้องสมุดประชาชนจึงเป็นแหล่งสารสนเทศที่จัดตั้งขึ้น เพื่อให้บริการสารสนเทศ แก่ ชุมชนโดยไม่จำกัดเพศ อายุ เชื้อชาติ ศาสนา และระดับการศึกษาของผู้ใช้บริการ โดยไม่หวังผลตอบแทน เพราะห้องสมุดประชาชนนั้นเกิดขึ้นจากการสนับสนุนของประชาชน ทั้งโดยตรงและทางอ้อม โดยการบริจาคทรัพย์สินส่วนตัวเสียภาษีให้ แก่ รัฐบาล ห้องสมุดประชาชนมีทั้งที่สังกัดภาครัฐบาล รัฐวิสาหกิจ เอกชน สมาคมและองค์การของระหว่างประเทศ ซึ่งทุกประเภทล้วนแต่เป็นแหล่งข้อมูลสารสนเทศเพื่อการศึกษาต่อเนื่องตลอดชีวิตสำหรับประชาชน (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2545 : 25) การให้บริการห้องสมุดที่หลากหลายรูปแบบใหม่ ทันสมัย มีคุณค่าต่อผู้ใช้บริการ และมีการจัดการองค์กรให้อำนวยประโยชน์ให้แก่ผู้ใช้ บริการมากที่สุด รัฐบาลมีนโยบายจะนำสารสนเทศไปสู่ประชาชน และท้องถิ่นที่ห่างไกล รวมทั้งสร้างสารสนเทศในท้องถิ่น หรือภูมิปัญญาท้องถิ่น ประกอบไปด้วยข้อมูลดังต่อไปนี้ เกษตรกรรม สัตว์ พืช อุตสาหกรรมและหัตถกรรม ภาษาและวัฒนธรรม ประเพณี องค์กรชุมชน โภชนาการ ข้อมูลพื้นฐาน นิทานชาวบ้าน ภูมิปัญญาชาวบ้าน หัตถกรรมพื้นบ้าน โบราณสถานการเล่นพื้นบ้าน บุคคลสำคัญ หรือผู้ชำนาญการ แหล่งท่องเที่ยว สารสนเทศท้องถิ่นข้างต้นเป็นสารสนเทศที่รวบรวมภูมิปัญญาท้องถิ่นของไทยไว้หาก มีวิธีการจัดการที่ดีมีคุณภาพทุกท้องถิ่นในสังคมไทย จะมีโอกาสเผยแพร่สารสนเทศของแต่ละท้องถิ่น รวมทั้งสามารถศึกษาสารสนเทศท้องถิ่นในด้านศิลปวัฒนธรรมจากภูมิปัญญาชาวบ้านได้ในคราวเดียวกัน (ปัญญา สุขแสน. 2545 : 23)

สำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียนได้รายงานผลการประเมินผล ด้านการดำเนินงานของโครงการนำร่องห้องสมุดที่มีชีวิต ในปีงบประมาณ 2549 พบว่า มีปัญหาในการดำเนินงาน ได้แก่

- 1). ด้านงบประมาณ ห้องสมุดขาดแคลนงบประมาณในลักษณะค่าใช้จ่าย ในการจัดซื้อหนังสือ และค่าซ่อมแซมอาคารสถานที่
- 2). ด้านบุคลากร ห้องสมุดมีบุคลากรไม่เพียงพอในการให้บริการเฉพาะด้าน เช่น ด้านการจัดกิจกรรม
- 3). ด้านอาคารสถานที่ ห้องสมุดกำลังปรับปรุงอาคาร สถานที่ เพื่อให้ดึงดูดให้มีผู้เข้ามาใช้บริการห้องสมุด แต่การพัฒนาปรับปรุงดำเนินการได้ ในวงเงินงบประมาณที่จำกัด
- 4). ด้านสื่อ อุปกรณ์ วัสดุ และครุภัณฑ์ พบว่า หนังสือที่ให้บริการมีสภาพเก่า จำนวนมาก และผู้ใช้บริการมีความต้องการหนังสือใหม่ ๆ ซึ่งมีไม่เพียงพอและในปัจจุบันห้องสมุดได้ รับงบประมาณจัดซื้อเครื่องคอมพิวเตอร์และได้เปิดให้บริการสืบค้นข้อมูล เริ่มการจัดการเรียนการสอนและ
- 5). ด้านการจัดกระบวนกรเรียนรู้ พบว่า บุคลากรของห้องสมุดมีจำนวนน้อยและการจัดกิจกรรมในห้องสมุดที่จะต้องดำเนินการหลายด้าน ดังนั้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องจึงเป็นเรื่องยาก แต่เจ้าหน้าที่ห้องสมุด ก็ได้ตระหนักและพยายามดำเนินการให้เป็น ไปตามแผนการจัดกิจกรรมที่ได้กำหนดในแผนงาน (นงลักษณ์ พร้อมจะบก. 2551 : 3 - 4) สภาพปัญหาในการดำเนินงาน และจัดกิจกรรมกระบวนกรเรียนรู้ของห้องสมุดประชาชน โดยทั่ว ๆ ไป พบว่า มีปัญหามากมายหลายด้าน เช่น ปัญหาด้านภูมิทัศน์ภายนอกและภายในห้องสมุดไม่ดึงดูดความสนใจให้มีผู้เข้ามาใช้บริการ สภาพอากาศภายในห้องสมุดร้อนอบอ้าว ขาดครุภัณฑ์และมีพื้นที่จัดเก็บจำกัด และปัญหาในการขาดสื่อเทคโนโลยีและอุปกรณ์ที่ทันสมัย ปัญหาด้านงบประมาณไม่เพียงพอในการจัดซื้อวัสดุครุภัณฑ์เพื่อให้บริการ เป็นผลทำให้การดำเนินงานห้องสมุดประชาชนไม่บรรลุตามจุดมุ่งหมายของห้องสมุดขาด

คุณภาพประสิทธิภาพ และประสิทธิผลตามเกณฑ์มาตรฐานข้อ กำหนดทั่วไป (พรรณิ ตรงประสิทธิ์.
2552 : 3)

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย เป็นองค์กรหลักในการสร้าง กระบวนการเรียนรู้ เพิ่มโอกาสให้ กับประชาชน ให้ได้รับโอกาสทางการศึกษาตลอดชีวิต และเกิดสังคม แห่งการเรียนรู้ งานพื้นฐานทั่วไปของห้องสมุดประชาชน ประกอบด้วย งานบริหาร งานบริการและงาน เทคนิค รวมทั้งการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ดำเนินไปโดยความเรียบร้อยตามวัตถุประสงค์เป็นหน้าที่ของ ห้องสมุดประชาชน โดยมีการกำหนดนโยบาย การวางรูปงานและหาวิธีต่าง ๆ รวมทั้งการคัดเลือกหา หนังสือ วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ มาไว้ใน ห้องสมุดเพื่อให้บริการแก่ผู้ใช้ดำเนินไปตามกำลังของงบประมาณที่ได้ จัดสรร ภารกิจ และพันธกิจการดำเนินงานของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตาม อัธยาศัย คือ หน้าที่ในการส่งเสริม สนับสนุน และประสานงานการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตาม อัธยาศัย ในอันที่จะอำนวยโอกาสให้ประชาชนกลุ่มเป้าหมายได้รับการศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม อัธยาศัยอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ ภายใต้กรอบทิศทางการพัฒนาประเทศที่สอดคล้องกับแผนการ บริหารราชการแผ่นดิน แผนการศึกษาแห่งชาติ มติคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการส่งเสริมการอ่านให้เป็นวาระ แห่งชาติ เพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต นโยบายและจุดเน้นในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ของกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อให้คนไทยได้รับการศึกษาตลอดชีวิต และการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำที่ มีคุณภาพได้ทุกที่ ทุกเวลา อย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกัน เพื่อให้เกิดสังคมฐาน ความรู้ และการมีอาชีพ อย่างยั่งยืน (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. 2555)

ผู้ศึกษาค้นคว้าในฐานะหัวหน้ากลุ่มงานการศึกษาตามอัธยาศัย สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดชัยภูมิ ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบและได้รับมอบหมายในงานด้านส่งเสริมการ อ่าน และด้านงานห้องสมุดประชาชน สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม อัธยาศัยจังหวัดชัยภูมิ ได้มีความตระหนักเห็นถึงความสำคัญของการส่งเสริมและดำเนินงานการพัฒนา ระบบห้องสมุดประชาชนให้มีคุณภาพและมาตรฐาน โดยให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสามารถ ตอบสนองความต้องการในการเรียนรู้ตลอดชีวิตได้อย่างกว้างขวาง บรรณารักษ์ และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง สามารถดำเนินงานห้องสมุดในการจัดบริการสื่อด้านเทคโนโลยีสารสนเทศแก่ประชาชน และ กลุ่มเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้ศึกษาค้นคว้าจึงได้ทำการศึกษา เรื่อง สภาพปัญหา และแนวทาง แก้ปัญหาการดำเนินงานห้องสมุดประชาชน สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ และการศึกษา ตามอัธยาศัยจังหวัดชัยภูมิ เพื่อนำข้อมูลสารสนเทศที่ได้จากการศึกษามาเป็นข้อมูล และ ขยายผลแนวทาง ในการดำเนินการของห้องสมุดประชาชนให้มีการจัดการ เพื่อเป็นแหล่งในการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่มีคุณภาพ สืบต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

เพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาการดำเนินงานของห้องสมุดประชาชน สังกัด สำนักงาน ส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดชัยภูมิ

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. ได้ทราบปัญหาในการดำเนินงานห้องสมุดประชาชน สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดชัยภูมิ
2. ได้แนวทางแก้ปัญหาคำเนินงานห้องสมุดประชาชน สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดชัยภูมิ ให้มีการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ
3. ได้ข้อเสนอแนะสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และที่สนใจเพื่อนำไปเป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนาการดำเนินงานห้องสมุดให้มีประสิทธิภาพ

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้า เรื่อง ปัญหาและแนวทางการดำเนินงานห้องสมุดประชาชน สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดชัยภูมิครั้งนี้ ผู้ศึกษาค้นคว้าได้กำหนดขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรในการศึกษาค้นคว้า คือ บุคลากรสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดชัยภูมิ จำนวน 440 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการห้องสมุดประชาชน บรรณารักษ์ ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน และผู้ใช้บริการห้องสมุดประชาชน

1.2 กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้นคว้า คือ บุคลากรสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดชัยภูมิ จำนวน 205 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบไม่ใช้ความน่าจะเป็นผสมกับแบบที่ใช้ความน่าจะเป็น โดยมีลำดับขั้นตอนดังนี้

1.2.1 กำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบไม่ใช้ความน่าจะเป็น และใช้การเลือกสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยแบ่งประชากรและกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 5 กลุ่มตามสถานภาพกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการห้องสมุดประชาชน บรรณารักษ์ ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน และผู้ใช้บริการห้องสมุดประชาชน

1.2.2 เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบที่ใช้ความน่าจะเป็น โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จากกลุ่มประชากรทั้ง 5 กลุ่ม โดยใช้ตารางคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) (บุญชม ศรีสะอาด. 2554 : 43) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 205 คน ดังแสดงไว้ในตาราง 1

1.2.3 กำหนดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบที่ใช้ความน่าจะเป็น โดยใช้เทคนิคแบบลูกโซ่หรือหิมะกลิ้ง (Snowball Sampling) (ณรงค์ โพธิ์พฤษกันต์. 2550 : 186) ทำการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง เพื่อใช้ศึกษาข้อปัญหาที่ค้นพบจากการตอบคำถามแบบปลายเปิด โดยการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างที่คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างละ 3 คน รวมจำนวน 15 คน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ขอบเขตด้านเนื้อหาในการศึกษาค้นคว้าเรื่อง สภาพปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาคำเนินงานห้องสมุดประชาชนครั้งนี้ ศึกษาปัญหาในการดำเนินงานตามนโยบาย และจุดเน้นในการ

ดำเนินงานตามนโยบายด้านการศึกษิตตามอัยาศัย งานห้องสมุดประชาชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2555 ของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัยาศัยจำนวน 7 ด้านคือ

2.1 ศูนย์กลางการเรียนรู้ตลอดชีวิตของชุมชน เป็นแหล่งค้นคว้าและแลกเปลี่ยนเรียนรู้การพัฒนาอาชีพ และการสร้างความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

2.2 จัดบริการห้องสมุดประชาชน ให้กับประชาชนอย่างครอบคลุมและทั่วถึง โดยเน้นการระดมทรัพยากร และความร่วมมือจากภาคีเครือข่าย

2.3 จัดหาโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อเชื่อมโยงกับ แหล่งการเรียนรู้ต่างๆ สำหรับให้บริการในห้องสมุดประชาชน

2.4 จัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ในรูปแบบที่หลากหลายทั้งภายใน และภายนอกห้องสมุด เพื่อปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน การพัฒนาศักยภาพและส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองตลอดชีวิต และการรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่ทันเหตุการณ์ของประชาชน

2.5 จัดหน่วยบริการเคลื่อนที่พร้อมอุปกรณ์ เพื่อส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้ที่หลากหลายออกไปให้บริการประชาชนอย่างทั่วถึง สม่าเสมอ เพื่อเพิ่มโอกาสการเรียนรู้ และการพัฒนาอาชีพของประชาชนและชุมชน

2.6 พัฒนาศักยภาพของบุคลากร ผู้ที่รับผิดชอบการบริการของห้องสมุดประชาชน ให้มี ความรู้ ความสามารถในการให้บริการสนับสนุนการดำเนินงาน

2.7 แสวงหาภาคีเครือข่ายเพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในการสนับสนุนการดำเนินงานห้องสมุดประชาชน

3. ขอบเขตด้านตัวแปร

3.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ประกอบด้วยตัวแปรเกี่ยวกับสถานภาพ ประสบการณ์ในการใช้ห้องสมุด และระดับการศึกษา

3.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variables) ได้แก่ ปัญหา และแนวทางแก้ปัญหาในการดำเนินงานของห้องสมุดประชาชน จำนวน 7 ด้าน

4. ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ คือ พฤศจิกายน 2555 - มีนาคม 2556

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การดำเนินงานห้องสมุดประชาชน หมายถึง การปรับปรุงแก้ไข และในการทํางานบริการของห้องสมุดประชาชน โดยการพัฒนาศักยภาพการะงานทั้ง 2 ด้านได้แก่ งานบริการ และ งานเทคนิค ให้มีประสิทธิภาพ

2. งานบริการ หมายถึง การดำเนินงานในด้านการบริการ ตามระบบงานห้องสมุด ประชาชน เพื่ออำนวยความสะดวกในการใช้บริการ ศึกษาค้นคว้า บริการให้ยืมและรับคืนหนังสือ บริการให้จองหนังสือ บริการแนะนำการใช้ห้องสมุดให้ผู้ใช้บริการรู้และเข้าใจถึงวัตถุประสงค์ และบริการช่วยค้นคว้าหาคำตอบเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ ที่ต้องการ

3. งานเทคนิค หมายถึง งานที่เกี่ยวกับการจัดระบบงานวัสดุ สื่อสารสนเทศที่ใช้ในการบริการ เช่น การคัดเลือก การจัดหา การลงทะเบียน การวิเคราะห์หมวดหมู่

4. การดำเนินงานตามนโยบายของ กศน. หมายถึง การปฏิบัติงานตามแนวทางที่สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย สำนักปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กำหนดนโยบาย ด้านการจัดการศึกษาตามอัธยาศัย งานห้องสมุดประชาชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2555 จำนวน 7 ด้าน

5. ห้องสมุดประชาชน หมายถึง แหล่งศูนย์รวมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ส่งเสริมการศึกษาตามอัธยาศัย เป็นศูนย์กลางทางวิชาการ และวิทยาการ เพื่อการศึกษา ค้นคว้า รวบรวมข้อมูล สื่อความรู้ และทรัพยากรสารสนเทศที่หลากหลายรูปแบบ เพื่อสนองความต้องการของบุคคลทุกกลุ่ม สนับสนุนส่งเสริมในด้านการ ศึกษาสารสนเทศ การพัฒนาตนเอง สืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นและการพักผ่อนหย่อนใจ พัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนและพัฒนาสังคมให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ โดยยึดหลักการความเท่าเทียมกัน ตลอดจนเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีประโยชน์ต่อการเรียนรู้ ห้องสมุดประชาชนยุคใหม่ จึงต้องพร้อมต่อการปรับเปลี่ยนระบบและขั้นตอนการดำเนินงานห้องสมุด ใน การให้บริการแก่ผู้ใช้บริการอย่างมีคุณภาพ มีประสิทธิภาพและได้มาตรฐาน

6. แหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต หมายถึง แหล่งหรือที่รวมสาระความรู้ซึ่งอาจเป็นสถานที่ ศูนย์รวมข้อมูล ข่าวสาร หรือบุคคลที่เอื้อให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต

7. การจัดการศึกษาตามอัธยาศัยโดยห้องสมุดประชาชน หมายถึง การจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยบรรณารักษ์จัดให้กับผู้เรียน หรือผู้รับบริการได้เรียนรู้ด้วยตนเอง ตามความต้องการ ความสนใจตามศักยภาพความพร้อม และโอกาสจากสื่อความรู้ต่าง ๆ จากภูมิปัญญา สภาพแวดล้อม จากแหล่งความรู้อื่น ๆ เป็นต้น เพื่อให้เป็นคนดี คนเก่ง และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

8. ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดชัยภูมิ

9. ผู้ใช้บริการห้องสมุด หมายถึง ประชาชนที่เข้ามารับบริการการจัดการศึกษาตามอัธยาศัย โดยห้องสมุดประชาชนต่าง ๆ ที่มีบรรณารักษ์เป็นผู้ดำเนินการ

10. การเรียนรู้ หมายถึง กระบวนการที่ผู้เรียนนำเองความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนเองในการปรับตัวทั้งในด้านส่วนตัวและสังคม

11. ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน หมายถึง ครูที่ทำหน้าที่การสอนประจำศูนย์ การเรียนในชุมชน และครูอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียน สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอก
12. บรรณารักษ์ หมายถึง เจ้าหน้าที่ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในการดำเนินงาน วิชาการและบริหารงานต่างๆ ในห้องสมุด โดยจัดระบบเป็นหมวดหมู่และระเบียบเรียบร้อย เพื่อให้ผู้ใช้ห้องสมุดมีความสะดวกสืบค้นได้ง่าย และตรงกับความต้องการของผู้มาใช้บริการห้องสมุด

13. คณะกรรมการห้องสมุดประชาชน หมายถึง ผู้ทรงคุณวุฒิ หรือผู้ที่มีความรู้ความสามารถ และมีความชำนาญการที่คัดเลือกเข้าร่วมดำเนินงานห้องสมุดให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อชุมชนให้เป็นแหล่งเรียนรู้ที่ทันสมัย โดยเป็นผู้ที่มีความสามารถในด้านการศึกษา ด้านการเมืองการปกครอง ด้านศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม ด้านพัฒนาสังคมและชุมชนและสิ่งแวดล้อม ด้านความมั่นคง ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีและสารสนเทศ ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น และด้านสาธารณสุข ประชาชนสามารถเข้าศึกษาค้นคว้าหาความรู้ได้อย่างหลากหลายและมีคุณภาพ

บทที่ 2

เอกสารและงานศึกษาค้นคว้าที่เกี่ยวข้อง

ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ศึกษาเอกสารและงานศึกษาค้นคว้าที่เกี่ยวข้อง เพื่อความเข้าใจและเป็นพื้นฐานในการศึกษาค้นคว้าเรื่อง ปัญหาและแนวทางการดำเนินงานห้องสมุดประชาชน สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดชัยภูมิ ตามลำดับหัวข้อดังต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการห้องสมุดประชาชน
2. องค์ประกอบของห้องสมุดประชาชน
3. แนวทางในการพัฒนาห้องสมุดประชาชน
4. นโยบายด้านการศึกษิตตามอัธยาศัยของสำนักงาน กศน.
5. บทบาทภารกิจของห้องสมุดประชาชน
6. บริบทสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

จังหวัดชัยภูมิ

7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 7.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 7.2 งานวิจัยต่างประเทศ

แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการห้องสมุดประชาชน

1 ความหมายของห้องสมุด

ได้มีนักการศึกษากล่าวถึงความหมายของห้องสมุด ไว้ดังนี้

จารุวรรณ สินธุโสภณ (2521 : 94) ได้กล่าวว่า ห้องสมุดประชาชน (Public Library) หมายถึง ห้องสมุดที่เปิดบริการแก่คนในท้องถิ่น ตำบล อำเภอ หรือภาค ในบางกรณีผู้สมัครอาจ ต้องเสียค่าบำรุงการเป็นสมาชิกหรือค่าต่ออายุการเป็นสมาชิก แต่อัตรามักค่อนข้างต่ำ

สุพรรณิ วราทร (2528 : 1) ได้กล่าวว่า ห้องสมุดประชาชนหมายถึง ห้องสมุดที่จัดขึ้นตามกฎหมายของประเทศและดำเนินงานด้วยงบประมาณของรัฐ หรือท้องถิ่น เพื่อให้การวิสดอ่านต่าง ๆ พร้อมทั้งบริการและจัดกิจกรรมอื่น ๆ ตามขอบเขตที่กำหนดใน วัตถุประสงค์ห้องสมุด แก่ประชาชนทุกคนในชุมชนโดยไม่มีข้อจำกัด

กิตติเกษม ใจชื่น (2536 : 23) ได้กล่าวว่า ห้องสมุดประชาชน หมายถึง สถานที่จัดการศึกษานอกโรงเรียนจัดการศึกษาตามอัธยาศัยและส่งเสริมการศึกษาในระบบโรงเรียน โดยให้บริการข้อมูลข่าวสารและจัดการการสอนจากสื่อต่าง ๆ ได้แก่ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อโสตทัศน์ สื่อสาธิต สื่อทดลอง สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และสื่ออื่น ๆ

รภัทร ชังธาดา (2539 : 6) ได้กล่าวว่า ห้องสมุด ตรงกับคำภาษาอังกฤษว่า Library มาจากภาษาลาตินว่า Libraria ซึ่งมีรากศัพท์มาจากคำว่า Liber แปลว่า ที่เก็บหนังสือ หมายถึง สถานที่รวบรวมสรรพวิทยาต่าง ๆ ทั้งที่อยู่ในรูปของหนังสือ วารสาร สิ่งตีพิมพ์อื่น ๆ ตลอดจนจอโสตทัศน์วัสดุและฐานข้อมูลต่าง ๆ ที่ต้องสืบค้นด้วยระบบคอมพิวเตอร์ โดยมีบรรณารักษ์ซึ่งมีความรู้ ความสามารถ

ด้านบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์เป็นผู้ดำเนินงานจัดบริการและ บริหารงานต่าง ๆ เพื่อ ก่อให้เกิดประโยชน์และความสะดวกสบายแก่ผู้ใช้

สุกัญญา ศรีสืบสาย (2539 : 45) ได้กล่าวว่า ห้องสมุดเป็นคลังแห่งสรรพวิทยาการ หลากหลายสาขา เป็นศูนย์รวมของสาระความรู้ ความคิด ความเจริญก้าวหน้า ข่าวสารใหม่ เก่า ทั้งในอดีตและปัจจุบัน เป็นที่พึ่งของผู้เฝ้ารู้และมุ่งค้นคว้าวิทยาการ ข่าวสารและความบันเทิงต่าง ๆ

ทองอยู่ แก้วไทรฮะ (2543 : 10) ได้กล่าวว่า ห้องสมุดประชาชน คือ สถานที่ ที่ให้บริการทางด้านการค้นคว้า ความรู้ ข่าวสารและข้อมูลแก่ประชาชนในท้องถิ่น โดยทำหน้าที่เป็นศูนย์รวมเอกสาร สิ่งพิมพ์ สื่อทางด้านความรู้ และความบันเทิงในทุก ๆ ด้าน มีบุคลากรที่มีความรู้เฉพาะทาง บรรณารักษศาสตร์เป็นผู้จัดระบบ และอำนวยความสะดวกในการให้บริการความรู้แก่ประชาชน

แมนมาส ขวาลิต (2544 : 34) ได้กล่าวว่า ห้องสมุด คือ แหล่งเรียนรู้สำหรับการศึกษา ใน ระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยเป็นการเรียนรู้ตลอดชีวิต (มาตรา 25) เพื่อพัฒนาคนให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2550 เพื่อพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ (มาตรา 6) โดยจัดกระบวนการเรียนรู้ (มาตรา 24) ในเนื้อหาสาระที่คนไทยต้องรู้ (มาตรา 23) ห้องสมุดเป็นองค์กร หรือส่วนหนึ่ง หรือกิจกรรมหนึ่งขององค์กร ซึ่งทำหน้าที่ รวบรวม จัดเก็บอนุรักษ์และจัดระบบและบริการทรัพยากรสารสนเทศ ให้สอดคล้องและสนองความต้องการของบุคคล หรือกลุ่มของบุคคลทุกกลุ่ม ในการใช้ทรัพยากรสารสนเทศ เพื่อสิ่งดังต่อไปนี้

1. การศึกษา(Education)
2. การหาข้อมูลข่าวสาร (Information)
3. การวิจัย (Research)
4. การพักผ่อน (Recreation)
5. การจูงใจใฝ่ดี ใฝ่สัมฤทธิ์ (Inspiration)
6. การตัดสินใจที่ถูกต้อง (Right Decision Making)
7. การปฏิบัติงานอาชีพ (Career)
8. การอยู่ในสังคมได้ดี (Smooth Social Relationship)

น้ำทิพย์ วิภาวิน (2548 : 121) ได้กล่าวว่า ห้องสมุดเป็นแหล่งการเรียนรู้ของสังคมทุกยุคทุกสมัย การบริหารห้องสมุด จึงเป็นการบริหารแหล่งการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วยสื่อการเรียนรู้ หรือ ศูนย์การเรียนรู้ ได้แก่ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อโสตทัศน์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ การบริหารแหล่งเรียนรู้ หรือ ศูนย์การเรียนรู้มีหลักการสำคัญว่า มีสื่อการเรียนรู้และทรัพยากรสารสนเทศทันสมัยเพียงพอ มีการจัดระบบเป็นหมวดหมู่ และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ที่เป็นประโยชน์สำหรับผู้ใช้บริการ ที่เป็นกลุ่ม เป้าหมายให้เข้าถึงสารสนเทศได้มากที่สุด

บริการการศึกษาค้นคว้าและบริการสารนิเทศ อาจเรียกว่า ห้องสมุด สำนักหอสมุด หอสมุด สถาบันวิทยบริการ สำนักบรรณสารการพัฒนา สำนักบรรณสารสนเทศ หอจดหมายเหตุ ศูนย์บริการเอกสาร สารสนเทศ ศูนย์สื่อการสอน ศูนย์ข้อมูล แหล่งความรู้ในชุมชน หรือชื่ออื่น ๆ ที่มีลักษณะงานตามที่ระบุขึ้นต้น ทั้งนี้วัตถุประสงค์สำคัญของห้องสมุดเพื่อการศึกษา เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ เพื่อความรู้ เพื่อการวิจัย และเพื่อการสร้างแรงบันดาลใจ

ธาดาศักดิ์ วชิรปรัชญาพจน์ (2548 :15) ได้กล่าวว่า ห้องสมุดโรงเรียนเป็นห้องสมุดที่จัดตั้งขึ้นในโรงเรียนทั้งระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา เพื่อเป็นแหล่งการเรียนรู้สนับสนุนและส่งเสริมการเรียนการสอนของครูและนักเรียน ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่เน้นผู้เรียน เป็นศูนย์กลาง และปลูกฝังนิสัยรักการอ่านแก่นักเรียน

ทัศนัย วงศ์พิเศษกุล (2549 : 27) ได้กล่าวว่า ห้องสมุด คือ แหล่งที่มีใจ ทั้งใจของผู้ให้บริการและใจของผู้ให้บริการ มองในทิศทางเดียวกัน เห็นภาพเดียวกันและใช้หัวใจทำงานร่วมกัน สิ่งนี้ต่างหาก ที่สร้างชีวิต ดังนั้นแม้จะมีอุปกรณ์พร้อมสรรพเพียงใดก็เป็นเพียงสิ่งของ ถ้าไม่ทำด้วยใจก็ไม่สามารถสร้างสมุดมีชีวิตได้ การสร้างสมุดมีชีวิต หมายถึง คนที่อยู่ร่วมกันทั้งพนักงานและผู้ให้บริการต่างฝ่ายต่าง ผูกพันกัน สร้างความรู้สึกของความเป็นครอบครัวเดียวกัน ถ้อยทีถ้อยอาศัยกัน ให้เด็กที่เข้ามา เขามีความรู้สึกเหมือนเขามีญาติอยู่ที่นี่ เราเป็นป้า น้า อา ให้เขาเหมือนบ้านที่ต้องสร้างด้วยใจไม่ใช่มีเพียง อิฐ ปูน

สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย (2550 : 2) ได้กล่าวว่า ห้องสมุดประชาชน เป็นแหล่ง เรียนรู้ตลอดชีวิต จัดให้บริการทรัพยากรสารสนเทศ ข้อมูลข่าวสาร ความรู้ แก่ประชาชนทุกกลุ่ม รวมถึงกลุ่มผู้ด้อยโอกาส ผู้อยู่ในเขตทุรกันดารห่างไกล และชนกลุ่มน้อย เป็นบริการพื้นฐานที่ไม่คิดมูลค่า โดยหลักการเรียนรู้ด้วยตนเอง ความเท่าเทียมและความทั่วถึง ส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตย สิทธิเสรีภาพทางปัญญาและเสรีภาพการอ่าน เคารพสิทธิส่วนบุคคล ความหลากหลายทางวัฒนธรรมและภาษา สืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น ช่วยพัฒนาคุณภาพ ชีวิตของประชาชนและพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้

จากความหมายของห้องสมุดประชาชนที่นักการศึกษาได้กล่าวมาแล้ว สรุปผลได้ว่า ห้องสมุดประชาชน หมายถึง แหล่งศูนย์รวมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ส่งเสริมการศึกษาตามอัธยาศัย เป็นศูนย์กลางทางวิชาการ และวิทยาการ เพื่อการศึกษา ค้นคว้า รวบรวมข้อมูล สื่อความรู้ และทรัพยากรสารสนเทศที่หลากหลายรูปแบบ เพื่อสนองความต้องการของบุคคลทุกกลุ่ม สนับสนุนส่งเสริมในด้านการ ศึกษาสารสนเทศ การพัฒนาตนเอง สืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นและการพักผ่อน หย่อนใจ พัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนและพัฒนาสังคมให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ โดยยึด หลักการความเท่าเทียมกัน ตลอดจนเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีประโยชน์ต่อการเรียนรู้ ห้องสมุดประชาชนยุคใหม่ จึงต้องพร้อมต่อการปรับเปลี่ยนระบบและขั้นตอนการดำเนินงานห้องสมุด ใน การให้บริการแก่ผู้ใช้บริการอย่างมีคุณภาพ มีประสิทธิภาพและได้มาตรฐาน

2. ความสำคัญของห้องสมุดประชาชน

มีนักการศึกษาได้กล่าวถึงความสำคัญของห้องสมุด ไว้ดังนี้

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2536 : 231) ได้ให้ความสำคัญของห้องสมุดไว้ว่า ห้องสมุดเป็นสถานที่ที่มีความสำคัญต่อการเรียนการสอนในสถานศึกษา เพราะเป็นศูนย์รวมของวิชาการ เป็นงานที่ส่งเสริมและให้บริการทางวิชาการกับนักเรียน ครู อาจารย์ เป็นการส่งเสริมการเรียนการสอนของครู อาจารย์ เป็นสถานที่ที่ใช้ศึกษาหาความรู้และค้นคว้าด้วยตนเอง เตรียมบทเรียน เพื่อการเรียนการสอน และเป็นสถานที่ที่นักเรียน สามารถแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง หรือจากที่ครูมอบหมายให้ค้นคว้าในเรื่องนั้น ๆ เป็นสถานที่ปลูกฝังนิสัยรักการอ่านหนังสือ การใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

พนม พงษ์ไพบูลย์ (2539 : 20) ได้ให้ความสำคัญของห้องสมุดไว้ว่า ห้องสมุดเป็นแหล่งเก็บรวบรวม ข้อมูล ข่าวสาร ความรู้ด้านต่าง ๆ เป็นแหล่งเผยแพร่และให้บริการความรู้ข้อมูลข่าวสารใน

การปฏิรูปการศึกษาครูต้องปรับกระบวนการเรียนการสอน จากลักษณะให้ครูสอนอย่างเดียวแล้วให้เด็ก
 รับผิดชอบไปทำเป็น ทำอย่างไรจะ让孩子คิดเป็น รู้จักกระตุ้นให้เด็กอยากเรียนให้รู้จักใช้ห้องสมุดที่มีอยู่อย่าง
 ถูกต้องตามวิธีการ

พวา พันธุ์เมฆา (2541 : 6-7) ได้ให้ความสำคัญของห้องสมุดไว้ว่า ความสำคัญของ
 ห้องสมุด สรุปได้ดังนี้

1. ห้องสมุดเป็นแหล่งรวบรวมสรรพความรู้ทั้งหลายในโลกเอาไว้
2. ห้องสมุดเป็นสถานที่ที่ทุกคนสามารถค้นคว้าหาความรู้ได้อย่างเสรีตามความ
 สนใจของตน
3. ห้องสมุดช่วยปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน
4. ห้องสมุดช่วยส่งเสริมการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
5. ห้องสมุดช่วยให้ผู้ใช้มีความรู้ที่ทันสมัยอยู่เสมอ

วาณี ฐาปนวงศ์สานติ (2543 : 12-13) ได้ให้ความสำคัญของห้องสมุด โดยกล่าวสรุป
 รวบ รวมไว้ จำนวน 6 ข้อดังนี้

1. สนับสนุนส่งเสริมการเรียนการสอนตามหลักสูตร นโยบาย และโครงการของ
 โรงเรียน
2. ส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะในการใช้วัสดุสารสนเทศ เพื่อประโยชน์ในการศึกษา
 ค้นคว้าประกอบการเรียน และรู้จักอ่านเพื่อความเพลิดเพลิน ความจรรโลงใจ และปรับปรุงรสนิยมใน
 การอ่านให้ดีขึ้น
3. เตรียมนักเรียนให้มีประสบการณ์ในการใช้ห้องสมุด และแหล่งวิทยาการต่าง ๆ
 เพื่อประโยชน์ทางการศึกษาและความเจริญก้าวหน้าในอนาคต
4. ให้บริการและความสะดวกแก่ครู อาจารย์ในการเลือกและใช้วัสดุสารสนเทศเพื่อ
 ประโยชน์ในการสอน
5. ส่งเสริมและแนะแนวการอ่านให้นักเรียนได้พัฒนานิสัยรักการอ่าน
6. ให้บริการชุมชนในท้องถิ่นที่โรงเรียนตั้งอยู่

กรมวิชาการ (2543 :15) ได้ให้ความสำคัญของห้องสมุดไว้ว่า ห้องสมุดโรงเรียนมีความ
 สำคัญ สามารถสรุปได้ดังนี้ ห้องสมุดโรงเรียนเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนและของการศึกษา ที่ได้จัดมวล
 ประสพการณ์ตามหลักสูตรใหม่ ได้มุ่งเน้นให้นักเรียนหาวิธีการเรียนรู้ด้วยตนเองรู้โดยแสวงหาความรู้เพื่อ
 นำไปสู่การคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น

กรรณิการ์ นาโคอยู่ และคณะ (2547 : 78) ได้ให้ความสำคัญของห้องสมุดไว้ว่า
 ห้องสมุดทุกประเภทจัดตั้งขึ้น เพื่อวัตถุประสงค์ต่อไปนี้

1. เพื่อการศึกษา (Education) ห้องสมุดเป็นสถานที่สำหรับการศึกษาค้นคว้าหา
 ความ รู้ตามความต้องการของแต่ละบุคคล เป็นแหล่งสำคัญที่จะช่วยส่งเสริมในการจัดการศึกษาทั้งใน
 ระบบ โรงเรียนและนอกระบบโรงเรียน ผู้สำเร็จการศึกษาแล้วก็อาจใช้ห้องสมุดเพื่อการศึกษาได้ตลอด
 ชีวิต
2. เพื่อให้ความรู้และข่าวสาร (Information) ห้องสมุดเป็นแหล่งสำหรับของวิทยา
 การศึกษาวิทยาการใหม่ ๆ และติดตามข่าวสารความเคลื่อนไหวทั้งภายในและภายนอกประเทศทั่วโลก ทำ
 ให้ ผู้ใช้มีความรู้ทันกับเหตุการณ์ของโลกซึ่งเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา

3. เพื่อการค้นคว้าวิจัย (Research) การค้นคว้าวิจัยเป็นสิ่งจำเป็นในการแสวงหาความรู้ใหม่เพื่อความก้าวหน้าทางวิทยาการในสาขาวิชาต่าง ๆ ห้องสมุดจึงมีความสำคัญเพราะเป็นแหล่งสะสมรวบรวมสารนิเทศต่าง ๆ ซึ่งจะใช้เป็นข้อมูลในการค้นคว้าวิจัย

4. เพื่อความจรรโลงใจ (Inspiration) การใช้ห้องสมุดในปัจจุบัน นอกจากได้ความรู้ทางวิชาการแล้วห้องสมุดยังมีหนังสือหรือสื่ออื่น ๆ เพื่อก่อให้เกิดความสุขทางใจ เกิดความประทับใจในความคิดที่ดั่งใจของผู้อื่น ความงดงามในศิลปะอีกด้วย สิ่งเหล่านี้จะเป็นสิ่งบันทาลใจให้อยากทำในสิ่งที่ดีงามและเป็นประโยชน์ต่อตนเอง สังคมและประเทศชาติ

5. เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ (Recreation) การอ่านหนังสือหรือการใช้สื่ออื่น ๆ ทั้งที่เป็นสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อ วัสดุทัศนและสื่ออิเล็กทรอนิกส์ในห้องสมุดปัจจุบันไม่เพียงแต่ได้รับความรู้ทางวิชาการเท่านั้นแต่จะทำให้เกิดความเพลิดเพลินเป็นการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์และเป็นการปลูกฝังให้มีนิสัยรักการอ่านอีกด้วย

สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย (2550 : 2) ได้ให้ความสำคัญของห้องสมุดไว้ว่า ห้องสมุดประชาชน มีวัตถุประสงค์หลักในการจัดตั้ง เพื่อให้บริการข้อมูล ข่าวสาร การศึกษาค้นคว้าความรู้ ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ความบันเทิง พักผ่อนหย่อนใจ จรรโลงใจ วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่นและพัฒนาบุคลิกภาพของประชาชน วัตถุประสงค์ของห้องสมุดทั้ง 5 ประการนี้เป็นวัตถุประสงค์หลักอย่างกว้าง ๆ ทั่วไปเท่านั้น ห้องสมุดแต่ละประเภทย่อมมีวัตถุประสงค์เฉพาะที่แตกต่างกันไปแล้ว แต่หน้าที่และการบริการที่ต้องรับผิดชอบห้องสมุดแต่ละแห่ง จากความสำคัญของห้องสมุด ที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า ห้องสมุดมีความสำคัญต่อการส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาเรียนรู้ตลอดชีวิต การจัดการศึกษาทั้งในระบบโรงเรียนและนอกระบบโรงเรียน เพราะห้องสมุดเป็นแหล่งศูนย์รวมวิชาความรู้ทางด้านวิชาการ ด้านความบันเทิง พักผ่อนหย่อนใจ จรรโลงใจ วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นและพัฒนาบุคลิกภาพของประชาชน เป็นการส่งเสริมและปลูกฝังให้ประชาชนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเองตลอดเวลา

3. ประโยชน์ของห้องสมุด

มีนักการศึกษาได้กล่าวสรุปถึงประโยชน์ของห้องสมุด ดังนี้

ฉวีลักษณ์ บุญยะกาญจน์ (2527:30) ได้กล่าวสรุปไว้ว่า ประโยชน์ของการจัดตั้งห้องสมุดแห่งความร่วมมือ สรุปได้ดังนี้

1. ประชาชนในชุมชน สามารถเข้าไปใช้ทรัพยากรในโรงเรียนได้
2. เป็นผลดีในแง่ของเศรษฐกิจ ประหยัดกว่า เพราะจัดในที่เดียวกัน
3. มีทรัพยากรของห้องสมุดมากกว่า การแยกจากกัน
4. สามารถนำงบประมาณทุ่มเทให้กับห้องสมุดเพียงแห่งเดียวได้อย่างสะดวก

กรรณิการ์ นาโคอยู่ และคณะ (2547:78) ได้กล่าวสรุปไว้ว่า ประโยชน์ของห้องสมุดสรุปได้ดังนี้

1. ห้องสมุดเป็นแหล่งรวมของสรรพวิทยาการต่าง ๆ ที่ผู้ใช้สามารถค้นคว้าหาความรู้ได้ทุกแขนงวิชาที่มีการเรียนการสอนในสถานศึกษานั้น ๆ
2. ห้องสมุดเป็นแหล่งที่ทุกคนจะเลือกอ่านหนังสือ และศึกษาค้นคว้าหาความรู้ ต่าง ๆ ได้โดยอิสระตามความสนใจของแต่ละบุคคล
3. ห้องสมุดช่วยปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน และการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง

4. ห้องสมุดช่วยให้ผู้ใช้ห้องสมุดมีความรู้ทันสมัยอยู่เสมอ
5. ห้องสมุดช่วยให้ผู้ใช้รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
6. ห้องสมุดช่วยให้ผู้ใช้ รับรู้ในสมบัติสาธารณะ รู้จักได้และรู้จักจะรักษารักษาอย่าง

ถูกต้อง

จากผลการศึกษาสรุปได้ว่า ห้องสมุดประชาชนมีประโยชน์ คือ ห้องสมุดประชาชนเป็นแหล่งให้บริการข่าวสาร ข้อมูล ให้ความเพลิดเพลินในยามว่างและเป็นแหล่งให้ความรู้ เพื่อการศึกษา ค้นคว้าและวิจัยที่สำคัญ ห้องสมุดประชาชนเป็นสถานที่ใช้ในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต กิจกรรมรักการอ่าน เพื่อปลูกฝังให้ประชาชนรักการอ่าน เนื่องจากห้องสมุดประชาชนเป็นแหล่งข้อมูลและแหล่งความรู้ที่สำคัญแห่งหนึ่งในสังคม ดังนั้น ผู้ที่เกี่ยวข้องจึงควรจัดกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อตอบสนองความต้องการในการเรียนรู้ของประชาชนในท้องถิ่น และจำเป็นต้องพัฒนาห้องสมุดประชาชนให้มีความทันสมัยอยู่ตลอดเวลา

องค์ประกอบของห้องสมุดประชาชน

มีนักการศึกษาและหน่วยงานทางการศึกษา ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของห้องสมุด ดังนี้ กรมวิชาการ (2542 : 15-16) ได้สรุปผลไว้ว่า องค์ประกอบในการดำเนินงานของห้องสมุดมี ดังต่อไปนี้

1. ผู้บริหาร ผู้บริหารเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญที่สุดในการสนับสนุนการดำเนินงานห้องสมุดให้ผู้มีอำนาจพิจารณาให้การสนับสนุน ทั้งในด้านการเงิน กำลังคนและกำลังใจให้การสนับสนุนจะทำให้การดำเนินงานห้องสมุดบรรลุตามวัตถุประสงค์
2. อาคารสถานที่ ห้องสมุดต้องมีสถานที่พอเพียงในการเก็บหนังสือและสื่อทัศนวัสดุอุปกรณ์ในการทำงานของเจ้าหน้าที่ และให้บริการแก่ผู้ใช้ สถานที่ห้องสมุดนั้นอาจเป็นอาคารส่วนใดส่วนหนึ่งของอาคาร
3. ครุภัณฑ์ ครุภัณฑ์เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับห้องสมุดในการที่จะใช้เป็นเก็บหนังสือ สิ่งพิมพ์วัสดุต่าง ๆ และยังเป็นเครื่องอำนวยความสะดวกแก่ผู้ใช้
4. วัสดุสารนิเทศห้องสมุดจำเป็นจะต้องมีหนังสือ สิ่งพิมพ์ต่าง ๆ และสื่อทัศนวัสดุเพื่อสนองความต้องการแก่ผู้ใช้วัสดุสารนิเทศของห้องสมุดโดยทั่ว ๆ ไป ได้จัดแบ่งเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ วัสดุตีพิมพ์และวัสดุไม่ตีพิมพ์ หรือสื่อทัศนวัสดุ
5. บุคลากรห้องสมุดจะต้องมีบรรณารักษ์ซึ่งมีพื้นความรู้ในวิชาบรรณารักษศาสตร์เป็นบรรณารักษ์และบุคลากรอื่น ๆ ร่วมดำเนินงานห้องสมุด
6. เงินอุดหนุนเงินเป็นปัจจัยสำคัญในการจัดหาวัสดุสารนิเทศ ครุภัณฑ์ และอุปกรณ์อื่น ๆ เพื่อดำเนินงานห้องสมุดบรรลุเป้าหมายที่วางไว้

สิริกันต์ วงศ์สวัสดิ์ (2543 : 61) ได้สรุปผลไว้ว่า ทุกแห่งตระหนักถึงความสำคัญของห้องสมุดในฐานะที่เป็นปัจจัยสำคัญบ่งชี้ถึงความสำเร็จก้าวหน้าทางวิชาการ ห้องสมุดจึงมีองค์ประกอบ ดังนี้

1. อาคารสถานที่ สถานที่ของห้องสมุดอาจเป็นอาคารเอกเทศ หรือเป็นส่วนหนึ่งของอาคาร แต่ควรเป็นจุดศูนย์กลางให้ผู้มาใช้บริการ สามารถใช้บริการได้โดยสะดวก มีเนื้อที่เพียงพอในการ

จัดเก็บทรัพยากรสารสนเทศจัดตกแต่งสถานที่ให้ดึงดูดสวยงามใจผู้ใช้ มีวัสดุครุภัณฑ์และที่นั่งอ่าน อย่างเพียงพอ สามารถอำนวยความสะดวกให้แก่บรรณารักษ์ เจ้าหน้าที่และผู้ใช้บริการได้

2. ทรัพยากรสารสนเทศ แบ่งตามวัสดุที่ใช้บันทึกเป็น 2 ประเภท คือ วัสดุตีพิมพ์ และ วัสดุไม่ตีพิมพ์ จัดเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างยิ่งในการให้บริการทางการศึกษา ต้องมีการคัดเลือกการจัดหาให้สอดคล้องกับหลักสูตร ความต้องการของผู้ใช้ และจัดหาวัสดุทุกประเภทให้ทันสมัยอยู่เสมอ มีการจัดการที่เป็นระบบ ดูแลทรัพยากรสารสนเทศให้อยู่ในสภาพดีและพร้อมที่จะใช้งานได้ตลอดเวลา ช่วยให้ผู้ใช้บริการสามารถใช้ทรัพยากรนั้น ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. บรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่ห้องสมุด ต้องมีบรรณารักษ์วิชาชีพเป็นผู้ดำเนินงานอย่างเป็นระบบ มีเจ้าหน้าที่ห้องสมุดเพียงพอที่จะให้บริการอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของห้องสมุด

4. งบประมาณ ห้องสมุดต้องได้รับการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนมากเพียงพอ ที่จะจัดหาครุภัณฑ์ รวมทั้งทรัพยากรสารสนเทศที่ดี มีคุณภาพและมีปริมาณเพียงพอต่อความต้องการของผู้ใช้บริการ ได้หลักเกณฑ์มาตรฐานของห้องสมุด โดยได้รับงบประมาณอย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกปี ทั้งงบประมาณแผ่นดินและเงินบำรุงการศึกษา ห้องสมุดบางแห่งอาจจะได้รับเงินบริจาคจากผู้มีจิตศรัทธาเป็นส่วนสนับสนุนการดำเนินงานด้วย

วัลลภ สวัสดิวัตน์และคณะ (2543 : 11) ได้สรุปผลไว้ว่า องค์ประกอบในการดำเนินงานของห้องสมุดให้บรรลุจุดประสงค์ และเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จะต้องอาศัยองค์ประกอบสำคัญของห้องสมุดหลายประการ ดังต่อไปนี้

1. สถานที่ ประกอบด้วยอาคารและครุภัณฑ์ต่าง ๆ อาคารเป็นองค์ประกอบสำคัญของห้องสมุดที่ใช้เป็นที่ปฏิบัติงานและให้บริการผู้ใช้บริการ อาคารที่มีหลักการวางผังภายในที่ดีจะอำนวยความสะดวกแก่ผู้ใช้ การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่และการให้บริการ ห้องสมุดที่มีอาคารที่ดีจะมี ส่วน ชักจูงให้คนไปใช้ และผู้ปฏิบัติงานจะสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากอาคารแล้ว การจัดการครุภัณฑ์ภายในอาคารห้องสมุดจะต้องให้ความสะดวกสบาย ความสวยงาม ประหยัดเวลาและ แรงงานใช้เนื้อที่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ควบคุมดูแลให้ทั่วถึง ดังนั้นอาคารสถานที่จึงเป็นองค์ประกอบ ที่สำคัญของห้องสมุดจึงควรคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

1.1 สถานที่ตั้งควรตั้งอยู่ในที่ศูนย์กลางซึ่งผู้ใช้จะไปมาได้สะดวก ปราศจากเสียงรบกวนและมีแสงสว่างเพียงพอ อากาศถ่ายเทได้สะดวกและควรเป็นที่ซึ่งสามารถขยายออกไปได้ในภายหน้า

1.2 ลักษณะของอาคาร อาจจะเป็นอาคารเอกเทศ หรือเป็นส่วนหนึ่งของอาคาร ก็ได้ แต่ควรออกแบบให้ได้ประโยชน์ ทั้งในการใช้สอยและความสวยงาม มีความทนทานแข็งแรงสามารถรับน้ำหนักหนังสือ วัสดุ ครุภัณฑ์ได้

1.3 ขนาดและเนื้อที่ของห้องสมุด

2. วัสดุห้องสมุด ห้องสมุดจะต้องจัดหาวัสดุห้องสมุด มาให้บริการแก่ผู้ใช้ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ทั้ง 5 ประการ วัสดุห้องสมุดที่ได้รับการคัดเลือกและจัดหา ตรงกับความต้องการของผู้ใช้เหมาะสมกับจังหวะและมีคุณค่า จะสามารถตอบสนองวัตถุประสงค์ของห้องสมุดได้เป็นอย่างดี วัสดุของห้องสมุด หมายถึง สิ่งที่ห้องสมุดจัดหาไว้ เพื่อบริการผู้ใช้ห้องสมุด แยกเป็น 2 ประเภท คือ

2.1 วัสดุพิมพ์ ได้แก่ หนังสือ วารสาร หนังสือพิมพ์ จุลสาร กฤตภาค ซึ่งห้องสมุดจัด หามาให้สอดคล้องกับหลักสูตร

2.2 วัสดุไม่ตีพิมพ์ ได้แก่ สื่อทัศนวัสดุต่าง ๆ เช่น ภาพ แผนภูมิ แผนที่ หุ่นจำลอง ลูกโลก เทปเสียง ภาพเคลื่อนไหว เครื่องฉายภาพยนตร์ เป็นต้น

3. ครุภัณฑ์ หมายถึง วัสดุทนทานต่างๆ ของห้องสมุดที่จะอำนวยความสะดวก ในการเก็บหนังสือ และให้บริการแก่ผู้ใช้ ได้แก่

3.1 ชั้นวางหนังสือ

3.2 ชั้นวางนิตยสาร และหนังสือพิมพ์

3.3 ตู้จุลสาร

3.4 ตู้บัตรรายการ

3.5 ตู้เก็บของ

3.6 ตู้และป้ายนิทรรศการ

3.7 โต๊ะ และเก้าอี้สำหรับนั่งอ่านหนังสือ

3.8 โต๊ะทำงานบรรณารักษ์

3.9 ที่รับ – จ่ายหนังสือ

3.10 รถเข็นหนังสือ

3.11 อ่างล้างมือ

นอกจากนี้ห้องสมุดยังจำเป็นต้องมีเครื่องใช้ต่างๆ ในการดำเนินงานอีกมากมาย เช่น ที่กั้นหนังสือ ป้ายบอกหมวดหมู่หนังสือ กล่องใส่บัตร อุปกรณ์ซ่อมหนังสือ อุปกรณ์จัดนิทรรศการ วัสดุตกแต่งห้องสมุด เป็นต้น

4. บุคลากรของห้องสมุด หมายถึง ผู้ปฏิบัติงานในห้องสมุด ได้แก่ บรรณารักษ์ เจ้าหน้าที่ พนักงานพิมพ์ดีด นักการภารโรง เป็นต้น บุคลากรที่ปฏิบัติงานในห้องสมุดจำเป็นต้องได้รับการจัดหา และคัดเลือกให้เหมาะสมกับจังหวะเวลา ความต้องการและวัตถุประสงค์ของห้องสมุด ซึ่งต้องใช้ผู้ที่มี ความรู้สูงความรู้เฉพาะด้านและความรู้ในระดับที่สามารถทำงานทั่ว ๆ ไปได้ โดยไม่ต้องมีคุณสมบัติด้าน วิชาชีพโดยตรง บุคลากรสำหรับห้องสมุดโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดมาตรฐานขั้นต่ำไว้ดังนี้

4.1 ครูผู้สอน หรืออาจารย์ ผู้ที่ทำหน้าที่ของบรรณารักษ์ มีวุฒิอย่างต่ำอนุปริญญา บรรณารักษศาสตร์หรือประกาศนียบัตรชั้นสูงวิชาเฉพาะบรรณารักษศาสตร์หรือศิลปศาสตรบัณฑิต ที่ได้เรียนในวิชาบรรณารักษศาสตร์เป็นวิชาเอก

4.2 ครูทำหน้าที่ผู้ช่วยบรรณารักษ์ มีวุฒิประกาศนียบัตรหลักสูตรครูบรรณารักษ์ของกระทรวงศึกษาธิการ

4.3 เจ้าหน้าที่ช่วยงานห้องสมุด มีวุฒิประกาศนียบัตรอาชีวศึกษาชั้นสูง พิมพ์ดีดได้ทั้งไทยและอังกฤษ

4.4 คนงานดูแลทำความสะอาด และช่วยงานตามคำสั่งของบรรณารักษ์

5. งบประมาณ เป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะช่วยให้การดำเนินงาน และการบริการของห้องสมุดเป็นไปด้วยความราบรื่น งบประมาณจะต้องได้รับจัดสรรให้เพียงพอและได้รับเป็นประจำ งบประมาณอาจได้รับจากรัฐบาลโดยผ่านทางกระทรวงเจ้าสังกัด เรียกว่างบประมาณแผ่นดิน และได้

จากงบประมาณ ผลประโยชน์ซึ่งได้จากสถาบันหรือสถานศึกษาที่ได้รับอนุญาตให้แก่จากนักเรียน นักศึกษา จากค่าปรับต่าง ๆ หรือจากมีจิตศรัทธาบริจาคให้ห้องสมุด

6. การให้บริการของห้องสมุด งานบริการนับเป็นหัวใจสำคัญของห้องสมุดการลงทุน เรื่อง อาคารสถานที่ บุคลากรและวัสดุห้องสมุดจะดี เหมาะสมเพียงใด แต่ถ้างานบริการไม่เข้มแข็งก็จะเป็น การลงทุนที่ไม่คุ้มค่า สูญเปล่า และเป็นเพียงโกดังเก็บวัสดุห้องสมุดมากกว่าเป็นห้องสมุด โดยทั่วไป บริการของห้องสมุดจะแบ่งเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ บริการขั้นพื้นฐาน ได้แก่ บริการให้ยืมและรับคืน วัสดุห้องสมุด และบริการเอกสารสนเทศ (เดิมเรียกว่า บริการตอบคำถาม และช่วยการค้นคว้า) และ บริการพิเศษ ได้แก่ บริการยืมระหว่างห้องสมุด บริการแปลเอกสารบริการสอน การใช้ห้องสมุด เป็นต้น การบริการ หมายถึง สิ่งที่ห้องสมุดได้จัดให้ เพื่อสนองความต้องการของผู้ใช้ ในด้านหนังสือ สิ่งพิมพ์และ วัสดุอื่น ๆ เนื่องจากห้องสมุดเป็นแหล่งสำคัญที่จะปลูกฝังนิสัยรักการอ่านบริการที่สำคัญ ได้แก่ บริการ ให้ยืมหนังสือ บริการหนังสือจอง บริการตอบคำถามช่วยการค้น คว้า บริการแนะนำการอ่าน เป็นต้น

ผู้ใช้บริการห้องสมุด ผู้ใช้บริการเป็นประชากรส่วนใหญ่ที่มีความสัมพันธ์กับห้องสมุด และอยู่ในฐานะผู้รับบริการ โดยผู้รับบริการมีความต้องการที่ไม่มีขอบเขตจำกัด แต่ผู้ให้บริการ คือ ห้องสมุดจะมีขีดจำกัดด้วยงบประมาณ บุคลากร อาคารสถานที่และวัสดุห้องสมุด ดังนั้นผู้ให้บริการ นอกจากจะมีความรู้พื้นฐานในการใช้ห้องสมุดแล้ว ควรมีความเข้าใจและปฏิบัติตนเอง ให้เป็นผู้ใช้ บริการที่ดีด้วย

สรุปได้ว่า องค์ประกอบของห้องสมุดที่สำคัญ คือ สถานที่ วัสดุห้องสมุด ครุภัณฑ์ บุคลากร งบประมาณ และการให้บริการของห้องสมุด ห้องสมุดเป็นแหล่งวิทยาการที่ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ตลอด ชีวิตอย่าง มีคุณภาพ เป็นศูนย์กลางแห่งการศึกษาค้นคว้า แลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านความคิด ความรู้ ห้องสมุดเป็น สถานที่ให้การศึกษาและเพิ่มพูนความรู้ ดังนั้นห้องสมุดจึงควรมีสถานที่ วัสดุ ครุภัณฑ์ บุคลากรและงบประมาณจำนวนเพียงพอที่จะสามารถให้บริการได้อย่างมีคุณภาพ ประสิทธิภาพและได้ มาตรฐานที่ดีตามเกณฑ์ที่กำหนด

แนวทางในการพัฒนาห้องสมุดประชาชน

ได้มีนักการศึกษาได้กล่าวถึงแนวทางในการพัฒนาของห้องสมุด ไว้ดังนี้

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2547 : 24) ได้สรุปผล แนวทางในการพัฒนาและ ปรับปรุงห้องสมุดประชาชนหลายประการ ได้แก่

1. วิสัยทัศน์ในการปรับปรุงรูปแบบและ ภาพลักษณ์ของห้องสมุดมิได้มีอยู่เพียงรูปแบบเดียวการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงควรจะต้องคำนึงถึงลักษณะเฉพาะในแต่ละท้องถิ่นด้วย
2. การมีวิสัยทัศน์เป็นสิ่งสำคัญอันจะขาดเสียมิได้ เพื่อกระตุ้นเจ้าหน้าที่ห้องสมุด ให้มีความกระตือรือร้นที่จะให้บริการ มีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกับผู้ใช้บริการ สามารถดึงดูดหุ้นส่วนและ เงินทุนสนับสนุนได้
3. วิสัยทัศน์ ต้องเริ่มต้นจากการคิดอย่างละเอียดรอบคอบ โดยการเข้าใจถึงความต้องการ ยุคปัจจุบันของผู้ใช้บริการและผู้ที่ไม่ได้ใช้บริการ โดยศึกษารายงานวิจัยและการติดต่อโดยตรงกับ ประชาชน

4. การบริการห้องสมุดควรเชื่อมโยงกับบริการอื่น ๆ เช่น การศึกษา การเรียนรู้ การพักผ่อนและการบริการของรัฐผ่านอินเทอร์เน็ต ห้องสมุดที่จะได้รับความสนใจจะต้องเชื่อมโยงกับบริการต่าง ๆ ดังกล่าวและมีการจ้างบุคลากรที่สามารถทำงานเป็นทีมร่วมกับบริการต่าง ๆ

5. ห้องสมุดเป็นสถานที่ที่ประชาชนสามารถมองเห็นและสัมผัสได้ และมีความสำคัญต่อประชาชน ดังนั้นห้องสมุดจึงควรตั้งอยู่ในทำเลที่สะดวกแก่การเดินทางไปใช้บริการ มีอาคารห้องสมุดได้รับการดูแลเป็นอย่างดีและเปิดให้บริการในช่วงที่ประชาชนต้องการ รวมทั้งวันหยุดสุดสัปดาห์และช่วงเวลาเย็น

6. บริการห้องสมุดประชาชน ที่ประสบความสำเร็จจะต้องอาศัยการสื่อสารที่ดี ที่จะทำให้ประชาชนเข้าใจภารกิจและการให้บริการห้องสมุด ต้องแสดงให้เห็นว่าเป็นสถานที่ที่เปิดต้อนรับทุกคน ดังนั้นการจัดให้มีร้านกาแฟและเครื่องดื่มห้องน้ำ และพื้นที่สำหรับครอบครัวและเด็ก ๆ จึงเป็นสิ่งที่มีความจำเป็น

7. แนวคิดใหม่ เช่น การจัดตั้ง “คลังแห่งความคิด” และ “ศูนย์การค้นคว้า” เป็นเพียงการกำหนดบทบาทของห้องสมุดในยุคโลกาภิวัตน์ แนวคิดเหล่านี้ได้รับการพัฒนามาเป็นลำดับ โดยคำนึงถึงความเข้มแข็งในอดีตของห้องสมุด

8. ห้องสมุดที่ประสบความสำเร็จมิใช่ห้องสมุดที่ให้บริการเพียงด้านเดียว ห้องสมุดจะเป็นที่นิยมของประชาชนได้มากขึ้น ก็ต่อเมื่อแสดงบทบาทที่ชัดเจน ภายใต้ยุทธศาสตร์ของหน่วยงานท้องถิ่น เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และการเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันทางสังคม หากห้องสมุดสามารถตอบสนองความต้องการของสังคมได้มากเท่าใด ก็ยิ่งจะทำให้ห้องสมุดได้รับการสนับสนุนจากประชาชน มากขึ้นเท่านั้น

ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน (2547 : 5-6) ได้สรุปผล แนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงห้องสมุดประชาชนซึ่งเป็นแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่รัฐจะ ต้องส่งเสริมการดำเนินงานอีกรูปแบบหนึ่งให้เกิดความเสมอภาคทางการศึกษาแก่ชุมชน โดยการดำเนินงานให้ห้องสมุดประชาชน เป็นศูนย์กลางข้อมูลข่าวสารของชุมชน มีแหล่งข้อมูลเบื้องต้นที่คนในชุมชนจะใช้ค้นคว้าหาความรู้ได้ทุกประเภท เช่น ข้อมูลทางการศึกษา ข้อมูลในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตของคนในชุมชน รวมทั้งเป็นสถานที่ที่คนในชุมชนใช้ทำกิจกรรมของชุมชนร่วมกัน ได้แก่ สภากาแฟ ที่พบปะพูดคุย เวทีชาวบ้าน ที่ประชุมตลอดจนการจัดกิจกรรมของชุมชนในรูปแบบต่าง ๆ ในการพัฒนาห้องสมุดประชาชนให้เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ตลอดชีวิต มีการปรับปรุงโฉมห้องสมุดใหม่ ซึ่งนอกจากจะให้ บริการด้านสื่อต่าง ๆ แล้วยังเป็นที่ยึดกิจกรรมการเรียนรู้ การจัดหลักสูตรระยะสั้นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ข้องกับด้านศิลปะ วัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ของชุมชน การประกอบอาชีพ ทักษะชีวิต ทักษะทาง ด้านภาษาต่างประเทศที่เหมาะสม รัฐมีบทบาทในการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้กับประชาชน เพื่อให้มีสถานที่ศึกษาแสวงหาความรู้ได้ตามความต้องการ ประกอบกับมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 2 ธันวาคม 2546 ได้สรุปผล แนวทางการพัฒนาห้องสมุดเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ ควรดำเนินการดังนี้

1. ให้มีการจัดระบบข้อมูลเชื่อมโยงกับแหล่งการเรียนรู้ เพื่อขยายการให้บริการให้ครอบคลุม

2. ส่งเสริมบทบาทในการพัฒนาองค์ความรู้ ที่จำเป็นสำหรับชุมชน เพื่อตอบสนองความต้องการเรียนรู้ของประชาชน

3. ให้มีการกระตุ้นให้เกิดความกระหายใคร่รู้ และสนุกที่จะเรียนรู้ โดยการบริการจัดการที่มุ่งเน้นการส่งเสริม การประสานงาน และอำนวยความสะดวก

สำนักบริหารงานการศึกษาออกโรงเรียน (2549 : 12) ได้สรุปผล แนวทางในการพัฒนา และปรับปรุงห้องสมุดประชาชนในสังกัดทั้งระบบ ซึ่งมีจำนวนห้องสมุดประชาชนทั่วประเทศ ได้แก่ ห้องสมุดประชาชนอำเภอ จำนวน 699 แห่ง ห้องสมุดประชาชนจังหวัด 72 แห่ง ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” จำนวน 76 แห่ง และหอสมุดรัชมังคลาภิเษก จำนวน 1 แห่ง รวมทั้งสิ้น 848 แห่ง สำนักบริหารงานการศึกษาออกโรงเรียน โดยศูนย์ส่งเสริมการศึกษาตามอัธยาศัย มีแนวคิดในการดำเนินงาน โดยมุ่งเน้นพัฒนาห้องสมุดให้เป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชนและการบริหารจัดการโดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมประกอบด้วย 5 แนวทางหลัก คือ ตามลำดับดังนี้

1. การพัฒนาห้องสมุดให้เป็นศูนย์กลางข้อมูลข่าวสาร (Information Center)
2. การพัฒนาห้องสมุดให้เป็น ศูนย์กลางการเรียนรู้ของชุมชน (Learning Center)
3. การพัฒนาห้องสมุดให้เป็นศูนย์กลางจัดกิจกรรมของชุมชน (Community Activity Center)
4. การพัฒนาห้องสมุดให้เป็นเครือข่ายการเรียนรู้ของชุมชน (Community Learning Network)
5. การจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning Center)

สำนักบริหารงานการศึกษาออกโรงเรียน (2549 : 5) ได้สรุปผล แนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงห้องสมุดประชาชน คือ จากผลการตรวจสอบการประเมินโครงการห้องสมุดมีชีวิตในปีงบประมาณ 2549 สำนักบริหารงานการศึกษาออกโรงเรียน ได้กำหนดกลยุทธ์และจุดเน้นในปี 2549 ยุทธศาสตร์ที่ 3 ขยายแหล่งเรียนรู้ให้หลากหลายและได้อนุมัติโครงการพัฒนาห้องสมุดประชาชนมีชีวิต และพัฒนาห้องสมุดประชาชนให้เป็น e-Library ต่อเนื่องจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2548 เพื่อให้ห้องสมุดมีการพัฒนาอย่างยั่งยืน

สำนักบริหารงานการศึกษาออก โรงเรียน (2550 : 8) ได้สรุปผลต่าง ๆ ดังนี้ ในปีงบประมาณ 2550 สำนักบริหารงานการศึกษาออกโรงเรียน ได้กำหนดกลยุทธ์และจุดเน้นยุทธศาสตร์ ที่ 3 พัฒนาแหล่งการเรียนรู้เทคโนโลยี เพื่อการศึกษาและภูมิปัญญาให้เป็นฐานความรู้ของชุมชน ตัวชี้วัดที่ 3.1 ห้องสมุดประชาชนได้รับการพัฒนากิจกรรมให้เป็นห้องสมุดมีชีวิต โครงการที่ 3 คือ โครงการห้องสมุดประชาชนมีชีวิต

สรุปผล จากการศึกษาแนวทางในการพัฒนาห้องสมุดของผู้ที่ทำการวิจัย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สามารถสรุปแนวทาง ในการพัฒนางานห้องสมุดประชาชนให้มีคุณลักษณะ ดังนี้

1. พัฒนาห้องสมุดให้เป็นศูนย์กลางข้อมูลข่าวสาร ศูนย์กลางการเรียนรู้ของชุมชนตลอดชีวิต ศูนย์กลางจัดกิจกรรมของชุมชน และเป็นเครือข่ายการเรียนรู้ของชุมชน
2. พัฒนาห้องสมุดประชาชนให้เป็นศูนย์การเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่ทันสมัย เพิ่มศักยภาพความเป็นห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ (E-Library) ให้มีความสมบูรณ์ และมีการเปลี่ยนแปลงสู่การเป็นแหล่งความรู้ระบบดิจิทัล
3. พัฒนาการให้บริการให้มีคุณภาพอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอและมีการใช้ทรัพยากรสารสนเทศอย่างคุ้มค่าต่อการลงทุน (Cost Effectiveness)

4. พัฒนาบุคลากรห้องสมุดให้มีศักยภาพสูงในด้านวิชาชีพ และมีการร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เป็นห้องสมุดด้วยกันเอง และ หน่วยงานอื่นๆ

นโยบายด้านการศึกษาตามอัยยาศัยของสำนักงาน กศน.

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการส่งเสริม สนับสนุน และประสานความร่วมมือการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย โดยได้จัดทำนโยบายและจุดเน้นในการดำเนินงานสำนักงาน กศน. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2555 ขึ้นตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อเป็นการกำหนดกรอบทิศทางและเครื่องมือในการดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่ในการส่งเสริม สนับสนุน และประสานงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ใน การที่จะอำนวยความสะดวกให้กับประชาชนกลุ่มเป้าหมายได้รับการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ อยู่ภายใต้กรอบทิศทางการพัฒนาประเทศ อาทิ แผนการบริหารราชการแผ่นดิน แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนการศึกษาแห่งชาติ มติคณะรัฐมนตรี เกี่ยวกับการส่งเสริมการอ่านให้เป็นวาระแห่งชาติ เพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต นโยบายกระทรวงศึกษาธิการ นโยบายการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ และแผนปฏิบัติการ 4 ปี ของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

นโยบายด้านการศึกษาตามอัธยาศัย

1. การส่งเสริมการอ่าน

1.1 พัฒนาระดับความสามารถในการอ่านของประชาชนทุกกลุ่มเป้าหมายให้ได้ระดับ อ่านคล่อง อ่านเข้าใจความ เขียนคล่อง และอ่านเชิงคิดวิเคราะห์พื้นฐาน โดยใช้เทคนิควิธีการเรียนการสอน และสื่อที่มีคุณภาพ

1.2 พัฒนาคอนไทยให้มีนิสัยรักการอ่าน ใฝ่เรียน ใฝ่รู้ โดยปลูกฝังและสร้างเจตคติให้เห็นประโยชน์และความสำคัญของการอ่าน ประชาสัมพันธ์ส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนต่างๆ มีส่วนร่วม และกำหนดมาตรการจูงใจเครือข่ายส่งเสริมการอ่าน

1.3 ส่งเสริมให้มีการสร้างบรรยากาศ และสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการอ่านให้เกิดขึ้นในสังคมไทย โดยสนับสนุนการพัฒนาแหล่งการอ่านให้เกิดขึ้นอย่างกว้างขวางและหลากหลาย รวมทั้ง มีความพร้อมในด้านสื่ออุปกรณ์ที่สนับสนุนการอ่าน และการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการอ่านที่หลากหลาย โดยเฉพาะงานมหกรรมรักการอ่านในส่วนภูมิภาค

1.4 ส่งเสริม และสนับสนุนการสร้างเครือข่ายส่งเสริมการอ่านโดยจัดให้มีอาสาสมัครส่งเสริมการอ่านในทุกตำบล

1.5 ส่งเสริมให้มี “นครแห่งการอ่าน” ในจังหวัดที่มีความพร้อมเพื่อสร้างเสริมบทบาทของการส่งเสริมการอ่าน

2. ห้องสมุดประชาชน

2.1 มุ่งเน้นพัฒนาห้องสมุดประชาชนทุกแห่งให้เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ตลอดชีวิตของชุมชน เป็นแหล่งค้นคว้าและแลกเปลี่ยนเรียนรู้การพัฒนาอาชีพเพื่อการมีงานทำและสร้างรายได้ อย่างยั่งยืนและการสร้างความพร้อมให้กับประชาชนในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

2.2 จัดตั้งห้องสมุดประชาชนในอำเภอที่ยังไม่มีห้องสมุดประชาชน เพื่อจัดบริการให้กับประชาชนอย่างครอบคลุมและทั่วถึง โดยเน้นการระดมทรัพยากรและความร่วมมือจากภาคีเครือข่าย

2.3 จัดหาโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อเชื่อมโยงกับแหล่งการเรียนรู้ต่างๆ สำหรับให้บริการในห้องสมุดประชาชน

2.4 จัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ในรูปแบบที่หลากหลายทั้งภายใน และภายนอกห้องสมุด เพื่อปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน การพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ด้วยตนเอง การส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต และการรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่ทันเหตุการณ์ของประชาชน เพื่อสามารถนำความรู้ ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ได้จริงในการปฏิบัติ

2.5 จัดหน่วยบริการเคลื่อนที่พร้อมอุปกรณ์ เพื่อส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้ที่หลากหลายออกให้บริการประชาชนในพื้นที่ต่างๆ อย่างทั่วถึง สม่่าเสมอเพื่อเพิ่มโอกาสการเรียนรู้ และการพัฒนาอาชีพของประชาชนและชุมชน

2.6 พัฒนาศักยภาพ บุคลากร ที่รับผิดชอบการบริการของห้องสมุดประชาชนให้มีความรู้ความสามารถในการให้บริการสนับสนุนการดำเนินงาน

2.7 แสวงหาภาคีเครือข่ายเพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในการสนับสนุนการดำเนินงานห้องสมุดประชาชน

3. วิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษา

3.1 พัฒนาและจัดทำนิตยสาร มหกรรมวิทยาศาสตร์สัญจร และจัดกิจกรรมที่เน้น การเสริมสร้างทักษะและกระบวนการเรียนรู้ทางวิทยาศาสตร์เพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ ปลูกจิตสำนึกทางด้านวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม กระตุ้นการใช้ความคิดสร้างสรรค์ และสร้างแรงบันดาลใจให้ประชาชนนำความรู้ ทักษะ และกระบวนการเรียนรู้ทางวิทยาศาสตร์ ไปใช้ในการพัฒนาชีวิต พัฒนาอาชีพ และพัฒนาสิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่อง

3.2 เชื่อมโยงกระบวนการเรียนรู้วิทยาศาสตร์เพื่อพัฒนาชุมชนโดยเน้นวิทยาศาสตร์ชุมชนให้ผู้รับบริการสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาอาชีพ สิ่งแวดล้อม การป้องกันภัยพิบัติจากธรรมชาติและการดำรงชีวิตประจำวัน ของประชาชนในพื้นที่

3.3 ส่งเสริมสนับสนุนภาคีเครือข่ายทั้งภาครัฐ และภาคเอกชนทั้งในและต่างประเทศ เพื่อเชื่อมโยงเป็นเครือข่ายในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์

3.4 ส่งเสริมสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาสื่อการเรียนรู้ และกิจกรรมด้านวิทยาศาสตร์ ให้มีรูปแบบและเนื้อหา ที่หลากหลาย สามารถปลูกฝังให้ผู้รับบริการมีความรู้ ความเข้าใจ มีวิสัยทัศน์เชิงอนาคตที่ดีต่อวิทยาศาสตร์อย่างมีประสิทธิภาพ

3.5 ส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนานวัตกรรมด้านวิทยาศาสตร์เชิงบูรณาการ เพื่อเป็นฐานสู่การพัฒนาเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์

3.6 พัฒนาศูนย์วิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษาให้เป็นแหล่งการเรียนรู้เชิงวิชาการแหล่งจุดประกายการพัฒนาอาชีพ และแหล่งท่องเที่ยวประจำท้องถิ่น

แนวทางการปฏิบัติงานตามนโยบายด้านการศึกษาตามอัยยาศัย ห้องสมุดประชาชน

1. ศูนย์กลางการเรียนรู้ตลอดชีวิตของชุมชน เป็นแหล่งค้นคว้าและแลกเปลี่ยนเรียนรู้การพัฒนาอาชีพ และการสร้างความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนมีแนวทางปฏิบัติกิจกรรม คือ

1.1 การพัฒนาห้องสมุดให้เป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชน และมีงานทำอย่างยั่งยืน
 1.2 การสร้างศูนย์กลางการเรียนรู้และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

- 1.3 การพัฒนาฐานข้อมูลด้านวิชาชีพของกลุ่มประชาคมอาเซียน
- 1.4 การส่งเสริมและพัฒนาวิชาชีพ เพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน
- 1.5 การพัฒนาระบบการให้บริการข้อมูลสารสนเทศในการพัฒนาอาชีพ

2. จัดบริการห้องสมุดประชาชน ให้กับประชาชนอย่างครอบคลุมและทั่วถึง โดยเน้นการระดมทรัพยากรและความร่วมมือจากภาคีเครือข่าย มีแนวทางปฏิบัติกิจกรรม คือ

- 2.1 การส่งเสริมกิจกรรมรักการอ่าน
- 2.2 การสร้างภาคีเครือข่ายแหล่งเรียนรู้สู่ชุมชน
- 2.3 การระดมทรัพยากรและความร่วมมือของชุมชน
- 2.4 การจัดกระบวนการเรียนรู้ให้ครอบคลุมภูมิปัญญาท้องถิ่น
- 2.5 การพัฒนาแหล่งเชื่อมโยงแหล่งเรียนรู้สู่ห้องสมุดประชาชน

3. จัดหาโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อเชื่อมโยงกับแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ สำหรับให้บริการในห้องสมุดประชาชน มีแนวทางปฏิบัติกิจกรรม คือ

- 3.1 การสร้างพื้นฐานระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ
- 3.2 การพัฒนาห้องสมุดประชาชนอิเล็กทรอนิกส์
- 3.3 การเชื่อมโยงห้องสมุดประชาชนกับสถาบันการศึกษา
- 3.4 การพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของห้องสมุดประชาชน
- 3.5 การสร้างเครือข่ายสารสนเทศของห้องสมุดกับศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

4. จัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ในรูปแบบที่หลากหลายทั้งภายใน และภายนอกห้องสมุด เพื่อปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน การพัฒนาศักยภาพและส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองตลอดชีวิต และการรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่ทันเหตุการณ์ของประชาชน มีแนวทางปฏิบัติกิจกรรม คือ

- 4.1 การจัดกิจกรรมส่งเสริมรักการอ่าน
- 4.2 การส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองตลอดชีวิต
- 4.3 การสร้างแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน
- 4.4 การสร้างแหล่งบริการสายด่วนสืบค้นข้อมูลข่าวสาร
- 4.5 การพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของศึกษานอกระบบ

5. จัดหน่วยบริการเคลื่อนที่พร้อมอุปกรณ์ เพื่อส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้ที่หลากหลายออกให้บริการประชาชนอย่างทั่วถึง สม่าเสมอ เพื่อเพิ่มโอกาสการเรียนรู้ และการพัฒนาอาชีพของประชาชนและชุมชน มีแนวทางปฏิบัติกิจกรรม คือ

- 5.1 การสร้างชุมชนแห่งการอ่าน
- 5.2 การประชาสัมพันธ์ห้องสมุดประชาชนติดล้อ
- 5.3 การพัฒนาระบบบริการของห้องสมุดเคลื่อนที่
- 5.4 การพัฒนาอาสาสมัครส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้
- 5.5 การปรับปรุงและพัฒนารูปแบบห้องสมุดประชาชนยุคใหม่

6. พัฒนาศักยภาพของบุคลากร ผู้ที่รับผิดชอบการบริการของห้องสมุดประชาชนให้มี ความรู้ ความสามารถในการให้บริการสนับสนุนการดำเนินงาน มีแนวทางปฏิบัติกิจกรรม คือ

- 6.1 การพัฒนาการใช้ภาษาอังกฤษสำหรับบุคลากรห้องสมุด
- 6.2 การจัดโครงการส่งเสริมด้านจริยธรรมและการพัฒนาคุณภาพชีวิต
- 6.3 การจัดกิจกรรมโครงการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของปฏิบัติงานห้องสมุด
- 6.4 การพัฒนาความรู้และทักษะที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงานห้องสมุด
- 6.5 การพัฒนาการใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของบุคลากรห้องสมุด

7. แสวงหาภาคีเครือข่ายเพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในการสนับสนุนการดำเนินงาน ห้องสมุดประชาชน มีแนวทางปฏิบัติกิจกรรม คือ

- 7.1 การจัดทำแผนการดำเนินงานร่วมระหว่างห้องสมุดประชาชน
- 7.2 การสร้างเครือข่ายทางสังคมในการจัดการศึกษาตามอัธยาศัย
- 7.3 การพัฒนาเชื่อมโยงแหล่งเรียนรู้ชุมชนภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่ห้องสมุด
- 7.4 การส่งเสริมและพัฒนาการเรียนรู้ตลอดชีวิตร่วมกับภาคีเครือข่าย
- 7.5 การสร้างความสามัคคีในองค์กรและพัฒนาภาคีเครือข่ายของห้องสมุด

สรุปผล จากนโยบายในการดำเนินงานห้องสมุดประชาชนดังกล่าวมาแล้ว ทำให้ห้องสมุดประชาชนในยุคปัจจุบันได้ปรับเปลี่ยนบทบาทและภารกิจกว้างขวางในทุก ๆ ด้าน สังคมปัจจุบัน ซึ่งเป็นสังคมความรู้ และข่าวสาร ห้องสมุดจะมีบทบาทและเป็นที่คาดหวังของผู้ใช้และสังคมมากขึ้น ห้องสมุดในฐานะที่เป็นปัจจัยสำคัญของการศึกษายุคใหม่ ผู้เรียนจะต้องศึกษาค้นคว้าในห้องสมุดควบคู่ไปกับการเรียนในระบบห้องเรียน ผู้เรียนในยุคใหม่จะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถในการใช้ห้องสมุด เพื่อการศึกษาค้นคว้า ห้องสมุดในปัจจุบันไม่ได้เก็บแต่สิ่งพิมพ์ในรูปของหนังสือเพียงอย่างเดียว แต่รวม ทั้ง สื่อทัศนวัสดุและวัสดุอิเล็กทรอนิกส์ มีการนำคอมพิวเตอร์มาใช้ในการดำเนินงานและการจัดการข้อมูล เพื่อให้พร้อมบริการแก่ผู้ใช้ในเวลาที่สุดเร็วที่สุดทันสมัยที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้

บทบาทภารกิจของห้องสมุดประชาชน

ได้มีนักการศึกษาได้กล่าวถึงบทบาทภารกิจของห้องสมุดประชาชน ไว้ดังนี้

กรมการศึกษานอกโรงเรียน (2538 : 1-7) ได้กล่าวสรุปไว้ว่า บทบาทภารกิจของห้องสมุดประชาชน ในการปฏิบัติงานลักษณะเชิงรุก ที่สามารถสนองตอบความต้องการในการเรียนรู้ได้ครอบคลุมกลุ่ม เป้าหมายและมุ่งเน้นให้ประชาชน ชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามแนวการพัฒนาในรูปแบบ ศูนย์การเรียนรู้ มีดังนี้

1. การจัดการศึกษาตามอัธยาศัย เป็นการศึกษาที่เกิดขึ้นจากวิถีชีวิตที่เป็นการเรียนรู้จากประสบการณ์ทำงาน จากสื่อต่าง ๆ จากบุคคล จากครอบครัว จากแหล่งความรู้ จากชุมชนจากสังคมจากสภาพแวดล้อมตลอดชีวิตด้วยตนเอง (ซึ่งในภารกิจ ขอนี้ห้องสมุดประชาชนจัดในลักษณะการบริการการเรียนรู้ตามอัธยาศัย)

2. การจัดการศึกษานอกโรงเรียน เป็นการส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนทั้งสายสามัญและสายอาชีพ โดยจัดบริการสื่อประเภทต่าง ๆ ของห้องสมุด สนับสนุนการเรียนการสอนตามหลักสูตร รวมทั้งจัดเป็นศูนย์กลางการแนะแนวการศึกษาและอาชีพ การพบกลุ่ม

นักศึกษา และจัดศูนย์บริการการเรียนรู้ทางไกลไทยคม

3. การจัดศูนย์ข้อมูลชุมชน ได้แก่ การรวบรวมข้อมูลประเภทต่าง ๆ ในชุมชนในทุก รูปแบบและประเภทข้อมูล นำมาจัดหมู่และจัดบริการ รวมทั้งการแลกเปลี่ยนข้อมูลสารสนเทศกับ เครือข่ายต่าง ๆ เพื่อการเรียนรู้

กฤษ เลิศสุริยะกุล (2542 : 19) ได้กล่าวสรุปไว้ว่า ห้องสมุดประชาชน ถือเป็นแหล่งความรู้และ ศูนย์กลางการเรียนรู้ที่สำคัญสำหรับประชาชนทุกเพศวัย ได้มีโอกาสแสวงหาความรู้ได้อย่างต่อเนื่อง ตลอดเวลาจึงมีความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาห้องสมุดประชาชนให้มีศักยภาพสามารถตอบสนอง ความต้องการของประชาชนทุกกลุ่มเป้าหมาย เพื่อให้สังคมไทยเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้อย่างแท้จริง

เพ็ญศรี ท่าสุวรรณ (2545 : 361) ได้กล่าวสรุปไว้ว่า บทบาทของห้องสมุดประชาชน คือ การให้ การศึกษาต่อเนื่องกับประชาชนทั่วไปหลังจากที่รัฐให้ความรู้พื้นฐานแก่ประชาชน โดยจัดในรูปการจัดให้ข่าวสารข้อมูล ความรู้ทางวิชาชีพให้กลุ่มผู้สนใจเข้ามาใช้บริการของห้องสมุด ประชาชน จังหวัด ห้องสมุดประชาชนอำเภอหรือที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน แหล่งความรู้เหล่านี้ จะช่วย ให้ประชาชนเห็นแนวทางในการประกอบอาชีพ และนำไปใช้ในการแก้ปัญหาชีวิตประจำวัน

ทองอยู่ แก้วไทรฮะ (2545 : 23) ได้กล่าวสรุปไว้ว่า บทบาทของห้องสมุดประชาชน มีดังนี้

1. เป็นศูนย์ข้อมูล ข่าวสารในชุมชน
2. เป็นศูนย์รับบริจาคหนังสือในชุมชน
3. เป็นศูนย์กลางการพัฒนาและจัดกิจกรรมของชุมชนในด้านข่าวสารข้อมูล
4. เป็นศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้และบริการข่าวสารของชุมชน เพื่อให้ประชาชนทันต่อ

เหตุการณ์

5. ให้บริการด้านโสตทัศนอุปกรณ์แก่ประชาชน
6. ส่งเสริมให้ประชาชนรู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ และการพักผ่อนหย่อนใจ
7. ส่งเสริมให้ประชาชนมีนิสัยรักการอ่าน และการศึกษาค้นคว้า
8. เป็นเครือข่ายการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมเผยแพร่ ประสานงานให้บริการวิชาการใหม่

แก่ชุมชน และการจัดที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน

สำนักงานการศึกษาออกโรงเรียน (2546 : 5) ได้กล่าวสรุปไว้ว่า ในปี พ.ศ. 2546 เป็น ส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้ และห้องสมุดก็นับเป็นแหล่งการเรียนรู้ที่มีความสำคัญอีกแห่งที่เปิด โอกาสให้คนทั่วไป ได้เข้าไปศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองตามอัธยาศัย ซึ่งนับว่าห้องสมุดเป็นแหล่งส่งเสริม และสนับสนุนการอ่าน และการศึกษาค้นคว้าที่ควรมีการพัฒนาปรับปรุงอยู่เสมอ เพื่อให้ประชาชนมี ความรู้และคุณภาพในการดำเนินชีวิตเพิ่มขึ้นซึ่งคุณหญิงแมนมาส ขวลิต นายกสมาคมห้องสมุดแห่ง ประเทศไทย ได้กล่าวถึงบทบาทของห้องสมุดในอนาคตไว้ดังนี้

1. ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของห้องสมุดในอนาคต หมายถึง ห้องสมุดประชาชน ที่จะต้องรับผิดชอบให้มีหนังสือให้คนไทยทั้งประเทศมีหนังสืออ่านตลอด ทั้งเด็ก ผู้ใหญ่ แม้กระทั่งคนตา บอด หนังสือที่ว่านี้ ต้องมีทั้งหนังสือด้านวิชาการ วิชาชีพ เทคโนโลยี รวมทั้งหนังสือความรู้อื่น ๆ ซึ่งจะ ทำให้ห้องสมุดมีคุณภาพที่ช่วยส่งเสริมให้การอ่านของประชาชนได้ประโยชน์อย่างเต็มที่ถ้าหากห้องสมุด มีหนังสือหลากหลาย รวมถึงหนังสือที่ให้ความรู้เกี่ยวกับอาชีพ ก็จะทำให้ประชาชนผู้ที่มีฝีมือทางด้าน วิชาชีพ เช่น ทางด้านงานฝีมือ ก็สามารถนำความรู้ที่ได้จากการอ่าน มาพัฒนา ฝีมือและอาชีพของตนให้ มีคุณภาพมากขึ้น ซึ่งจะทำให้งานฝีมือที่ว่านี้ มีราคามาขึ้นตามไปด้วยตาม พระราชบัญญัติการศึกษา

แห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 6 ตามความหมายทางการศึกษาก็คือ ต้องส่งเสริมสนับสนุนให้คนไทยเป็นมนุษย์อย่างสมบูรณ์ คือ ทำให้มีสุขภาพดี ให้มีสติปัญญา ให้มีความ สามารถให้มีคุณธรรม สามารถอยู่ในสังคมและประกอบอาชีพได้ ดังนั้นจะเห็นได้ว่าห้องสมุดเป็นอีก ส่วนหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการเรียนรู้ของคนเรา และการจัดให้มีห้องสมุดเพื่อประชาชนนับเป็นสิ่ง ที่ดี ปัจจุบันห้องสมุดที่วันนี้ได้จัดให้มีตามสถานที่ต่าง ๆ ทั่วประเทศทั้งระดับจังหวัด อำเภอ ตำบล หมู่บ้านและตามสถานที่หน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน ทั้งนี้ก็เพื่อให้สามารถให้บริการแก่ประชาชนได้ทั่วถึงทั้งการศึกษาในระบบ นอกระบบ ดังนั้นห้องสมุดประชาชนควรมีสื่อความรู้ต่าง ๆ ครบถ้วน เช่น เรื่องราวประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ เทคโนโลยี ภาษาต่างประเทศ ศิลปวัฒนธรรม ศาสนา วิชาชีพและอื่น ๆ สำหรับความรู้เกี่ยวกับวิชาชีพหรือความรู้ที่นำมาปรับปรุงการประกอบอาชีพได้ นับว่าเป็นสิ่งที่ดีที่จะช่วยส่งเสริมอาชีพให้กับประชาชนได้มากขึ้น ในอนาคตห้องสมุดจะมีความสำคัญต่อการเรียนรู้ทั้งในระบบและนอกระบบมากขึ้น เพราะการศึกษาหาความรู้ ไม่จำเป็น ต้องเรียนรู้จากในห้องเรียนเท่านั้น แต่สามารถเรียนรู้ได้จากที่อื่น ๆ และใครที่อยากมีความรู้ นอก เหนือจากในห้องเรียนก็สามารถหาได้จากการอ่าน หรือจากประสบการณ์ตรงของตัวเอง ปัจจุบันห้องสมุดได้มีการพัฒนาศักยภาพมากขึ้นทั้งทางด้านเทคโนโลยีและบุคลากรในด้านเทคโนโลยี IT ถ้าสามารถมีการนำข้อมูลหลากหลายที่เป็นประโยชน์ครอบคลุม เป็นต้น ว่าเกี่ยวกับการศึกษาในระบบ นอกระบบโครงการต่าง ๆ ที่น่าสนใจ ชาวต่าง ๆ ทั้งในและนอกประเทศ และข้อมูลอื่น ๆ ซึ่งจะนำไปสู่ความรู้ให้กับประชาชนที่เข้าไปศึกษาในระบบนี้ได้เป็นอย่างดีซึ่งจะทำให้ห้องสมุดมีความสำคัญและมีบทบาทต่อประชาชนมากขึ้น

2. ความคาดหวังกับห้องสมุดในอนาคต คุณหญิงแมนมาส ขวลิขิต ได้กล่าวเกี่ยวกับเรื่องนี้ว่าอยากให้หน่วยงานที่ดูแลเกี่ยวกับห้องสมุด ไปจนถึงห้องสมุดแต่ละแห่งเอง ให้มีความสำคัญ และให้การสนับสนุนพัฒนาห้องสมุดโดยมีงบประมาณที่เพียงพอต่อการจัดซื้อ จัดหาหนังสือเพื่อให้บริการประชาชนแต่ละแห่ง นอกจากนี้ควรมีหนังสือให้ครอบคลุมความรู้ทุกประเภท รวมไปถึงการพัฒนาการ ทำงานกิจกรรมของห้องสมุดให้มีส่วนร่วมกับคนในท้องถิ่นมากขึ้น เช่น ที่ห้องสมุดจังหวัดขอนแก่น ซึ่งได้ทุนจากสถานทูตจีน ได้จัดให้มีการเปิดสอนภาษาจีนที่ห้องสมุดด้วย ถือว่าเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมความรู้ให้กับคนในพื้นที่ได้อีกประการหนึ่ง นอกจากนี้อยากให้กิจกรรมเกี่ยวกับอาชีพขึ้นด้วยกันนับว่าเป็นสิ่งที่น่าสนใจ นอกจากนี้การไปเยี่ยมชมห้องสมุดตามี่ต่าง ๆ พบ ว่าเจ้าหน้าที่บรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่ของห้องสมุดมีศักยภาพที่น่าชมเชย มีความตั้งใจในการทำงานจึงอยากให้ทางหน่วยงานเห็นคุณค่าและความสำคัญของเจ้าหน้าที่เหล่านี้ เช่น มีการเลื่อนขั้น โอกาส ก้าวหน้า หรือได้รับรางวัลเกียรติยศอะไรแบบนี้ เพื่อเป็นขวัญกำลังใจในการทำงานต่อไป ห้องสมุดในอนาคตควรมีการปรับปรุงทางด้านใดบ้าง ห้องสมุดควรมีหนังสือให้ครบ และมีหนังสือหลากหลายมี กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน หาวีธีที่ทำให้คนมาอ่านหนังสือมากขึ้น มีอุปกรณ์เครื่องไม้เครื่องมือในการอำนวยความสะดวกพร้อม หรือถ้ามีอุปกรณ์ไม่พร้อม ควรพอใจในสิ่งที่มีอยู่และใช้ประโยชน์จากสิ่งที่มีให้เกิดประโยชน์มากที่สุด พัฒนาศักยภาพให้มีคุณภาพมากขึ้น เพื่อสามารถให้บริการและช่วยเหลือผู้มาใช้บริการห้องสมุดได้เป็นอย่างดี เพราะบุคลากรห้องสมุดมีความสำคัญต่อห้องสมุดเป็นอย่างมากยิ่ง ห้องสมุดถือเป็นพื้นฐานการเรียนรู้ที่สำคัญของประชาชน ทั้งในเรื่องของการพัฒนาพื้นฐานจิตใจ ความรู้ ศิลปธรรมจริยธรรม ครอบครัวและสังคมดังนั้น การปรับปรุงพัฒนาห้องสมุดถือเป็นเรื่องสำคัญของการให้ควมรู้ขึ้นพื้นฐานของคนในประเทศ

กรมการศึกษานอกโรงเรียน (2547 : 25) ได้กล่าวสรุปไว้ว่า บทบาทของห้องสมุดประชาชน มีดังนี้ ศึกษาสำรวจสภาพปัญหาของการจัดกิจกรรมทางการศึกษา 3 รูปแบบ คือ การศึกษานอกโรงเรียน ส่งเสริมการศึกษาในระบบโรงเรียน และการศึกษาตามอัธยาศัยของหน่วยงานภาครัฐ และของเอกชนทุกประเภท ทุกระดับในพื้นที่รับผิดชอบ วิเคราะห์ และกำหนดความต้องการของชุมชน เพื่อจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และบริการงานพื้นฐานห้องสมุด บทบาทของห้องสมุดประชาชน ตามแนวการพัฒนาในรูปแบบศูนย์การเรียนรู้ มีดังนี้

1. การจัดการศึกษาตามอัธยาศัย เป็นการศึกษาที่เกิดขึ้นจากวิถีชีวิตที่เป็นการเรียนรู้จากประสบการณ์ทำงาน จากสื่อต่าง ๆ จากบุคคล จากครอบครัว จากแหล่งความรู้ จากชุมชนจากสังคมจากสภาพแวดล้อม ตลอดชีวิตด้วยตนเอง (ซึ่งในภารกิจ ข้อนี้ห้องสมุดประชาชนจัดในลักษณะการบริการการเรียนรู้ตามอัธยาศัย)

2. การจัดการศึกษานอกโรงเรียน เป็นการส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนทั้งสายสามัญและสายอาชีพ โดยจัดบริการสื่อประเภทต่าง ๆ ของห้องสมุด สนับสนุนการเรียนการสอนตามหลักสูตร รวมทั้งจัดเป็นศูนย์กลางการแนะแนวการศึกษาและอาชีพ การพบกลุ่มนักศึกษา และจัดศูนย์บริการการเรียนทางไกลไทยคม

3. การจัดศูนย์ข้อมูลชุมชน ได้แก่ การรวบรวมข้อมูลประเภทต่าง ๆ ในชุมชนในทุกรูปแบบและประเภทข้อมูล นำมาจัดหมวดหมู่และจัดบริการ รวมทั้งการแลกเปลี่ยนข้อมูลสารสนเทศกับเครือข่ายต่าง ๆ เพื่อการเรียนรู้

ในปี พ.ศ. 2542 กรมการศึกษานอกโรงเรียนได้จัดทำโครงการห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะพัฒนาห้องสมุดประชาชน โดยนำเอาสื่ออิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์มาใช้ในการปฏิบัติงานและจัดบริการแก่ผู้ใช้ มีการนำโปรแกรมคอมพิวเตอร์ห้องสมุดมาจัดเก็บข้อมูลและเป็นเครื่องช่วยค้นสื่อความรู้ การจัดทำโฮมเพจ การใช้อินเทอร์เน็ต ซีดีรอม CAI เป็นต้น ซึ่งทำให้ห้องสมุดประชาชนสามารถนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาพัฒนาการรับรู้ข่าวสารจากสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ ที่ผู้รับบริการสามารถหาความรู้จากสื่อต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็วจากทั่วทุกมุมโลก ปัจจุบันห้องสมุดประชาชนจังหวัด ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” ทุกแห่ง และห้องสมุดประชาชนอำเภอบางแห่งสามารถให้บริการในลักษณะห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์

จากที่มีผู้กล่าวถึงบทบาทของห้องสมุดประชาชน สามารถสรุปได้ว่า ห้องสมุดประชาชนเป็นแหล่งให้บริการข่าวสาร ข้อมูล ให้ความเพลิดเพลินในยามว่าง และเป็นแหล่งให้ความรู้ เพื่อการศึกษา ค้นคว้า และวิจัย ที่สำคัญห้องสมุดประชาชนเป็นสถานที่ในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านเพื่อปลูกฝังให้ประชาชนรักการอ่าน ห้องสมุดประชาชนจึงเป็นแหล่งข้อมูลและแหล่งความรู้ที่สำคัญของสังคม ดังนั้นผู้ที่เกี่ยวข้องจึงควรจัดกิจกรรมที่หลากหลาย เพื่อตอบสนองความต้องการในการเรียนรู้ของประชาชนในท้องถิ่น และจำเป็นต้องพัฒนาห้องสมุดประชาชนให้มีความทันสมัยอยู่ตลอดเวลา

หน้าที่ของห้องสมุดประชาชน

ได้มีหน่วยงานทางการศึกษาและนักการศึกษาได้กล่าวถึงหน้าที่ของห้องสมุดประชาชนไว้ดังนี้

สุพรรณิ วราทร (2528 : 9-13) ยังกล่าวถึงเน้นถึงบทบาทที่สำคัญที่มีส่วนสอดคล้องกับหน้าที่ของห้องสมุดประชาชน ตามที่สมาคมห้องสมุดอเมริกันกล่าวไว้ข้างต้น 2 ประการคือ

1. หน้าที่ด้านวัฒนธรรม หมายถึง การเป็นศูนย์กลางของวัฒนธรรมด้วยการเผยแพร่ ความรู้ ความคิด และข่าวสารต่าง ๆ ตลอดจนการให้โอกาสแก่ประชาชนในการพักผ่อนหย่อนใจและใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

2. หน้าที่ด้านสังคม เนื่องจากห้องสมุดประชาชนเป็นสถาบันทางสังคม ได้รับการสนับสนุนทางการเงินส่วนหนึ่ง หรือทั้งหมดจากหน่วยงานแห่งสังคม จึงมีหน้าที่ให้บริการแก่ชุมชนในงาน ด้านข่าวสารต่าง ๆ นับตั้งแต่เรื่องการทำงานอาชีพ การปกครอง เหตุการณ์บ้านเมือง ตลอดจนถึงเรื่องเศรษฐกิจ กฎหมาย และความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ทั้งในและนอกประเทศ

กุศล นาคะชาติ (2530 : 34) ได้กล่าวถึงหน้าที่หลักของห้องสมุดประชาชน โดยเน้นเรื่องบริการ ดังนี้คือ

1. หน้าที่ในการจัดหาวัสดุ วัสดุของห้องสมุดประชาชน มีมากมายหลายประเภท เช่น หนังสือ จุลภาค วารสาร หนังสือพิมพ์ แถบภาพ แผ่นเสียง फिल्मภาพยนตร์ เป็นต้น สิ่งเหล่านี้จะต้อง จัดหาเข้ามาใช้ภายในห้องสมุด โดยดูจากความต้องการของผู้ใช้ วัสดุห้องสมุดที่จัดหามานั้นต้องตอบ สนองวัตถุประสงค์ของห้องสมุด และต้องมีจำนวนเพียงพอที่จะให้บริการแก่ผู้ใช้ในชุมชนนั้น

2. หน้าที่ในการให้บริการ ห้องสมุดทุกประเภทจะเน้นในเรื่องการบริการมาก เพราะถือว่าห้องสมุดยังมีผู้ใช้บริการมากเท่าใด ห้องสมุดก็สามารถให้ประโยชน์แก่ผู้ใช้ได้มากเท่านั้น การบริการห้องสมุดจะต้องครอบคลุมเรื่องเหล่านี้ด้วย คือ

2.1 บริการจัดสิ่งพิมพ์และวัสดุการอ่านให้สะดวก เพื่อให้ผู้ใช้ห้องสมุดจะได้เข้าถึงวัสดุเหล่านั้นโดยง่ายและรวดเร็ว

2.2 จัดบริการให้ยืมให้อ่านนอกสถานที่ เพื่อให้สมาชิกสามารถใช้สิ่งพิมพ์และวัสดุการอ่านได้ตามเวลา และสถานที่ที่ต้องการ

2.3 แนะนำช่วยเหลือผู้ใช้ ในกรณีที่ผู้ใช้บริการต้องการ

2.4 แจกข่าวสารใหม่ ๆ ที่ห้องสมุดมีให้สมาชิกได้ทราบ และกระตุ้นให้ผู้ใช้สนใจที่จะใช้ทรัพยากรเหล่านั้น

2.5 ติดต่อประสานงานกับสถาบันต่าง ๆ ในชุมชน เพื่อจัดกิจกรรม หรือขอความร่วมมืออันจะเป็นประโยชน์ต่อสมาชิกที่อยู่ในชุมชนนั้น

สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย (2533 : 20) กล่าวว่า หน้าที่สำคัญของห้องสมุดประชาชน ดังนี้

1. หน้าที่ในการสนับสนุนการศึกษาตั้งแต่ระดับอนุบาล ประถมศึกษา จนกระทั่งถึงระดับมหาวิทยาลัยและในโรงเรียนวิชาชีพต่าง ๆ

2. หน้าที่ในการสนับสนุนการทำงาน ตามนโยบายของรัฐบาล และเศรษฐกิจของประเทศ หน้าที่ในการให้โอกาสแก่ประชาชนในการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

3. หน้าที่ในการเป็นแหล่งรวมที่สำคัญของสังคม

4. หน้าที่ในการจัดหาทรัพยากรให้แก่ประชาชน เพื่อแจ้งข่าวสาร วัฒนธรรม และความเจริญของทางสติปัญญา

จากการกล่าวของนักการศึกษาในด้านหน้าที่ต่าง ๆ ของห้องสมุดประชาชนที่กล่าวมาแล้วข้างต้น สามารถสรุปหน้าที่ของห้องสมุดประชาชนได้ ดังนี้

1. หน้าที่ในการจัดบริการห้องสมุดให้แก่ประชาชนทุกกลุ่ม โดยไม่จำกัดเพศ วัย ฐานะ

การศึกษา เชื้อชาติ และศาสนา โดยการจัดหาหนังสือและวัสดุต่าง ๆ เพื่อการศึกษาค้นคว้ารวมทั้ง จัดกิจกรรม เพื่อส่งเสริมการอ่านและให้ความรู้

2. หน้าที่ในการร่วมมือกับห้องสมุดประเภทอื่น ๆ ในการจัดบริการให้แก่หน่วยงาน และ ชุมชนต่าง ๆ และพัฒนาชุมชน

3. หน้าที่ในการจัดหาหนังสือและโสตทัศนวัสดุ ให้เพียงพอกับความต้องการ ประชาชน และดำเนินงานเทคนิคเพื่อให้ความสะดวกในการใช้

ประเภทของห้องสมุดประชาชน

ได้มีนักการศึกษาได้กล่าวถึงประเภทของห้องสมุดประชาชน ไว้ดังนี้

สุภัทรา ฉัตรเงิน (2520 : 20-25) ได้กล่าวสรุปไว้ว่า การจำแนกประเภทของบริการ ห้องสมุดประชาชนทำได้หลายแบบ เช่น การจำแนกตามวัตถุประสงค์ของห้องสมุดประชาชน การ จำแนกตามลักษณะของการให้บริการ และการจำแนกตามความสม่ำเสมอของการจัดบริการ เป็นต้น

1. การจำแนกตามวัตถุประสงค์ของห้องสมุดประชาชน มี 4 ประเภท คือ บริการเพื่อข่าว สารการศึกษา การพักผ่อนหย่อนใจ และวัฒนธรรม

1.1 บริการเพื่อข่าวสาร เช่น การให้คำแนะนำเรื่องการใช้วัสดุต่าง ๆ การ ตอบ คำถาม การรวบรวมบรรณานุกรมในเรื่องต่าง ๆ เป็นแหล่งให้ข้อมูลเหตุการณ์ในชุมชน และบริการ ข่าวสารทันสมัยเฉพาะบุคคล เป็นต้น

1.2 บริการเพื่อการศึกษา เช่น การจัดนิทรรศการทางศิลปวัฒนธรรม การ แนะนำหนังสือ การจัดฉายภาพยนตร์ การบรรยายทางวิชาการ และการเล่นิทาน เป็นต้น

1.3 บริการด้านวัฒนธรรม เช่น บริการแนะนำหนังสือ หรือสนทนา เรื่อง หนังสือการจัดนิทรรศการทางวัฒนธรรม การจัดฉายภาพยนตร์ และการบรรยายต่าง ๆ เป็นต้น

1.4 บริการด้านการพักผ่อนหย่อนใจ เช่น การจัดนิทรรศการทางวัฒนธรรม การจัดฉายภาพยนตร์ การเล่นิทาน และการแสดงดนตรี เป็นต้น

2. การจำแนกตามลักษณะงานบริการ เป็นการจำแนกบริการที่มีอยู่โดยทั่วไปใน ห้องสมุดประชาชน ซึ่งอาจเรียกว่า “บริการพื้นฐาน” เป็น 8 ชนิด ดังนี้

2.1 การอำนวยความสะดวกในการเข้าถึงวัสดุสิ่งของต่าง ๆ ของห้องสมุด โดยการจัด ตั้งห้องสมุดสาขา ห้องสมุดเคลื่อนที่ และหน่วยบริการในลักษณะต่าง ๆ อีก ทั้งภายใน ห้องสมุดเองก็ต้องอำนวยความสะดวก โดยการจัดวัสดุการอ่านให้ใช้ได้ง่ายจัดทำเครื่องหมายต่าง ๆ จัดทำบัตร รายการที่มีประสิทธิภาพ ทรัพยากร และเครื่องมือ ช่วยผู้ใช้ในการเข้าถึงวัสดุการอ่าน

2.2 การช่วยเหลือผู้ใช้บริการ ในการเลือกสิ่งต่าง ๆ ในห้องสมุด บริการนี้ อาจเรียกว่า บริการแนะนำผู้ใช้บริการ บริการชนิดนี้เป็นการโดยอำนวยความสะดวกและช่วยเหลือ ผู้ใช้ในการศึกษาด้วยตนเอง

2.3 การจัดให้ผู้เข้าเข้าถึงข่าวสารบางส่วนที่ต้องการ จากวัสดุการอ่านของ ห้องสมุดนั้นคือ บริการตอบคำถามและช่วยในการค้นคว้าโดยตรง การให้บริการนี้บรรณารักษ์ต้องมี คุณสมบัติ เฉพาะบางประการ คือ มีทักษะทางห้องสมุด มีความรู้ในเนื้อหาวิชา และมีทักษะในการ ติดต่อบุคคลต่าง ๆ

2.4 การตีความหมายข่าวสารต่าง ๆ จากวัสดุการอ่าน เป็นบริการที่ให้เพียงความหมายตามที่ปรากฏในวัสดุการอ่าน โดยไม่เสนอความคิดเห็นส่วนตัวใด ๆ ของผู้ให้บริการ

2.5 จัดเตรียมข่าวสารจากวัสดุการอ่าน โดยไม่จัดบริการวัสดุการอ่าน บริการนี้มีหลายแบบที่ปรากฏเสมอในห้องสมุดประชาชนขนาดใหญ่ คือ บริการทางโทรศัพท์ ซึ่งเป็นที่นิยมของผู้ใช้ เพราะอำนวยความสะดวกในการใช้บริการอย่างมาก บริการอื่น ๆ ในประเภทนี้ เช่น การเล่านิทาน การอ่านร้อยกรอง และการแสดงดนตรี เป็นต้น

2.6 การจัดเตรียมข่าวสารสำหรับกลุ่มต่าง ๆ บริการแก่กลุ่มที่ลักษณะเป็นบริการตอบ คำถามและช่วยการค้นคว้าและบริการให้คำปรึกษาแก่ผู้อ่าน เป็นบริการแบบเลือกสรร อาจเป็นโครง การร่วมมือกัน

2.7 การจัดบริการข่าวสารเกี่ยวกับแหล่งข่าวสารและวัสดุการอ่าน ซึ่งอาจจะเรียกว่า Reference Service ห้องสมุดจะต้องติดตามข้อมูลที่ทันสมัย และแสวงหาความร่วมมือจากแหล่งข่าวสาร หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2.8 การจัดบริการข่าวสารและวัสดุการอ่านจากแหล่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น ห้องสมุดต่าง ๆ ในระบบหรือห้องสมุดในเครือข่าย การจัดบริการที่จะทำให้ห้องสมุดมีลักษณะเป็นศูนย์กลางทางปัญญาแห่งชุมชน หรือศูนย์ติดต่อข่าวสาร

3. การจำแนกประเภทตามความสม่ำเสมอของการบริการ เป็นวิธีที่ใช้ในการจำแนกบริการห้องสมุดประชาชนของไทย ซึ่งจำแนกเป็นบริการพื้นฐาน บริการที่จัดเป็นครั้งคราวและบริการพิเศษ

3.1 บริการพื้นฐาน หมายถึง บริการซึ่งห้องสมุดประชาชนต้องทำตามหน้าที่เป็นประจำ เช่น บริการให้อ่านหนังสือในห้องสมุด บริการให้ยืมหนังสือและวัสดุห้องสมุด บริการให้จองหนังสือ บริการแนะนำการอ่าน บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า และบริการรายชื่อหนังสือ

3.2 บริการพิเศษ บริการเหล่านี้สามารถจัดได้ในห้องสมุดขนาดใหญ่ ที่มีความพร้อม ด้านบุคลากร วัสดุการอ่าน และอุปกรณ์ห้องสมุด เช่น ห้องสมุดเคลื่อนที่บริการเฉพาะกลุ่ม เช่น บริการคนพิการ บริการคนพื้นเมือง

สำนักบริหารงานการศึกษาออกโรงเรียน. (2549 : 11) ได้กล่าวสรุปไว้ว่า ห้องสมุดประชาชน สามารถแบ่งออกตามขนาดของห้องสมุดประชาชนได้ 3 ประเภท ดังต่อไปนี้

1. ห้องสมุดขนาดใหญ่ เช่น ห้องสมุดประชาชนจังหวัดเป็นอาคารขนาดใหญ่ 2 ชั้น ขึ้นบนจัดให้บริการหนังสือ เอกสารทางด้านหลักสูตรต่างๆ มีห้องโสตทัศนศึกษาหรือห้องการศึกษาออกโรงเรียน มุมมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช มุมมหาวิทยาลัยรามคำแหง มุมข้อมูลท้องถิ่น ชั้นล่างจัดให้บริการหนังสือ เอกสารและสื่อโดยทั่วไป

2. ห้องสมุดขนาดกลาง เช่น หอสมุดศรีมงคลาภิเษกวงไกลกังวล หัวหินจำนวน 5 ห้อง ประกอบด้วย ห้องเด็กและห้องครอบครัว ห้องอนุเคราะห์สังคม ห้องเฉลิมพระเกียรติ ห้องหนังสือทั่วไป ห้องสื่ออิเล็กทรอนิกส์ บางแห่งอาจจะมีห้องอื่นเพิ่มเติม เช่น ห้องธรรมะ ห้องบุคคลสำคัญ ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” เป็นอาคาร 2 ชั้น ขึ้นบนจัดเป็นห้องท้องถิ่นเกี่ยวกับข้อมูลชุมชน ห้องการศึกษาออกโรงเรียน ให้ความรู้ทุกประเภท และห้องเฉลิมพระเกียรติ จัดแสดงข้อมูลเกี่ยวกับพระราชประวัติ พระราชกรณียกิจ ในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีและพระราชวงศ์ที่เกี่ยวข้อง ชั้นล่างจัดให้บริการหนังสือ เอกสารและสื่อโดยทั่วไป

3. ห้องสมุดขนาดเล็ก เช่น ห้องสมุดประจำอำเภอและกิ่งอำเภอ เป็นอาคารชั้นเดียว ให้บริการหนังสือและสื่อ โดยจัดเป็นมุมต่างๆ เช่น มุมเด็ก มุมวารสาร มุมอ้างอิง มุมหนังสือทั่วไป มุมครอบครัว มุมหนังสือพิมพ์ มุมการศึกษานอกโรงเรียน เป็นต้น

การแบ่งส่วนราชการและการบริหารงานของห้องสมุดประชาชน

สำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน (2549 : 15) ได้กล่าวสรุปไว้ว่า สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย มีการแบ่งส่วนราชการและการบริหารงานของห้องสมุดประชาชน แบ่งออกเป็น 3 งาน ดังนี้

3.1 งานบริหาร ได้แก่ การดำเนินงานเกี่ยวกับ การวางแผน การกำหนดนโยบาย การจัดทำโครงการ การทำปฏิทินการปฏิบัติงาน การประเมินผลงาน งานอาคารสถานที่ งานการเงิน และบัญชี งานบุคลากร งานสารบรรณ งานงบประมาณ งานเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ งานพัสดุ และประสานงานกับหน่วยงานอื่นๆ

3.2 งานเทคนิค แบ่งออกเป็น 3 งาน ได้แก่

3.2.1 งานจัดหา ได้แก่ การดำเนินการคัดเลือก และการจัดหา ทรัพยากรสารสนเทศ ทั้งวัสดุตีพิมพ์ วัสดุไม่ตีพิมพ์ เข้าห้องสมุดด้วยวิธีการสั่งซื้อ ขอรับบริจาค แลกเปลี่ยนและผลิตขึ้นเอง

3.2.2 งานจัดเตรียมวัสดุสารสนเทศ ได้แก่ การลงทะเบียนทรัพยากรสารสนเทศทั้ง วัสดุตีพิมพ์และวัสดุไม่ตีพิมพ์ ดำเนินการเตรียมสิ่งพิมพ์ วิเคราะห์หมวดหมู่หนังสือ ลงทะเบียนด้วย โปรแกรม PLS

3.3.3 งานบำรุงรักษาทรัพยากรสารสนเทศ ได้แก่ การสำรวจ ซ่อมแซม บำรุงรักษา หนังสือ เย็บเล่ม เขียนสันหนังสือ และเข้าปกหนังสือ

3.3 งานบริการสารสนเทศ แบ่งออกเป็น 2 งาน ได้แก่

3.3.1 งานบริการสิ่งพิมพ์ ให้บริการยืม – คืนหนังสือ ทำบัตรสมาชิกห้องสมุด จัดหนังสือเข้าชั้น ทวงหนังสือเกินกำหนด การรับแจ้งหนังสือหาย และบัตรสมาชิกห้องสมุดหาย รับฝาก ของตรวจทางเข้าออก

3.3.2 งานส่งเสริมการใช้บริการ ดำเนินการให้คำปรึกษาแนะนำช่วยค้นคว้า ข้อมูล แก่ผู้ใช้บริการ บริการสืบค้นข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ จัดบริการสอนการใช้ห้องสมุด นำชม ห้องสมุด การให้บริการหนังสืออ้างอิง บริการสื่อการเรียนการสอน บริการการศึกษาทางไกลผ่าน ดาวเทียม บริการห้องสมุดทัศน์และบริการสื่อทัศน์ทัศนวัสดุ นอกจากนี้ยังจัดบริการให้คำปรึกษาแนะนำ วิธีการใช้ สื่อทัศนูปกรณ์และสื่อทัศนวัสดุ และจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน

บริบทสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดชัยภูมิ

ประวัติความเป็นมาโดยสังเขป

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดชัยภูมิ เรียกโดยย่อว่า “สำนักงาน กศน.จังหวัดชัยภูมิ” จัดตั้งขึ้น เมื่อวันที่ 3 มีนาคม 2551 ปัจจุบันเป็น หน่วยงาน การศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย สำนักงาน

ปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ เดิมเรียกชื่อ “ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดชัยภูมิ” ตั้งอยู่ที่ เลขที่ 167 หมู่ที่ 7 ถนนองค์การบริหารส่วนจังหวัดสาย 1 ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ
วิสัยทัศน์ของสำนักงาน กศน.จังหวัดชัยภูมิ

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดชัยภูมิ หรือ กศน. จังหวัดชัยภูมิ เป็นองค์กรหลักในการสร้างสังคมอุดมปัญญาด้วยการจัดการให้เกิดการเรียนรู้ตลอด ชีวิตของประชาชนอย่างมีคุณภาพ และทั่วถึง

บทบาทภารกิจของสำนักงาน กศน. จังหวัดชัยภูมิ

- 1.1 จัดทำยุทธศาสตร์ เป้าหมายและแผนพัฒนาการศึกษา
- 1.2 ศึกษา วิเคราะห์ ศึกษาค้นคว้า และรวบรวมข้อมูลสารสนเทศ
- 1.3 วิเคราะห์ จัดตั้ง จัดสรรเงินงบประมาณ
- 1.4 ประสาน ส่งเสริมสนับสนุน
- 1.5 จัดระบบการประกันคุณภาพการศึกษา
- 1.6 การส่งเสริม สนับสนุนการเทียบโอนผลการเรียน การเทียบโอนความรู้และ ประสบการณ์ และการเทียบระดับ

- 1.7 ส่งเสริมและพัฒนาหลักสูตร สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา
- 1.8 ระดมทรัพยากรด้านต่าง ๆ
- 1.9 ส่งเสริม สนับสนุนการศึกษาค้นคว้าและพัฒนาการศึกษา
- 1.10 พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาและภาคีเครือข่าย
- 1.11 ส่งเสริม สนับสนุน ติดตามและรายงานผลการดำเนินงาน
- 1.12 กำกับ ดูแล นิเทศ ติดตามและประเมินผล
- 1.13 ปฏิบัติงานอื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

สถานศึกษาในสังกัดสำนักงาน กศน. จังหวัดชัยภูมิ

- 2.1 ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ 16 แห่ง
- 2.2 ห้องสมุดประชาชน 16 แห่ง ประกอบด้วย
 - 2.2.1. ห้องสมุดประชาชนจังหวัด 1 แห่ง
 - 2.2.2. ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอจัตุรัส 1 แห่ง
 - 2.2.3. ห้องสมุดประชาชนอำเภอ 14 แห่ง

โครงสร้างของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดชัยภูมิ

ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ ลงวันที่ 29 เมษายน 2551 เรื่อง การจัดโครงสร้างของ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด และสำนักงานส่งเสริมการ ศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานคร มีโครงสร้างแบ่งออกเป็น 7 กลุ่มแต่ละ กลุ่มมีหน้าที่และความรับผิดชอบ ดังนี้

1. กลุ่มอำนวยการ

กลุ่มอำนวยการ มีหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับงานธุรการ งานสารบรรณ งานการเงินบัญชีและพัสดุ งานอาคารสถานที่และยานพาหนะ งานประชาสัมพันธ์ งานเกี่ยวกับ สวัสดิการ เผยแพร่ให้บริการข่าวสารข้อมูล งานควบคุมภายใน งานบุคลากร งานนิติการและงานศูนย์ ราชการใสสะอาด

2. กลุ่มยุทธศาสตร์และการพัฒนา

กลุ่มยุทธศาสตร์และการพัฒนา มีหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับ การจัดทำข้อเสนอด้านนโยบาย และด้านยุทธศาสตร์ การจัดทำแผนงาน/โครงการ จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี การวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายแผนงาน/โครงการ การจัดสรรงบประมาณประจำปี การจัดทำและเสนอขอจัดตั้ง การจัดทำระบบและฐานข้อมูลสารสนเทศและรายงานผล สนับสนุนการตรวจราชการของกระทรวงศึกษาธิการ งานเลขานุการคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด และกรุงเทพฯ

3. กลุ่มส่งเสริมการศึกษานอกระบบ

กลุ่มส่งเสริมการศึกษานอกระบบ มีหน้าที่และความรับผิดชอบดำเนินงานเกี่ยวกับการส่งเสริมการศึกษาพื้นฐานนอกระบบ การศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ การศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต การศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชน ส่งเสริมการจัดกระบวนการเรียนรู้ การเทียบโอนการศึกษางานเทียบระดับการศึกษาเป็นศูนย์ให้คำปรึกษาและข้อแนะนำ (Advice Center) การส่งเสริมงานกิจการนักศึกษา ดำเนินการเกี่ยวกับการตรวจสอบคุณภาพการศึกษา การจัดทำข้อมูลรายบุคคล เพื่อขอสนับสนุนงบประมาณ และการจัดทำ GPA /PR

4. กลุ่มส่งเสริมการศึกษาตามอัธยาศัย

กลุ่มส่งเสริมการศึกษาตามอัธยาศัย มีหน้าที่และความรับผิดชอบดำเนินงานเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ภูมิปัญญา การพัฒนาห้องสมุดประชาชน การศึกษาทางระบบสื่อสารมวลชน ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน และการจัดนิทรรศการและเผยแพร่

5. กลุ่มส่งเสริมภาคีเครือข่ายและกิจการพิเศษ

กลุ่มส่งเสริมภาคีเครือข่ายและกิจการพิเศษ มีหน้าที่และความรับผิดชอบดำเนินงานเกี่ยวกับการส่งเสริมสนับสนุนภาคีเครือข่ายความร่วมมือ โดยระดมสรรพกำลังจากหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ให้ทุกภาคส่วนของสังคมเป็นเครือข่ายร่วมจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยสนับสนุนโครงการพิเศษต่างๆ เช่น โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ งานป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติด งานลูกเสือและยุวกาชาด กิจกรรมประชาธิปไตย โรคเอดส์ งานกองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา งานการศึกษาเพื่อความมั่นคงของชาติ และส่งเสริมสนับสนุนนโยบายของจังหวัด / กระทรวง

6. กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา

กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา มีหน้าที่และความรับผิดชอบดำเนินงานเกี่ยวกับ การนิเทศติดตามและประเมินผลการบริหารและการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย การส่งเสริมงานพัฒนาทรัพยากรบุคคลและเครือข่าย เพื่อเสริมสร้างประสบการณ์การปฏิบัติงาน ระบบประกันคุณภาพการศึกษา งานส่งเสริมและพัฒนาหลักสูตร สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการ ศึกษา การวัดผลและประเมินผลการศึกษาและการจัดการความรู้ (KM)

7. กลุ่มตรวจสอบภายใน

กลุ่มตรวจสอบภายใน มีหน้าที่และความรับผิดชอบดำเนินงานเกี่ยวกับ การตรวจสอบการบริหารงบประมาณ การเงิน การบัญชี การพัสดุ การสอบทาน การควบคุมภายใน และตรวจสอบการดำเนินงานของสถานศึกษาในสังกัด

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ

กิตติพงศ์ ปิตะหงษ์นันท์ (2548 : 113-117) ได้ศึกษาค้นคว้าเรื่อง สภาพปัญหาการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของห้องสมุดประชาชนอำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์ เพื่อพัฒนาการดำเนินการจัดกิจกรรมของห้องสมุดประชาชน ให้บริการการค้นคว้าข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตให้เพียงพอ และสามารถรองรับความต้องการของสมาชิกและผู้ใช้บริการ สามารถสืบค้นและจัดเก็บข้อมูลจากการสืบค้นได้ด้วยตนเองและให้เจ้าหน้าที่เกิดทักษะด้านการจัดนิทรรศการการศึกษามีผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าจำนวน 8 คน ประกอบด้วย ผู้ศึกษาค้นคว้า เจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชนทับทิมสยาม 04 ครูอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียน และครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชนอำเภอสังขะ และบรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชน ผลการศึกษาค้นคว้า พบว่า ในการพัฒนาการดำเนินงานจัดกิจกรรมห้องสมุดประชาชน อำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์ ทำให้สามารถจัดกิจกรรมด้านการจัดกิจกรรมสื่ออินเทอร์เน็ตได้ดียิ่งขึ้น มีการจัดระบบการแนะนำการใช้งาน จัดตารางเวลาและให้บริการ Website ที่น่าสนใจ และในด้านการจัดกิจกรรมนิทรรศการ สามารถจัดกิจกรรมได้อย่างหลากหลาย ด้านรูปแบบและเนื้อหาสาระ เอื้อประโยชน์ต่อสมาชิกและผู้รับบริการ

พิเชษฐ์ วันทากุล (2552 : 58-62) ศึกษาค้นคว้าเรื่อง การพัฒนาห้องสมุดโรงเรียน วัดสุทธจินดา อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา จากการศึกษาค้นคว้าพบว่า การพัฒนาการดำเนินงานของห้องสมุดโรงเรียนวัดสุทธจินดา ด้านกิจกรรมการอ่านและการใช้ห้องสมุด ตามกรอบที่ได้ทำ การศึกษา 6 กิจกรรม คือ การจัดนิทรรศการ การออกฐานหนังสือ การเล่นเกม การแข่งขันการตอบปัญหา การพูดเรื่องหนังสือและการทำรายการซื้อหนังสือ โดยใช้กลยุทธ์การประชุมระดมความคิด การอบรมเชิงปฏิบัติการ การนิเทศกำกับติดตาม และการศึกษาดูงาน ทำให้ผู้ศึกษาค้นคว้าและผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ามีความรู้และความเข้าใจ ในการดำเนินงานการพัฒนาห้องสมุดในด้านงานบริการกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน และการใช้ห้องสมุดได้เป็นอย่างดี สามารถจัดกิจกรรมได้อย่างถูกต้อง ตรงตามความสนใจของผู้รับบริการ ผู้รับบริการเกิดความกระตือรือร้น ในการใช้บริการห้องสมุด และมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ส่งผลให้นักเรียนได้รับประโยชน์ของการศึกษาค้นคว้าในห้องสมุด ๆ จึงกลายเป็นแหล่งเรียนรู้ให้ครูและนักเรียน ได้ใช้เป็นแหล่งในการศึกษาค้นคว้า ทำให้การพัฒนาบรรลุความมุ่งหมายที่ได้กำหนดไว้

นิโลบล บุตรศรี (2553 : 91-94) ได้ศึกษาค้นคว้า เรื่อง การพัฒนาการให้บริการห้องสมุดประชาชนอำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ การศึกษาค้นคว้ามีความมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาห้องสมุดประชาชนอำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ให้มีศักยภาพที่พร้อมจะให้บริการแก่ประชาชนในเขตพื้นที่ โดยใช้กลยุทธ์การประชุมเชิงปฏิบัติการและการศึกษาดูงาน กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ามีจำนวน 4 คน และกลุ่มผู้ให้ข้อมูลเพิ่มเติม 51 คนและกลุ่มผู้ใช้บริการห้องสมุดประชาชน จำนวน 50 คน สรุปผลการศึกษาพบว่า การพัฒนาการให้บริการห้องสมุดประชาชนอำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความเข้าใจ และมีทักษะในการให้บริการ เพื่อส่งเสริมการอ่าน การค้นคว้าข้อมูลแก่ประชาชน ทำให้ห้องสมุดประชาชนได้รับการพัฒนาหลาย ๆ ด้าน มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการให้บริการให้ยืม - คืน การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการอ่านที่แปลกใหม่ ทันสมัย การให้บริการอินเทอร์เน็ต และการเปิดโอกาสให้ผู้รับบริการมีส่วนร่วมในการจัดการกิจกรรมมากขึ้น

บุญญลักษณ์ ไชยศรี (2554 : 111-112) ได้ศึกษาค้นคว้า เรื่อง การพัฒนาระบบงานบริการห้องสมุดตำบลดอนโม่ อำเภอนองเรือ จังหวัดขอนแก่น การศึกษาค้นคว้ามีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนาระบบงานให้บริการห้องสมุดประชาชนเทศบาลตำบลดอนโม่ อำเภอนองเรือ จังหวัดขอนแก่นให้มีประสิทธิภาพตามกรอบงาน ประกอบด้วย บริการยืม-คืนหนังสือและวัสดุสารสนเทศ บริการตอบคำถามและช่วยค้นคว้าจากอินเทอร์เน็ต บริการให้อ่านภายในห้องสมุด บริการความรู้แก่ชุมชนและบริการแนะนำการใช้ห้องสมุด โดยมีกลุ่มผู้ร่วมศึกษาและให้ข้อมูล จำนวน 3 คน กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมจำนวน 53 คน สรุปว่าการศึกษาค้นคว้า การพัฒนาระบบงานบริการห้องสมุดประชาชนเทศบาลตำบลดอนโม่ อำเภอนองเรือ จังหวัดขอนแก่น โดยใช้กลยุทธ์การประชุมเชิงปฏิบัติการและการนิเทศภายใน ทำให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานห้องสมุด สามารถให้บริการได้เต็มตามศักยภาพได้ข้อมูลที่ถูกต้องและเป็นปัจจุบัน การให้บริการตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการและเกิดประสิทธิภาพ

บุญรอด แสงสว่าง (2554 : 161-163) ได้ทำการศึกษาค้นคว้า เรื่อง การพัฒนาห้องสมุดประชาชน อำเภอบ้านเขว้า จังหวัดชัยภูมิ การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีความมุ่งหมาย เพื่อพัฒนาระบบงานบริการห้องสมุด ประชาชน อำเภอบ้านเขว้า จังหวัดชัยภูมิ ตามกรอบงานบริการของห้องสมุด 8 ด้าน คือ การบริการยืมหนังสือ สื่อวัสดุสารสนเทศ การบริการคืนหนังสือ สื่อวัสดุสารสนเทศ การบริการค้นคว้าและตอบคำถาม การบริการสืบค้นข้อมูลผ่านระบบอินเทอร์เน็ต การบริการให้อ่านและศึกษาค้นคว้าจากสื่อความรู้หรือทรัพยากรสารสนเทศโดยเสรี การบริการแนะนำการใช้ห้องสมุด การบริการสมัครสมาชิกและการบริการสืบค้นหนังสือ ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า ประกอบด้วย ผู้ศึกษาค้นคว้า ผู้บริหารสถานศึกษา ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน พนักงานราชการและพนักงานพิมพ์ดีด ผล การศึกษาค้นคว้า พบว่า การพัฒนาระบบงานบริการห้องสมุดประชาชนของอำเภอบ้านเขว้า จังหวัด ชัยภูมิ โดยใช้กลยุทธ์ คือ การประชุมเชิงปฏิบัติการและการนิเทศภายใน ทำให้ห้องสมุดมีระบบงาน บริการที่มีประสิทธิภาพสามารถให้บริการด้านการยืม - คืน การสืบค้นและการทำบัตรสมาชิกห้องสมุดที่สะดวก รวดเร็ว ถูกต้องเป็นปัจจุบัน สอดคล้อง กับการพัฒนาระบบงานที่ห้องสมุดต้องดำเนิน การจัดระบบงานให้สะดวก รวดเร็ว ถูกต้องเป็นปัจจุบัน จากการประเมินสภาพการให้บริการของห้องสมุดโดยผู้เชี่ยวชาญและผู้ใช้ระบบ เห็นว่าระบบงานบริการของห้องสมุดมีประสิทธิภาพโดยรวมอยู่ใน ระดับมากที่สุด คู่มือการปฏิบัติงานบริการ มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ ในระดับมากและผู้ใช้บริการ ห้องสมุดมีความพึงพอใจ โดยรวมอยู่ในระดับมาก

สรุปผลจากที่ผู้ศึกษาค้นคว้า ได้ทำการศึกษางานวิจัย ที่เกี่ยวกับการพัฒนาระบบงานห้องสมุดประชาชน ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่าการให้บริการแก่ห้องสมุดนั้นเป็น หน้าที่หลักและภารกิจที่สำคัญยิ่งของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อให้สอดคล้องกับโลกในยุคโลกาภิวัตน์ การพัฒนาระบบงานบริการห้องสมุดประชาชน การพัฒนาเชื่อมโยงเครือข่ายของแหล่งเรียนรู้สู่ห้องสมุดประชาชน จึงมีความจำเป็นเพื่อให้เกิดความในการเตรียมพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนและการแข่งขันในระดับโลกต่อไป

2. งานวิจัยต่างประเทศ

Swain (2004 : 3183 - A) ได้ศึกษากระบวนการทำวิจัยในห้องสมุดของนักศึกษา โดยใช้กระบวนการทางวิจัยเชิงคุณภาพในการเก็บรวบรวมข้อมูล การจัดกระทำและพรรณนาความหมาย จากการศึกษาในกลุ่มนักศึกษา 95 คน ในมหาวิทยาลัย Kansas State พบว่า กระบวนการวิจัย แบบนี้สามารถนำไปใช้เป็นรูปแบบการวิจัยในอนาคตได้

Oliver (2004 : 4343 - A) ได้ศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของผู้เชี่ยวชาญ ด้านสื่อห้องสมุดในการมีส่วนช่วยครูผู้สอน โดยการใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน โดยการแนะนำการค้นหาข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตและการเผยแพร่นำเสนองานของนักเรียน การใช้ซอฟต์แวร์ในการผลิตสื่อ และ การใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ในชั้นเรียน พบว่า ครูส่วนใหญ่ให้การยอมรับในความชำนาญในด้านการใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ โดยมีการนำแนวคิดต่าง ๆ และการวางแผนในการบูรณาการเทคโนโลยีมาใช้ในห้องเรียนได้อย่างกว้างขวาง

MacNamara (2003 : 825 - A) ได้ศึกษาผลของการจัดการกระบวนการศึกษา วิจัยของนักศึกษาในระดับปริญญาเอกของกระทรวงศึกษาในสหรัฐอเมริกา โดยการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อช่วยเหลือในด้านการศึกษาค้นคว้าจากห้องสมุด การจัดทำแผนปฏิบัติการ โดยใช้วิธีการเชิงคุณภาพในการสร้างข้อคำถามในการวิจัย ผลของการศึกษา พบว่า รูปแบบในการจัดกิจกรรมมีความเป็นไปได้ นักศึกษามีความพึงพอใจในบทบาทของตนเอง นักศึกษามีความพยายามเพิ่มขึ้นและมีความสัมพันธ์อันดีในกลุ่มนักศึกษาศิษย์เก่า

Beecher (2004 : 738 - A) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับเครื่องมือการสืบค้นในห้องสมุด พบว่าเครื่องมือในการสืบค้นที่มีอยู่ ไม่ได้ให้ความสะดวกให้กับการสืบค้นอันเนื่องมาจากข้อบกพร่อง ในด้านการจัดการ ทำให้ผู้ใช้บริการเกิดความคับข้องใจและทำให้การสืบค้นไม่ได้ผล และควรมีการแก้ไขปัญหาก่อนที่จะทำให้ผู้สนใจค้นคว้าข้อมูลและมีเวลาน้อยเปลี่ยนไปใช้

Ellington (2004 : 562 - A) ได้วิจัยเกี่ยวกับ รูปแบบของการถ่ายทอดการศึกษาแก้ปัญหาในการจัดกิจกรรมถ่ายทอดในโบสถ์ที่เปิดกว้างและให้สิทธิสำหรับกลุ่มรกร่วมเพศ โดยการใช้กระบวนการศึกษาค้นคว้าในห้องสมุด การสัมภาษณ์และใช้แบบสอบถาม ผลจากการศึกษา พบว่า สามารถแก้ปัญหาได้ผลเกินคาด ซึ่งสามารถที่จะนำไปใช้จัดกิจกรรมในกลุ่มพวกรกร่วมเพศต่อไป

ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ทำการศึกษาค้นคว้างานวิจัยเกี่ยวกับงานห้องสมุดทั้งในประเทศและต่างประเทศนั้น พบว่า การศึกษางานวิจัยจะมีความสอดคล้องกัน คือ ห้องสมุดประชาชนนั้นนับว่ามีความสำคัญอย่างยิ่ง ต่อการจัดการศึกษาให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ให้กับประชาชนและห้องสมุดประชาชนจะมีความ เจริญก้าวหน้า สามารถเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ตลอดชีวิตได้อย่างแท้จริง นั้น ผู้บริหาร ชุมชนจะต้องให้ความสำคัญและ แสวงหาแนวทางปรับปรุงห้องสมุด พร้อมทั้งต้องให้การสนับสนุนในทุก ๆ ด้าน ข้อค้นพบของการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการ ดำเนินงานพัฒนาห้องสมุดประชาชน สรุปได้เป็นรายชื่อ ดังนี้

1. การพัฒนาระบบงานบริการห้องสมุดประชาชน ทำให้ห้องสมุดเกิดการเปลี่ยนแปลงระบบงานบริการที่มีประสิทธิภาพสามารถให้บริการที่สะดวก รวดเร็ว ถูกต้องเป็นปัจจุบัน
2. การพัฒนางานห้องสมุดประชาชนเป็นการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความเข้าใจด้านระบบงานเทคโนโลยีสารสนเทศ และมีทักษะการให้บริการที่ทันสมัยมากยิ่งขึ้น
3. การพัฒนาการดำเนินงานด้านจัดกิจกรรมห้องสมุดประชาชน ทำให้สามารถจัดกิจกรรมได้อย่างหลากหลาย ด้วยรูปแบบและเนื้อหาสาระที่เอื้อประโยชน์ต่อสมาชิกและผู้รับบริการ
4. กระบวนการในการพัฒนาระบบการจัดห้องสมุดประชาชน ทำให้ทราบปัญหา ด้านต่าง ๆ ในการดำเนินงานห้องสมุด และทำให้ทราบแนวทางในการแก้ไขปัญหา โดยใช้กลยุทธ์ที่หลากหลายรูปแบบ เช่น การศึกษาดูงาน การมอบหมายงาน และการนิเทศภายใน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นการศึกษาปัญหา และแนวทางแก้ปัญหาการดำเนินงานของห้องสมุดประชาชน สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดชัยภูมิ เพื่อหาแนวทางแก้ปัญหาการดำเนินงาน ตามนโยบายด้านการจัดการศึกษาตามอัธยาศัย งานห้องสมุดประชาชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2555 ของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จำนวน 7 ด้านเพื่อให้บริการประชาชน หรือผู้ใช้บริการในการสืบค้นข้อมูลได้ทันสมัย สะดวกและรวดเร็ว ซึ่งได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง
2. ขั้นตอนการดำเนินการศึกษาค้นคว้า
3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรในการศึกษาค้นคว้า คือ บุคลากรสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดชัยภูมิ จำนวน 440 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการห้องสมุดประชาชน บรรณารักษ์ ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน และผู้ใช้บริการห้องสมุดประชาชน

2. กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้นคว้า คือ บุคลากรสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดชัยภูมิ จำนวน 205 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบไม่ใช้ความน่าจะเป็นผสมกับแบบที่ใช้ความน่าจะเป็น โดยมีลำดับขั้นตอนดังนี้

2.1 กำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบไม่ใช้ความน่าจะเป็น และใช้การเลือกสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 5 กลุ่มตามสถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการห้องสมุดประชาชน บรรณารักษ์ ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน และผู้ใช้บริการห้องสมุดประชาชน

2.2 เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบที่ใช้ความน่าจะเป็น โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จากกลุ่มประชากรทั้ง 5 กลุ่ม โดยใช้ตารางคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) (บุญชม ศรีสะอาด. 2554 : 43) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 205 คน ดังในตาราง 1

2.3 กำหนดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบที่ใช้ความน่าจะเป็น โดยใช้เทคนิคแบบลูกโซ่ หรือเชิงก้อนหิมะ (Snowball Sampling) (ณรงค์ โพธิ์พุกขนันท์. 2550 : 186) ทำการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างเพื่อใช้ศึกษาข้อปัญหาที่ค้นพบจากการตอบคำถามแบบปลายเปิด โดยการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างที่คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างละ 3 คน รวมจำนวน 15 คน

ตาราง 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

บุคลากรสังกัด กศน. ชัยภูมิ	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	
	ประชากร	กลุ่มตัวอย่างตัวอย่าง
ผู้บริหารสถานศึกษา	17	10
คณะกรรมการห้องสมุด	144	45
บรรณารักษ์	16	10
ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน (ศรช.)(ศรช.)	119	70
ผู้ใช้บริการห้องสมุดประชาชน	160	70
รวม	440	205

ที่มา : สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดชัยภูมิ

ขั้นตอนการดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้า ปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาการดำเนินงานห้องสมุดประชาชน สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดชัยภูมิครั้งนี้เป็นการศึกษาค้นคว้าเชิงสำรวจ (Survey Research) มีขั้นตอนการศึกษาค้นคว้าแบ่งลำดับเป็นขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นที่ 1 ขั้นวิเคราะห์ (Analysis) เป็นขั้นตอนของการศึกษารวบรวมข้อมูลในการ ศึกษา ค้นคว้า รวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ห้องสมุดประชาชน สภาพปัจจุบันของการให้บริการและดำเนินงานตามบทบาทภารกิจของห้องสมุดประชาชน สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดชัยภูมิ
2. ขั้นที่ 2 ขั้นตอนออกแบบ (Design) เป็นขั้นตอนการออกแบบเครื่องมือในการศึกษา ค้นคว้า องค์ประกอบของแบบสอบถามให้ข้อความครอบคลุมองค์ประกอบต่าง ๆ ที่ต้องการศึกษา ค้นคว้า เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่และภารกิจของห้องสมุดประชาชน รวมทั้งบริบทต่าง ๆ ของห้องสมุด ประชาชน สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดชัยภูมิ
3. ขั้นที่ 3 ขั้นสร้างและพัฒนาเครื่องมือ (Development) เป็นขั้นตอนในการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ หรือแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ปัญหา การดำเนินงานห้องสมุด ประชาชน สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดชัยภูมิ แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถาม เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ สร้างตามแนวของลิเคิร์ท (Likert) สอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อปัญหาในการดำเนินงานตามนโยบาย และจุดเน้นการดำเนินงานของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย นโยบาย

ด้านการจัดการศึกษาตามอัธยาศัย งานห้องสมุดประชาชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2555 จำนวน 7 ด้าน คือ

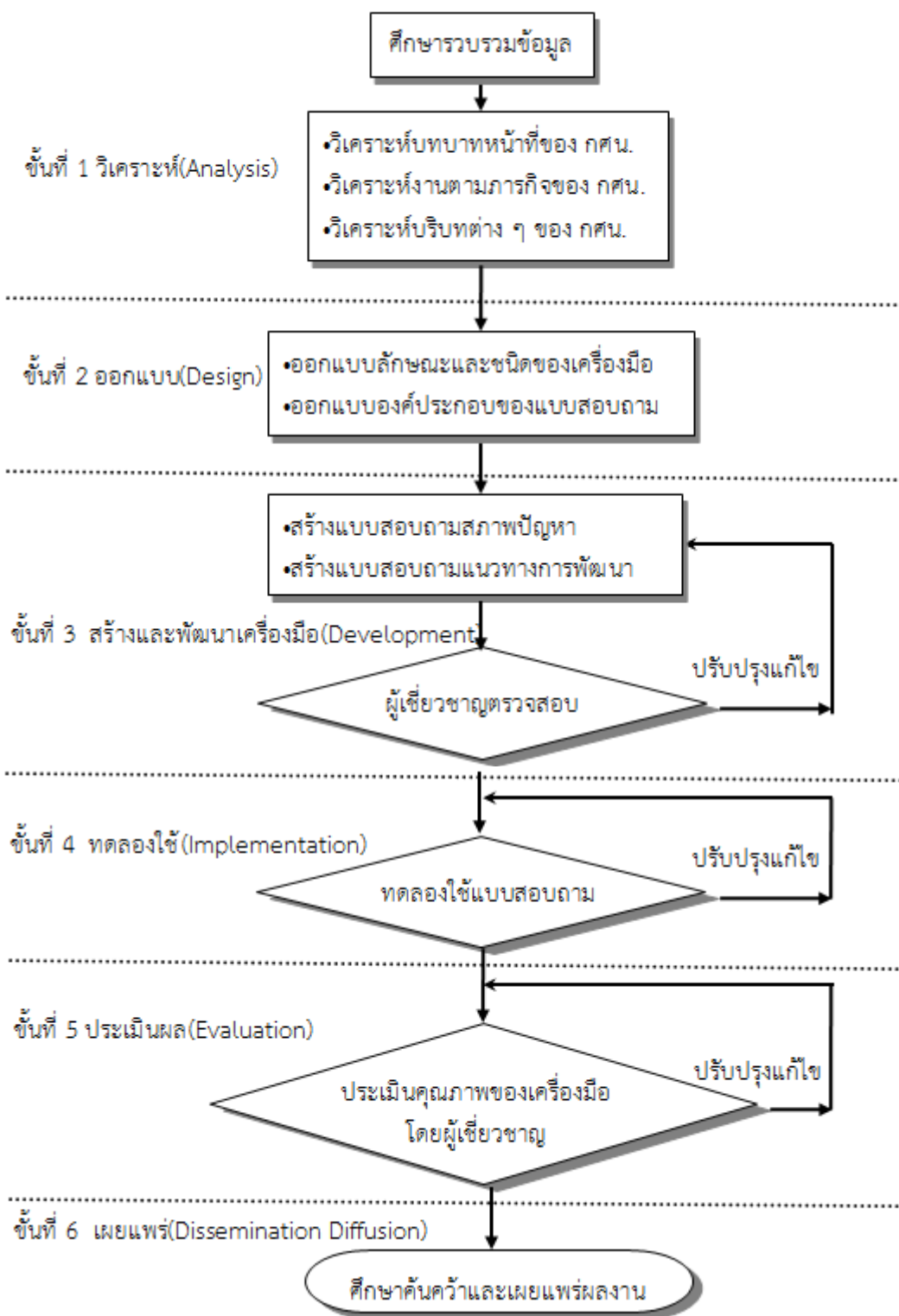
1. ศูนย์กลางการเรียนรู้ตลอดชีวิตของชุมชน เป็นแหล่งค้นคว้า และแลกเปลี่ยนเรียนรู้การพัฒนาอาชีพ และการสร้างความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน
2. จัดบริการห้องสมุดประชาชน ให้กับประชาชนอย่างครอบคลุม และทั่วถึง โดยเน้นการระดมทรัพยากรและความร่วมมือจากภาคีเครือข่าย
3. จัดหาโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร เพื่อเชื่อมโยง กับแหล่งการเรียนรู้ต่างๆ สำหรับให้บริการในห้องสมุดประชาชน
4. จัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ในรูปแบบที่หลากหลายทั้งภายใน และภายนอกห้องสมุด เพื่อปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน การพัฒนาศักยภาพและส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองตลอดชีวิต และการรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่ทันเหตุการณ์ของประชาชน
5. จัดหน่วยบริการเคลื่อนที่พร้อมอุปกรณ์ เพื่อส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้ที่หลากหลายออกให้บริการประชาชนอย่างทั่วถึงสม่ำเสมอ เพื่อเพิ่มโอกาสการเรียนรู้ และการพัฒนา อาชีพของประชาชนและชุมชน
6. พัฒนาศักยภาพของบุคลากร ที่รับผิดชอบการบริการของห้องสมุดประชาชนให้มีความรู้ความสามารถ ในการให้บริการสนับสนุนการดำเนินงาน
7. แสวงหาภาคีเครือข่ายเพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในการสนับสนุนการดำเนินงานห้องสมุดประชาชน

ตอนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิด (Open Ended) เกี่ยวกับปัญหาอื่นๆ ด้านปัญหา และแนวทางการแก้ปัญหาการดำเนินงานห้องสมุด ตามบทบาทภารกิจงานห้องสมุดประชาชน สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดชัยภูมิ

การหาคุณภาพของเครื่องมือ เกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาการดำเนินงานห้องสมุดประชาชนสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดชัยภูมิ โดยในการหาคุณภาพของเครื่องมือจะผ่านขั้นตอนต่างๆ การขอคำแนะนำและการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน และอาจารย์ที่ปรึกษา พิจารณาตรวจสอบ และปรับปรุงเครื่องมือ โดยทดลองใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างขนาดย่อย , ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ จำนวน 3 รอบ ตามขั้นตอนการดำเนินงานการศึกษาค้นคว้า

4. ขั้นที่ 4 ขั้นทดลองใช้ (Implementation) เป็นขั้นตอนการนำแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาการดำเนินงานห้องสมุดประชาชน ที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า คือ ผู้ใช้บริการของห้องสมุดโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 30 จังหวัดชัยภูมิ (สพม.30)

5. ขั้นที่ 5 ขั้นประเมินผล (Evaluation) เป็นขั้นตอนการนำแบบสอบถาม ที่ผ่าน การทดลองใช้ไปวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น ก่อนนำเสนอผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) และพิจารณาความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการศึกษาค้นคว้า เมื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเรียบร้อยแล้วจึงนำแบบสอบถามมาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ ก่อนนำเสนอผู้เชี่ยวชาญ และอาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาตรวจสอบเป็นครั้งสุดท้าย

ภาพประกอบ 1 ขั้นตอนในการดำเนินงานการศึกษาค้นคว้า

6. ขั้นที่ 6 ขั้นการศึกษาค้นคว้า และเผยแพร่ (Dissemination Diffusion) เป็นขั้น ตอนสุดท้ายในการดำเนินงาน เพื่อศึกษาค้นคว้าปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาการดำเนินงานห้องสมุดประชาชน สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดชัยภูมิ โดยมีลำดับขั้นตอนการศึกษาค้นคว้าและนำข้อสารสนเทศที่ค้นพบไปเผยแพร่ ดังต่อไปนี้

6.1 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นตามจุดเน้นของการดำเนินงานของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ในด้านของการจัดการศึกษาตามอัธยาศัย งานห้องสมุดประชาชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2555 จำนวน 7 ด้าน ที่ผ่านการหาคุณภาพไปทดลองใช้ กับกลุ่มตัวอย่างจริง เสร็จแล้วสรุปข้อมูลของปัญหาการดำเนินงานห้องสมุดประชาชน

6.2 นำผลสรุปที่ค้นพบของข้อมูลปัญหาการดำเนินงานห้องสมุดประชาชนจากแบบสอบถามของการจัดการศึกษาตามอัธยาศัย งานห้องสมุดประชาชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2555 เพื่อคัดเลือกข้อมูลด้านที่ค้นพบกับปัญหามากที่สุด มาจัดสร้างแบบสอบถาม แบบปลายเปิดนำไปสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างกลุ่มละ 3 คน ประกอบไปด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการห้องสมุด บรรณารักษ์ ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน และผู้ใช้บริการห้องสมุดประชาชน โดยใช้เทคนิคแบบลูกโซ่หรือหิมะกลิ้ง (Snowball Sampling) รวมกลุ่มตัวอย่างที่คัดเลือกสัมภาษณ์ จำนวน 15 คน

6.3 นำเสนอข้อสารสนเทศที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าเผยแพร่ เพื่อใช้ประโยชน์ ในการวางแผนแนวทางแก้ปัญหาการดำเนินงานห้องสมุด ในด้านการให้บริการของห้องสมุดประชาชนสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดชัยภูมิหรือห้องสมุด ประชาชนอื่น ๆ ต่อไป

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า คือ แบบสอบถามปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาการดำเนินงานห้องสมุดประชาชน สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดชัยภูมิ ในการดำเนินงานตามนโยบายของ กศน. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2555 งานห้องสมุดประชาชน มีแบบสอบถามจำนวน 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 3 ตอน มีรายละเอียดดังนี้

1. ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
2. ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับซึ่งผู้ศึกษา ได้ กำหนดตามแนวทางของลิเคิร์ท (Likert) (บุญชม ศรีสะอาด. 2554 : 121) ถามเกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อปัญหาในการดำเนินงานต่าง ๆ ตามนโยบายและจุดเน้นการดำเนินงานด้านการจัดการ ศึกษาตามอัธยาศัย งานห้องสมุดประชาชนของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ .2555 งานห้องสมุดประชาชน จำนวน 7 ด้าน
3. ตอนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิด (Open Ended) การดำเนินงานด้านการจัดการศึกษาตามอัธยาศัย งานห้องสมุดประชาชนของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการ ศึกษาตามอัธยาศัย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ .2555 งานห้องสมุดประชาชน จำนวน 7 ด้าน

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า คือ แบบสอบถามปัญหาและแนวทางการแก้ ปัญหา การดำเนินงานห้องสมุด สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัด ชัยภูมิ

ลำดับขั้นตอนและวิธีการสร้าง และหาคุณภาพของเครื่องมือ หรือ แบบสอบถามปัญหาและแนว ทางการแก้ปัญหการดำเนินงานห้องสมุด สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ และการ ศึกษา ตามอัธยาศัย จังหวัดชัยภูมิ ผู้ศึกษาค้นคว้ากำหนดขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพ ดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาสร้างแบบสอบถาม โดย ยึด กรอบการดำเนินงานตามบทบาทภารกิจ และนโยบายของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ และ การศึกษาตามอัธยาศัย การจัดให้บริการแก่ประชาชนและการสนับสนุนการศึกษาทุกระดับเป็น แหล่งข้อมูลและความรู้ที่สำคัญในสังคมการให้โอกาสแก่ประชาชนในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วย ตนเอง และการจัดหาทรัพยากรให้แก่ประชาชน การแจ้งข่าวสาร วัฒนธรรมและความเจริญงอกงามทาง สติปัญญา งานบริการสารสนเทศและงานเทคนิคต่าง ๆ ตามบทบาท ภารกิจและหน้าที่ของห้อง สมุด ประชาชน เพื่อสอบถามปัญหาและแนวทางแก้ปัญหการดำเนินงานของห้องสมุด สังกัดสำนักงานส่งเสริม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดชัยภูมิ

2. การออกแบบและสร้างแบบสอบถาม

2.1 สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาของการดำเนินงานตามนโยบายและจุดเน้นของ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ด้านการจัดการศึกษาตามอัธยาศัย งาน ห้องสมุดประชาชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2555 จำนวน 7 ด้าน

2.2 วิเคราะห์ปัญหาจากแบบสอบถามแต่ละด้าน จำนวน 7 ด้าน ที่ตรวจพบระดับที่มี ปัญหาสูงมาก มาสร้างแบบสอบถามปัญหาแบบปลายเปิด เพื่อนำไปสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างกลุ่มละ 3 คน รวมทั้งหมด 15 คน ซึ่งประกอบไปด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการห้องสมุด บรรณารักษ์ ครู ประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน และผู้ใช้บริการห้องสมุดประชาชน โดยใช้เทคนิคแบบลูกโซ่ หรือ เชิงก้อนหิมะ (Snowball Sampling) (ณรงค์ โพธิ์พฤษกันนท์. 2550 : 186)

2.3 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเป็นฉบับร่างเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความ ถูกต้อง ความเหมาะสมในการใช้ภาษา เพื่อขอคำแนะนำในการปรับปรุงแบบสอบถาม

3. นำแบบสอบถามฉบับร่างของการศึกษาค้นคว้าตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาให้คำแนะนำ มา ปรับปรุงด้านความสอดคล้องกับปัญหาการดำเนินงานห้องสมุด เสร็จแล้วนำแบบสอบถามเสนอให้ ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจสอบ เพื่อขอคำแนะนำ ก่อนปรับปรุงให้มีความสมบูรณ์ ซึ่งผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้มี ความรู้และประสบการณ์ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีจำนวน 3 ท่าน มีรายชื่อดังต่อไปนี้

3.1 นายธนานุวัฒน์ พงษ์เดชตระกูล ตำแหน่ง ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ คุณวุฒิ บริหารการศึกษามหาบัณฑิต ทำหน้าที่ผู้อำนวยการ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษา ตามอัธยาศัย จังหวัดชัยภูมิ มีความรู้ เชี่ยวชาญและชำนาญในด้านการบริหารการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัย

3.2 ดร. ศิริ แคนสา ตำแหน่ง ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ คุณวุฒิการศึกษา ดุษฎี บัณฑิต สาขาการบริหารและพัฒนการศึกษา ทำหน้าที่ นิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการจัด

การศึกษา ประจำสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 30 จังหวัดชัยภูมิ (สพม.30) มีความรู้ ความเชี่ยวชาญและชำนาญในด้านการบริหารการศึกษา การพัฒนาการศึกษา และการจัดการเรียนการสอนระดับความรู้การศึกษาขั้นพื้นฐาน

3.3 นางพิมพ์ลักษณ์ คุ่มไข่น้ำ ตำแหน่ง ครูชำนาญการพิเศษ มีคุณวุฒิด้าน

เทคโนโลยีทางการศึกษามหาบัณฑิต สังกัดโรงเรียนชัยภูมิภักดีชุมพล อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 30 จังหวัดชัยภูมิ (สพม.30) มีความรู้ และชำนาญในด้านการบริหารการศึกษา และการบริหารงานห้องสมุด

4. ปรับปรุงข้อคำถามแบบสอบถามปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาการดำเนินงานห้องสมุดประชาชน สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดชัยภูมิ ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ เสร็จแล้วนำแบบสอบถามไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบอีกครั้ง

5. นำแบบสอบถามมาปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา แล้วนำแบบสอบถามไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบอีกครั้ง ก่อนนำไปเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ เสร็จแล้วนำแบบสอบถามที่ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะมาปรับปรุงและแก้ไขอีกครั้ง ก่อนนำไปจัดพิมพ์แบบสอบถาม เพื่อนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า คือ ผู้ใช้บริการห้องสมุดโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 30 จังหวัดชัยภูมิ (สพม.30) ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการโรงเรียน ครูผู้สอน บรรณารักษ์และผู้ใช้บริการในห้องสมุดประชาชน จำนวน 31 คน โดยมีลำดับขั้นตอนในการนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างขนาดต่าง ๆ ดังนี้

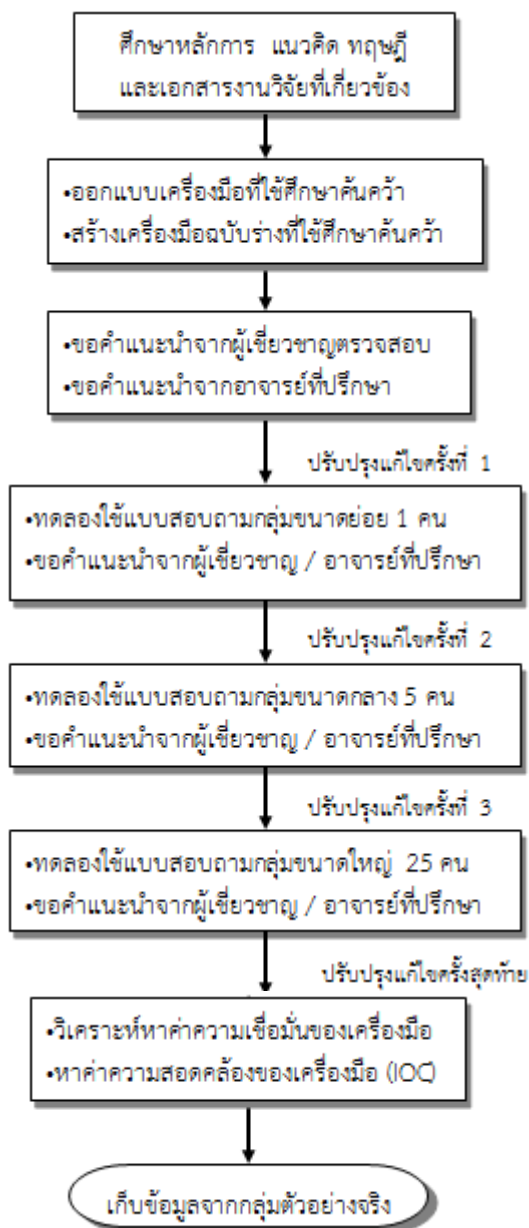
5.1 ทดลองใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างขนาดย่อย 1 คน หลังการทดลองเสร็จแล้วจะสรุปผลข้อบกพร่องแบบสอบถาม เพื่อนำไปขอคำปรึกษาจากผู้เชี่ยวชาญและอาจารย์ ที่ปรึกษา ก่อนปรับปรุงและนำแบบสอบถามไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่างขนาดกลาง

5.2 ทดลองใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างขนาดกลาง 5 คน หลังการทดลองเสร็จแล้วจะสรุปผลข้อบกพร่อง เพื่อขอคำปรึกษาจากผู้เชี่ยวชาญและอาจารย์ที่ปรึกษาเสร็จแล้วนำแบบสอบถามไปปรับปรุง ก่อนนำแบบสอบถามไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่างขนาดใหญ่

5.3 ทดลองใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างขนาดใหญ่ 25 คน หลังการทดลองเสร็จแล้วจะสรุปผลข้อบกพร่องของแบบสอบถาม เพื่อขอคำปรึกษาจากผู้เชี่ยวชาญ และอาจารย์ที่ปรึกษา นำแบบสอบถามไปปรับปรุงแบบสอบถามเป็นครั้งสุดท้าย ก่อนนำแบบสอบถามไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่างจริงที่ต้องการศึกษาค้นคว้าต่อไป

6. นำแบบสอบถาม ปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาการดำเนินงานห้องสมุดประชาชน สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดชัยภูมิ ที่ได้รับคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ และอาจารย์ที่ปรึกษาแล้ว ไปการปรับปรุงเป็นครั้งสุดท้าย

7. นำแบบแบบสอบถาม ที่ได้รับการปรับปรุงแล้ว ไปจัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการศึกษาค้นคว้า ดังแสดงลำดับขั้นตอน ในการสร้างเครื่องมือการศึกษาค้นคว้า ในภาพประกอบ 2

ภาพประกอบ 2 ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือในการศึกษาค้นคว้า

การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาค้นคว้าปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาการดำเนินงานห้องสมุดประชาชน สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดชัยภูมิ ได้ดำเนินการเก็บรวบรวม ข้อมูล และทำการวิเคราะห์ ตามลำดับดังนี้

1. รวบรวมข้อมูลที่ได้จากการนำแบบสอบถามปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาการดำเนินงาน ห้องสมุดประชาชน สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดชัยภูมิ มาตรวจสอบความถูกต้อง

2. นำข้อมูลที่รวบรวมได้มาสรุป จัดหมวดหมู่ตามขอบเขตของข้อมูลให้สอดคล้องกับความต้องการของการศึกษาค้นคว้า

3. นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามแยกเป็นกลุ่มเพื่อทำการวิเคราะห์ปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาการดำเนินงานของห้องสมุดประชาชน สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดชัยภูมิ ในด้านการจัดการศึกษาตามอัธยาศัย งานห้องสมุดประชาชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2555 จำนวน 7 ด้าน

4. แยกตามกลุ่มสาเหตุของปัญหาจากแบบสอบถาม และสรุปผลของปัญหาการดำเนินงานของห้องสมุดประชาชน สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดชัยภูมิจากแบบสอบถาม

5. การวิเคราะห์ข้อมูล มีลำดับขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแต่ละฉบับ ให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

2. วิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามด้วยร้อยละ

3. วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ด้วยการวิเคราะห์ความสอดคล้องของปัญหากับบริบทของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

4. วิเคราะห์ผลผลิตด้วยข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของแต่ละข้อคำถาม สำหรับข้อเสนอแนะ ที่ได้จากคำถามปลายเปิด ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (content analysis) นำมาตรวจสอบจัดกลุ่มของคำตอบแล้วเสนอในรูปแบบถ้อย

5. ค่าเฉลี่ยเลขคณิตของแบบสอบถาม ที่เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ถือเกณฑ์ในการแปลความหมาย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 74)

ค่าเฉลี่ย 4.50-5.00 หมายถึง มีปัญหาอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50-4.49 หมายถึง มีปัญหาอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.50-3.49 หมายถึง มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50-2.49 หมายถึง มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.49 หมายถึง มีปัญหาอยู่ในระดับน้อยที่สุด

6. ผู้ศึกษาค้นคว้ากำหนดเกณฑ์ความสำคัญของคำถามและคะแนนของตัวเลือก ในแบบสอบถามแต่ละข้อ เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ

คะแนน 5 หมายถึง มีปัญหาการดำเนินงานมากที่สุด

คะแนน 4 หมายถึง มีปัญหาการดำเนินงานมาก

คะแนน 3 หมายถึง มีปัญหาการดำเนินงานปานกลาง

คะแนน 2 หมายถึง มีปัญหาการดำเนินงานน้อย

คะแนน 1 หมายถึง มีปัญหาการดำเนินงานน้อยที่สุด

7. รวบรวมและสรุปผล การตอบจากแบบสอบถาม ปัญหาและแนวทางแก้ปัญหา การดำเนินงานห้องสมุดประชาชน

8. บรรยายผลและเขียนรายงานผลการศึกษาค้นคว้า ปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาการดำเนินงานของห้องสมุดประชาชน ในรูปแบบของการพรรณนาวิเคราะห์

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้ผลการศึกษาค้นคว้า ปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาการดำเนินงานห้องสมุดประชาชน สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดชัยภูมิ สอดคล้องกับ วัตถุประสงค์ในการศึกษาค้นคว้า ผู้ศึกษาค้นคว้าจึงใช้หลักสถิติเพื่อใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ร้อยละ โดยใช้สูตรของ (บุญชม ศรีสะอาด. 2554 : 122)

$$P = \frac{f \times 100}{N}$$

เมื่อ P แทน ร้อยละ
 f แทน ความถี่ที่ต้องการแปลงให้เป็นร้อยละ
 N แทน จำนวนความถี่ทั้งหมด

2. ค่าเฉลี่ย โดยใช้สูตรของ (บุญชม ศรีสะอาด. 2554 : 124)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย
 $\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดในกลุ่ม
 N แทน จำนวนคนในกลุ่ม

3. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้สูตรของ (บุญชม ศรีสะอาด. 2554 : 126)

$$S.D. = \sqrt{\frac{\sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ $S.D.$ แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 X แทน คะแนนแต่ละตัว
 N แทน จำนวนคะแนนในกลุ่ม
 $\sum$ แทน ผลรวม

4. วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นตามวิธีของครอนบราก โดยใช้สูตรของ (บุญชม ศรีสะอาด 2554 : 117)

$$\alpha = \frac{K}{K - 1} \left\{ 1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right\}$$

เมื่อ	α	แทน	ค่าความเชื่อมั่น
	K	แทน	จำนวนข้อของเครื่องมือหรือแบบวัดความพึงพอใจ
	$\sum S_i^2$	แทน	ผลรวมของค่าความแปรปรวนของคะแนนรวม
	S_t^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของคะแนนรวม

5. หาคุณภาพของเครื่องมือความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้สูตรของ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 59 – 63)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ	IOC	คือ	Index of Item – objective Consistency
	R	คือ	ผลการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ
	N	คือ	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาดำเนินงานของห้องสมุดประชาชน สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดชัยภูมิ ในการดำเนินงานนโยบาย และจุดเน้นในการดำเนินงานสำนักงาน กศน. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2555 ผู้ศึกษาค้นคว้าขอเสนอผล ตามลำดับดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้ศึกษาค้นคว้าได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

$\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย

S.D. แทน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาค้นคว้าปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาการดำเนินงานห้องสมุดประชาชน สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดชัยภูมิ ได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลและทำการวิเคราะห์ ตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้ศึกษาค้นคว่ำรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม ปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาการดำเนินงานห้องสมุดประชาชน สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดชัยภูมิ มาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถาม
2. ผู้ศึกษาค้นคว่ำนำข้อมูลที่รวบรวมได้มาสรุป จัดหมวดหมู่ตามขอบเขตของข้อมูลให้สอดคล้องกับความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า
3. ผู้ศึกษาค้นคว่ำนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม แยกเป็นกลุ่ม เพื่อทำการวิเคราะห์ปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาการดำเนินงานห้องสมุดประชาชน ในด้านการจัดการศึกษาตามอัธยาศัยงานห้องสมุดประชาชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2555 จำนวน 7 ด้าน คือ
 - 3.1 ศูนย์กลางการเรียนรู้ตลอดชีวิตของชุมชน เป็นแหล่งค้นคว้าและแลกเปลี่ยนเรียนรู้การพัฒนาอาชีพ และการสร้างความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน
 - 3.2 จัดบริการห้องสมุดประชาชน ให้กับประชาชนอย่างครอบคลุมและทั่วถึง โดยเน้นการระดมทรัพยากรและความร่วมมือจากภาคีเครือข่าย

3.3 จัดหาโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อเชื่อมโยงกับแหล่งการเรียนรู้ต่างๆ สำหรับให้บริการในห้องสมุดประชาชน

3.4 จัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ในรูปแบบที่หลากหลายทั้งภายใน และภายนอกห้องสมุด เพื่อปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน การพัฒนาศักยภาพและส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองตลอดชีวิต และการรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่ทันเหตุการณ์ของประชาชน

3.5 จัดหน่วยบริการเคลื่อนที่พร้อมอุปกรณ์ เพื่อส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้ที่หลากหลายออกให้บริการประชาชนอย่างทั่วถึง สม่ำเสมอ เพื่อเพิ่มโอกาสการเรียนรู้ และการพัฒนาอาชีพของประชาชนและชุมชน

3.6 พัฒนาศักยภาพของบุคลากร ผู้ที่รับผิดชอบการบริการของห้องสมุดประชาชนให้มีความรู้ ความสามารถในการให้บริการสนับสนุนการดำเนินงาน

3.7 แสวงหาภาคีเครือข่ายเพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในการสนับสนุนการดำเนินงานห้องสมุดประชาชน

4. ผู้ศึกษาค้นคว้าทำการแยกข้อมูลในแบบสอบถาม ตามกลุ่มสาเหตุของปัญหา และสรุปผลของปัญหาการดำเนินงานของห้องสมุดประชาชน สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดชัยภูมิ

5. ผู้ศึกษาค้นคว้าทำการวิเคราะห์ข้อมูล ดำเนินงานตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

5.1 ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแต่ละฉบับ

5.2 วิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามด้วยร้อยละ

5.3 วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ด้วยการวิเคราะห์ความสอดคล้องของปัญหากับบริบทของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

5.4 การวิเคราะห์ผลข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของแต่ละข้อคำถาม สำหรับข้อเสนอแนะที่ได้จากคำถาม ปลายเปิดในแบบแบบสอบถาม ผู้ศึกษาค้นคว้าใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) โดยการนำแบบสอบถามมาตรวจสอบ และจัดกลุ่มของคำตอบ แล้วทำการสรุปนำเสนอในรูปความเรียง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาค้นคว้า ปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาดำเนินงานห้องสมุดประชาชน สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดชัยภูมิ ในการดำเนินตามนโยบาย และจุดเน้นในการดำเนินงานสำนักงาน กศน. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2555 ผู้ศึกษาค้นคว้าเก็บข้อมูลจากการใช้แบบสอบถาม จำนวน 205 ชุด โดยในแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอนตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป

ตอนที่ 2 แบบสอบถามปัญหา และแนวทางแก้ปัญหาดำเนินงานของห้องสมุดประชาชน สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดชัยภูมิ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิด เพื่อสอบถามปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาดำเนินงานของห้องสมุด ด้านอื่น ๆ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาดำเนินงานของ
ห้องสมุดประชาชน สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดชัยภูมิ
ได้ผล ปรากฏดังในตาราง 2

ตาราง 2 จำนวน (คน) และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาดำเนินงาน
ของห้องสมุดประชาชนจังหวัดชัยภูมิ จำแนกตามสถานภาพ ประสบการณ์ในการใช้บริการ
ห้องสมุดประชาชน และระดับการศึกษา

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. สถานภาพ		
ผู้บริหารสถานศึกษา	10	4.88
คณะกรรมการห้องสมุด	45	21.96
บรรณารักษ์	10	4.88
ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน	70	34.14
ผู้ใช้บริการห้องสมุดประชาชน	70	34.14
รวม	205	100.00
2. ประสบการณ์ในการใช้บริการห้องสมุดประชาชน		
1 – 2 ครั้งต่อสัปดาห์	78	38.05
2 - 3 ครั้งต่อสัปดาห์	96	46.83
4 - 5 ครั้งต่อสัปดาห์	21	10.24
6 - 7 ครั้งต่อสัปดาห์	10	4.88
รวม	205	100.00
3. ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	23	11.22
มัธยมศึกษา	47	22.93
ปริญญาตรี	115	56.09
สูงกว่าปริญญาตรี	20	9.76
รวม	205	100.00

ตอนที่ 2 แบบสอบถามปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาดำเนินงานของห้องสมุดประชาชน
สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดชัยภูมิ ดังในตาราง 3-ตาราง 9

ตาราง 3 ผลการดำเนินงานตามนโยบาย และจุดเน้นในการดำเนินงานของห้องสมุดประชาชน
ประจำปีงบประมาณ 2555 ด้านการจัดศูนย์กลางการเรียนรู้ตลอดชีวิตของชุมชน
เพื่อเป็นแหล่งค้นคว้าและแลกเปลี่ยนเรียนรู้การพัฒนาอาชีพ และการสร้างความพร้อม
ในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

ข้อ	ปัญหาด้านศูนย์กลางการเรียนรู้ตลอดชีวิตของชุมชนเป็นแหล่งค้นคว้าและแลกเปลี่ยนเรียนรู้การพัฒนาอาชีพและการสร้างความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน	$\bar{X}$	S.D.	การแปลความ
1	การพัฒนาระบบฐานข้อมูลสารสนเทศงานอาชีพ และพัฒนางานด้านวิชาชีพของกลุ่มประชาคมอาเซียน	4.04	0.88	มาก
2	การจัดกิจกรรมส่งเสริม และพัฒนาวิชาชีพ เพื่อเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน	3.92	0.78	มาก
3	การสร้างศูนย์กลางการเรียนรู้ และแลกเปลี่ยนการเรียนรู้เพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน	3.79	0.92	มาก
4	การพัฒนาระบบการให้บริการข้อมูลสารสนเทศในการพัฒนาอาชีพผ่านระบบเครือข่ายที่ทันสมัย	3.75	0.83	มาก
5	การพัฒนาห้องสมุดประชาชน ให้เป็นศูนย์กลางแหล่งการเรียนรู้ของชุมชน และการมีงานทำอย่างยั่งยืน	3.63	0.81	มาก
รวมเฉลี่ย		3.82	0.78	มาก

จากตาราง 3 ผลการดำเนินงานตามนโยบายของ กศน. ด้านการจัดศูนย์กลางการเรียนรู้ตลอดชีวิตของชุมชน เพื่อเป็นแหล่งค้นคว้าและแลกเปลี่ยนเรียนรู้การพัฒนาอาชีพ และการสร้างความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน มีความคิดเห็นว่า มีปัญหาการดำเนินงานอยู่ในระดับมากทุกข้อ ($\bar{X}$ = 3.82) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ย 3 อันดับแรก เรียงจากมากไปหาน้อยดังนี้ อันดับที่ 1 คือ การพัฒนาระบบฐาน ข้อมูลสารสนเทศงานอาชีพ และพัฒนางานด้านวิชาชีพของกลุ่มประชาคมอาเซียน ($\bar{X}$ = 4.04) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยอันดับที่ 2 คือ มีการจัดกิจกรรมส่งเสริม และพัฒนาวิชาชีพ เพื่อเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ($\bar{X}$ = 3.92) ข้อที่ค่าเฉลี่ยอันดับที่ 3 คือ การสร้างศูนย์กลางการเรียนรู้และแลกเปลี่ยนการเรียนรู้เพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ($\bar{X}$ = 3.79)

ตาราง 4 ผลการดำเนินงานตามนโยบาย และจุดเน้นในการดำเนินงานของห้องสมุดประชาชน
ประจำปีงบประมาณ 2555 ด้านการจัดบริการห้องสมุดประชาชนให้กับประชาชนอย่าง
ครอบคลุมและทั่วถึง โดยเน้นการระดมทรัพยากร และความร่วมมือจากภาคีเครือข่าย

ข้อ	ปัญหาด้านการจัดบริการห้องสมุดประชาชน ให้กับประชาชน อย่างครอบคลุมและทั่วถึง โดยเน้นการระดมทรัพยากร และ ความร่วมมือจากภาคีเครือข่าย	$\bar{X}$	S.D.	การแปล ความ
1	การพัฒนาเชื่อมโยงเครือข่ายของแหล่งเรียนรู้สู่ห้องสมุด ประชาชน อย่างครอบคลุมและทั่วถึง	4.29	0.83	มาก
2	การระดมทรัพยากร และขอความร่วมมือจากภาคีเครือข่ายการ เรียนรู้ ในการจัดบริการห้องสมุดประชาชน	4.21	0.62	มาก
3	การสร้างภาคีเครือข่ายการเรียนรู้ และจัดแหล่งการเรียนรู้สู่ ชุมชนอย่างเพียงพอ	3.88	0.74	มาก
4	การจัดกระบวนการเรียนรู้ ด้านการให้บริการของห้องสมุด ครอบคลุมภูมิปัญญาท้องถิ่น	3.63	0.71	มาก
5	การจัดกิจกรรม เพื่อส่งเสริมประชาชนผู้ใช้บริการห้องสมุด รักการอ่านอย่างเหมาะสม และหลากหลาย	3.48	0.75	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย		3.89	.43	มาก

จากตาราง 4 ผลการดำเนินงานตามนโยบายของ กศน. ด้านการจัดบริการห้องสมุดประชาชน
ให้กับประชาชนอย่างครอบคลุมและทั่วถึง โดยเน้นระดมทรัพยากร และความร่วมมือจากภาคีเครือข่าย
มีความคิดเห็นว่า มีปัญหาการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.89) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า
ข้อที่มีค่าเฉลี่ย 3 อันดับแรก เรียงจากมากไปหาน้อยดังนี้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยอันดับที่ 1 คือ การพัฒนาเชื่อมโยง
เครือข่ายของแหล่งเรียนรู้สู่ห้องสมุดประชาชนอย่างครอบคลุม และทั่วถึง ($\bar{X}$ = 4.29) ข้อที่มีค่า
เฉลี่ยอันดับที่ 2 คือ การระดมทรัพยากร และขอความร่วมมือจากภาคีเครือข่ายการเรียนรู้ ในการจัด
บริการห้องสมุดประชาชน ($\bar{X}$ = 4.21) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยอันดับที่ 3 คือ การสร้างภาคีเครือข่ายการ
เรียนรู้ และจัดแหล่งการเรียนรู้สู่ชุมชนอย่างเพียงพอ ($\bar{X}$ = 3.88)

ตาราง 5 ผลการดำเนินงานตามนโยบาย และจุดเน้นในการดำเนินงานของห้องสมุดประชาชน
ประจำปีงบประมาณ 2555 ด้านการจัดหาโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ
และการสื่อสาร เพื่อเชื่อมโยงกับแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ สำหรับให้บริการในห้องสมุดประชาชน

ข้อ	ปัญหาด้านการจัดหาโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร เพื่อเชื่อมโยงกับแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ สำหรับให้บริการในห้องสมุดประชาชน	$\bar{X}$	S.D.	การแปลความ
1	การพัฒนาระบบห้องสมุดประชาชนอิเล็กทรอนิกส์ การสืบค้น ข้อมูลสารสนเทศที่ทันสมัย และมีประสิทธิภาพ	3.98	0.63	มาก
2	การเชื่อมโยงข้อมูลกับแหล่งการเรียนรู้ผ่านระบบสารสนเทศของ ห้องสมุดประชาชนกับสถาบันการศึกษา	3.87	0.88	มาก
3	การพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของห้องสมุดประชาชนที่ สามารถเชื่อมโยงกับแหล่งเรียนรู้อื่นๆ	3.66	0.54	มาก
4	การสนับสนุนงบประมาณการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานระบบ เทคโนโลยีสารสนเทศของห้องสมุด	3.62	0.62	มาก
5	การสร้างเครือข่ายระบบสารสนเทศของห้องสมุดประชาชนกับ ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน	3.43	0.69	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย		3.71	0.74	มาก

จากตาราง 5 ผลการดำเนินงานตามนโยบายของ กศน. ด้านการจัดหาโครงสร้างพื้นฐานด้าน เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร เพื่อเชื่อมโยงกับแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ สำหรับให้บริการในห้อง สมุดประชาชน มีความคิดเห็นว่า มีปัญหาการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.71) เมื่อพิจารณาเป็น รายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ย 3 อันดับแรก เรียงจากมากไปหาน้อยดังนี้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยอันดับที่ 1 คือ การพัฒนาห้องสมุดประชาชนอิเล็กทรอนิกส์ การสืบค้นข้อมูลสารสนเทศที่ทันสมัย และมีประสิทธิภาพ ($\bar{X}$ = 3.98) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยอันดับที่ 2 คือ การเชื่อมโยงข้อมูลกับแหล่งการเรียนรู้ผ่านระบบสารสนเทศ ของห้องสมุดประชาชนกับสถาบันการศึกษา ($\bar{X}$ = 3.87) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยอันดับที่ 3 คือ การพัฒนา ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของห้องสมุดประชาชนที่สามารถเชื่อมโยงกับแหล่งเรียนรู้อื่นๆ ($\bar{X}$ = 3.66)

ตาราง 6 ผลการดำเนินงานตามนโยบาย และจุดเน้นในการดำเนินงานของห้องสมุดประชาชน
ประจำปีงบประมาณ 2555 ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ในรูปแบบที่หลากหลาย
ทั้งภายในและภายนอกห้องสมุด เพื่อปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน การพัฒนาศักยภาพและ
ส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองตลอดชีวิต และการรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่ทันเหตุการณ์ของ
ประชาชน

ข้อ	ปัญหาด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ในรูปแบบที่หลากหลายทั้งภายในและภายนอกห้องสมุดเพื่อปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน การพัฒนาศักยภาพและส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองตลอดชีวิต และการรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่ทันเหตุการณ์ของประชาชน	$\bar{X}$	S.D.	การแปลความ
1	การสร้างแหล่งบริการสายด่วนสืบค้นข้อมูลข่าวสารที่ทันเหตุการณ์ เพื่อบริการแก่ประชาชน	4.05	0.70	มาก
2	การจัดกิจกรรมพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของการศึกษานอกระบบด้วยวิธีการเรียนรู้ที่ทันสมัย	3.98	0.89	มาก
3	การสร้าง และพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างยั่งยืนต่อเนื่องตลอดชีวิต	3.57	0.72	มาก
4	การจัดส่งเสริมกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองทั้งภายใน และภายนอกห้องสมุดตลอดชีวิต	3.49	0.75	ปานกลาง
5	การจัดกิจกรรมส่งเสริมรักการอ่านและจัดกิจกรรม การเรียนรู้ อย่างเป็นระบบ ด้วยวิธีการที่หลากหลาย	3.43	0.70	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย		3.70	0.75	มาก

จากตาราง 6 ผลการดำเนินงานตามนโยบายของ กศน. ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ในรูปแบบที่หลากหลายทั้งภายใน และภายนอกห้องสมุด เพื่อปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน การพัฒนาศักยภาพ และส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองตลอดชีวิต และการรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่ทันเหตุการณ์ของประชาชน มีความคิดเห็นว่า ปัญหาการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.70$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ย 3 อันดับแรก เรียงจากมากไปหาน้อยดังนี้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยอันดับที่ 1 คือ มีการสร้างแหล่งบริการสายด่วนสืบค้นข้อมูลข่าวสารที่ทันเหตุการณ์ เพื่อบริการแก่ประชาชน ($\bar{X} = 4.05$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยอันดับที่ 2 คือ การจัดกิจกรรมพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของการศึกษานอกระบบ ด้วยวิธีการเรียนรู้ที่ทันสมัย ($\bar{X} = 3.98$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยอันดับที่ 3 คือ การสร้าง และพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ต่อเนื่องตลอดชีวิต ($\bar{X} = 3.57$)

ตาราง 7 ผลการดำเนินงานตามนโยบาย และจุดเน้นในการดำเนินงานของห้องสมุดประชาชน
ประจำปีงบประมาณ 2555 ด้านการจัดหน่วยบริการเคลื่อนที่พร้อมอุปกรณ์ เพื่อส่งเสริม
การอ่านและการเรียนรู้ที่หลากหลาย ออกให้บริการประชาชนอย่างทั่วถึงสม่ำเสมอ
เพื่อเพิ่มโอกาสการเรียนรู้และการพัฒนาอาชีพของประชาชนและชุมชน

ข้อ	ปัญหาด้านการจัดหน่วยบริการเคลื่อนที่พร้อมอุปกรณ์ เพื่อ ส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้ที่หลากหลาย ออกให้บริการ ประชาชนอย่างทั่วถึง สม่ำเสมอ เพื่อเพิ่มโอกาสการเรียนรู้ และการพัฒนาอาชีพของประชาชนและชุมชน	$\bar{X}$	S.D.	การแปลความ
1	การจัดกิจกรรมสร้างชุมชนแห่งการอ่าน การเรียนรู้ในการ พัฒนาอาชีพของประชาชน และชุมชนอย่างทั่วถึง	4.12	0.70	มาก
2	การปรับปรุง และพัฒนารูปแบบการให้บริการห้องสมุด ประชาชนยุคใหม่แก่ชุมชนอย่างเหมาะสม	3.97	0.69	มาก
3	การสร้างกลุ่มเครือข่ายในการพัฒนาอาสาสมัครส่งเสริมการ อ่าน และการเรียนรู้แก่ประชาชนทุกระดับ	3.81	0.53	มาก
4	การจัดกิจกรรมห้องสมุดประชาชนติดล้อ เพื่อให้บริการ ห้องสมุดประชาชนในชุมชนอย่างทั่วถึง	3.57	0.75	มาก
5	การจัดกิจกรรม ส่งเสริม และพัฒนาระบบการให้บริการของ ห้องสมุดเคลื่อนที่อย่างสม่ำเสมอ	3.41	0.72	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย		3.77	0.75	มาก

จากตาราง 7 ผลการดำเนินงานตามนโยบายของ กศน. ด้านการจัดหน่วยบริการเคลื่อนที่พร้อมอุปกรณ์เพื่อส่งเสริมการอ่าน และการเรียนรู้ที่หลากหลายออกให้บริการประชาชนอย่างทั่วถึงสม่ำเสมอ เพื่อเพิ่มโอกาสการเรียนรู้และการพัฒนาอาชีพของประชาชน และชุมชน มีความคิดเห็นว่าปัญหาการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.77$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ย 3 อันดับแรก เรียงจากมากไปหาน้อยดังนี้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ย อันดับที่ 1 คือ การจัดกิจกรรมสร้างชุมชนแห่งการอ่านการเรียนรู้ในการพัฒนาอาชีพของประชาชน และชุมชนอย่างทั่วถึง ($\bar{X} = 4.12$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ย อันดับที่ 2 คือ การปรับปรุง และพัฒนารูปแบบการให้ บริการห้องสมุดประชาชนยุคใหม่แก่ชุมชนอย่างเหมาะสม ($\bar{X} = 3.97$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยอันดับที่ 3 คือ การสร้างกลุ่มเครือข่าย ในการพัฒนาอาสาสมัครส่งเสริมการอ่าน และการเรียนรู้แก่ประชาชนทุกระดับ ($\bar{X} = 3.81$)

ตาราง 8 ผลการดำเนินงานตามนโยบาย และจุดเน้นในการดำเนินงานของห้องสมุดประชาชน
ประจำปีงบประมาณ 2555 ด้านการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรที่รับผิดชอบการบริการ
ของห้องสมุดประชาชน ให้มีความรู้ความสามารถในการให้บริการสนับสนุนการดำเนินงาน

ข้อ	ปัญหาด้านพัฒนาศักยภาพของบุคลากร ผู้ที่รับผิดชอบการบริการของห้องสมุดประชาชนให้มี ความรู้ ความสามารถในการให้บริการสนับสนุนการดำเนินงาน	$\bar{X}$	S.D.	การแปลความ
1	การจัดกิจกรรมส่งเสริมด้านคุณธรรม จริยธรรม และการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้บุคลากรของห้องสมุด	3.98	.53	มาก
2	การสนับสนุน ส่งเสริม และพัฒนาด้านการใช้ภาษาอังกฤษสำหรับบุคลากรที่ดำเนินงานของห้องสมุด	3.87	.70	มาก
3	การพัฒนาความรู้ และทักษะ ในด้านการใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของบุคลากรห้องสมุด	3.65	.69	มาก
4	การจัดกิจกรรมการศึกษาดูงาน และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการปฏิบัติงานของบุคลากรห้องสมุด	3.41	.70	มาก
5	การพัฒนาด้านความรู้ และทักษะที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงานห้องสมุดให้มีประสิทธิภาพ และได้มาตรฐาน	3.53	.72	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย		3.68	.75	มาก

จากตาราง 8 ผลการดำเนินงานตามนโยบายของ กศน. ด้านพัฒนาศักยภาพของบุคลากรที่รับผิดชอบการบริการของห้องสมุดประชาชนให้มีความรู้ความสามารถในการให้บริการสนับสนุนการดำเนินงาน มีความคิดเห็นว่า มีปัญหาการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.68$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ย 3 อันดับแรก เรียงจากมากไปหาน้อยดังนี้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยอันดับที่ 1 คือ การจัดกิจกรรมส่งเสริมด้านคุณธรรม จริยธรรม และการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้บุคลากรของห้องสมุด ($\bar{X} = 3.98$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยอันดับที่ 2 คือ การสนับสนุนส่งเสริม และพัฒนาด้านการใช้ภาษาอังกฤษสำหรับบุคลากรที่ดำเนินงานของห้องสมุด ($\bar{X} = 3.87$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยอันดับที่ 3 คือ การพัฒนาความรู้ และทักษะ ในด้านการใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของบุคลากรห้องสมุด ($\bar{X} = 3.65$)

ตาราง 9 ผลการดำเนินงานตามนโยบาย และจุดเน้นการดำเนินงานของห้องสมุดประชาชน
ประจำปีงบประมาณ 2555 ด้านการแสวงหาภาคีเครือข่าย เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วม
ในการสนับสนุนการดำเนินงานห้องสมุดประชาชน

ข้อ	ปัญหาด้านการแสวงหาภาคีเครือข่าย เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วม ในการสนับสนุนการดำเนินงานห้องสมุดประชาชน	$\bar{X}$	S.D.	การแปลความ
1	การจัดทำแผนการดำเนินงานร่วมกันระหว่างห้องสมุดประชาชน สถาบันการศึกษา และชุมชนท้องถิ่น	4.22	.70	มาก
2	การส่งเสริมและพัฒนาจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิตร่วมกับภาคีเครือข่ายทางการศึกษา และชุมชนท้องถิ่น	4.07	.53	มาก
3	การพัฒนาเชื่อมโยงแหล่งเรียนรู้ของชุมชน แหล่งการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่ห้องสมุดประชาชน	3.98	.72	มาก
4	กิจกรรมการสร้างความสัมพันธ์ในองค์กร และพัฒนาภาคีเครือข่ายของห้องสมุดอย่างเหมาะสม	3.75	.69	มาก
5	ห้องสมุดประชาชนมีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือทางสังคมในการจัดการศึกษาตามอัธยาศัย	3.34	.53	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย		3.87	.75	มาก

จากตาราง 9 ผลการดำเนินงานตามนโยบายของ กศน. ด้านแสวงหาภาคีเครือข่ายเพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในการสนับสนุนการดำเนินงานห้องสมุดประชาชน มีความคิดเห็นว่า มีปัญหาการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.87) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ย 3 อันดับแรก เรียงจากมากไปหาน้อยดังนี้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยอันดับที่ 1 คือ การจัดทำแผนการดำเนินงานร่วมกันระหว่างห้องสมุดประชาชน สถาบันการศึกษาและชุมชนท้องถิ่น ($\bar{X}$ = 4.22) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยอันดับที่ 2 คือ การส่งเสริมและพัฒนาจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิตร่วมกับภาคีเครือข่ายทางการศึกษาและชุมชนท้องถิ่น ($\bar{X}$ = 4.07) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยอันดับที่ 3 คือ การพัฒนาเชื่อมโยงแหล่งเรียนรู้ของชุมชนแหล่งการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่ห้องสมุดประชาชน ($\bar{X}$ = 3.98)

ตอนที่ 3 แบบสอบถามแบบปลายเปิด เพื่อสอบถามปัญหาอื่น ๆ และแนวทางในการแก้ปัญหาการดำเนินงานของห้องสมุดประชาชน สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดชัยภูมิ ตามความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม

สรุปผลการศึกษาค้นคว้าตอนที่ 3

การศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาการดำเนินงานของห้องสมุดประชาชน สำนักงาน ส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดชัยภูมิ ในการดำเนินตามนโยบายและ จุดเน้นในการดำเนินงานสำนักงาน กศน. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2555 ผลการศึกษาในตอนี่ 3 ผู้ศึกษาค้นคว้าได้รวบรวมสรุปกลุ่มข้อเสนอแนะและแนวทางการแก้ปัญหาเรียงตามการเสนอของผู้ตอบแบบ สอบถาม สรุปได้เป็นข้อตามลำดับ ดังนี้

1. ทุกฝ่ายควรมีความจริงจัง และเสียสละในการดำเนินงานตามนโยบายอย่างแท้จริง
2. ควรจัดกลุ่มและพัฒนาบุคลากรของงานห้องสมุดให้มีความรู้ และทักษะในวิชาชีพนั้นๆ อย่างแท้จริง ก่อนถ่ายทอดหรือฝึกวิชาชีพให้แก่ประชาชน
3. ควรสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินการสร้างศูนย์พัฒนาอาชีพ และเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียนอย่างเพียงพอ
4. ควรพัฒนาระบบการให้บริการห้องสมุด เพื่อสืบค้นข้อมูลข่าวสารเทคโนโลยีที่ทันสมัย ทันต่อเหตุการณ์ และการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคโลกาภิวัตน์
5. ควรพัฒนาระบบงานห้องสมุดในการให้บริการแก่ผู้ใช้บริการ ได้มาตรฐานเป็นที่ยอมรับของประชาชนทุกระดับ และเป็นที่ยอมรับของกลุ่มประชาคมอาเซียน
6. ควรสนับสนุนงบประมาณในการจัดโครงการพัฒนา และประสานความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายอย่างสม่ำเสมอ และให้เกิดผลในทางปฏิบัติงานของห้องสมุดอย่างแท้จริง
7. ควรพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของห้องสมุด ให้สามารถเชื่อมโยงกับหน่วยงาน และภาคีเครือข่ายการเรียนรู้อื่น ๆ จนเกิดผลดีในการดำเนินงานได้อย่างแท้จริง
8. ควรพัฒนาศักยภาพในด้านเทคโนโลยีของงานห้องสมุด ให้มีประสิทธิภาพ ได้มาตรฐานและสามารถเชื่อมโยงกับสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา หรือสถาบันการศึกษาอื่น ๆ ได้อย่างทั่วถึง
9. ควรสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างเพียงพอ
10. ควรส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาระบบการเรียนรู้ด้วยตนเองให้มีประสิทธิภาพ และทันสมัย จนเกิดผลดีเป็นที่ยอมรับในทางปฏิบัติ
11. ควรให้บุคลากร หรือเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจในการตัดสินใจ และบริหารจัดการงบประมาณในการดำเนินงานโครงการต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม
12. ควรจัดโครงการพัฒนาบุคลากรให้ทันกับยุคสมัย และการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง
13. ควรส่งเสริม สนับสนุน และจัดสวัสดิการให้บุคลากรที่ปฏิบัติงานห้องสมุดอย่างเหมาะสม
14. ควรพัฒนาระบบงานห้องสมุดให้มีศักยภาพเทียบเท่าระดับอุดมศึกษา หรือมหาวิทยาลัย
15. ควรให้บุคลากรที่ปฏิบัติงานในห้องสมุดทุกระดับ มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เพื่อพัฒนา บริหารจัดการ และใช้จ่ายงบประมาณให้สอดคล้องกับความต้องการอย่างเหมาะสม

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาการดำเนินงานของห้องสมุดประชาชน สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดชัยภูมิ ในการดำเนินงานตามนโยบาย และจุดเน้นในการดำเนินงานสำนักงาน กศน. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2555 ผู้ศึกษาค้นคว้าขอเสนอผลการศึกษาลำดับ ดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า
2. สรุปผล
3. อภิปรายผล
4. ข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

เพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาการดำเนินงานของห้องสมุดประชาชน สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดชัยภูมิ

สรุปผล

ผลการศึกษาค้นคว้าเรื่องปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาดำเนินงานของห้องสมุดประชาชน สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดชัยภูมิ ในการดำเนินงานตามนโยบาย และจุดเน้นการดำเนินงานสำนักงาน กศน. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2555 จำนวน 7 ด้าน สามารถสรุปได้ ดังนี้

1. ผลการดำเนินงานตามนโยบายของ กศน. ด้านการจัดศูนย์กลางการเรียนรู้ตลอดชีวิตของชุมชนเพื่อเป็นแหล่งค้นคว้าและแลกเปลี่ยนเรียนรู้การพัฒนาอาชีพและการสร้างความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่ามีปัญหาการดำเนินงานอยู่ในระดับมากทุกข้อ ($\bar{X} = 3.82$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ย 3 อันดับแรก เรียงจากมากไปหาน้อยดังนี้ อันดับที่ 1 คือ การพัฒนาระบบฐานข้อมูลสารสนเทศงานอาชีพและพัฒนางานด้านวิชาชีพของกลุ่มประชาคมอาเซียน ($\bar{X} = 4.04$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยอันดับที่ 2 คือ มีการจัดกิจกรรมส่งเสริม และพัฒนาวิชาชีพ เพื่อเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ($\bar{X} = 3.92$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยอันดับที่ 3 คือ การสร้างศูนย์กลางการเรียนรู้ และแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ เพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ($\bar{X} = 3.79$)

2. ผลการดำเนินงานตามนโยบายของ กศน. ด้านการจัดบริการห้องสมุดประชาชน ให้กับประชาชนอย่างครอบคลุม และทั่วถึง โดยเน้นการระดมทรัพยากร และความร่วมมือจากภาคีเครือข่าย กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่ามีปัญหาการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.89$) เมื่อพิจารณาเป็น

รายชื่อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ย 3 อันดับแรก เรียงจากมากไปหาน้อยดังนี้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยอันดับที่ 1 คือ การพัฒนาเชื่อมโยงเครือข่ายของแหล่งเรียนรู้สู่ห้องสมุดประชาชนอย่างครอบคลุม และทั่วถึง ($\bar{X} = 4.29$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยอันดับที่ 2 คือ การระดมทรัพยากร และขอความร่วมมือจากภาคีเครือข่ายการเรียนรู้ ในการจัด บริการห้องสมุดประชาชน ($\bar{X} = 4.21$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยอันดับที่ 3 คือ การสร้างภาคีเครือข่ายการเรียนรู้ และจัดแหล่งการเรียนรู้ชุมชนอย่างเพียงพอ ($\bar{X} = 3.88$)

3. ผลการดำเนินงานตามนโยบายของ กศน. ด้านการจัดหาโครงสร้างพื้นฐานงานเทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสารเพื่อเชื่อมโยงกับแหล่งการเรียนรู้ต่างๆ สำหรับให้บริการในห้องสมุดประชาชน กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่า มีปัญหาการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.71$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ย 3 อันดับแรก เรียงจากมากไปหาน้อยดังนี้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยอันดับที่ 1 คือ การพัฒนาห้องสมุดประชาชนอิเล็กทรอนิกส์ การสืบค้นข้อมูลสารสนเทศที่ทันสมัย และมีประสิทธิภาพ ($\bar{X} = 3.98$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยอันดับที่ 2 คือ การเชื่อมโยงข้อมูลกับแหล่งการเรียนรู้ผ่านระบบสารสนเทศ ของห้องสมุดประชาชนกับสถาบันการศึกษา ($\bar{X} = 3.87$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยอันดับที่ 3 คือ การพัฒนา ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของห้องสมุดประชาชนที่สามารถเชื่อมโยงกับแหล่งเรียนรู้อื่นๆ ($\bar{X} = 3.66$)

4. ผลการดำเนินงานตามนโยบายของ กศน. ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ ในรูปแบบที่หลากหลาย ทั้งภายในและภายนอกห้องสมุด เพื่อปลูกฝังนิสัยการรักการอ่าน การพัฒนาศักยภาพ และส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองตลอดชีวิต และการรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่ทันต่อเหตุการณ์ของประชาชน กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่า ปัญหาการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.70$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ย 3 อันดับแรก เรียงจากมากไปหาน้อยดังนี้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยอันดับที่ 1 คือ มีการสร้างแหล่งบริการสายด่วนสืบค้นข้อมูลข่าวสารที่ทันเหตุการณ์เพื่อบริการแก่ประชาชน ($\bar{X} = 4.05$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยอันดับที่ 2 คือ การจัดกิจกรรมพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของการศึกษานอกระบบด้วยวิธีการเรียนรู้ที่ทันสมัย ($\bar{X} = 3.98$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยอันดับที่ 3 คือ การสร้างและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ต่อเนื่องตลอดชีวิต ($\bar{X} = 3.57$)

5. ผลการดำเนินงานตามนโยบายของ กศน. ในด้านการจัดหน่วยบริการเคลื่อนที่ พร้อมด้วยอุปกรณ์ เพื่อส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้ที่หลากหลาย ออกให้บริการประชาชนอย่างทั่วถึง สม่าเสมอ เพื่อเพิ่มโอกาสการเรียนรู้ และการพัฒนาอาชีพของประชาชนและชุมชน กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่า ปัญหาการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.77$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ย 3 อันดับแรก เรียงจากมากไปหาน้อยดังนี้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ย อันดับที่ 1 คือ การจัดกิจกรรมสร้างชุมชนแห่งการอ่านการเรียนรู้ในการพัฒนาอาชีพของประชาชนและชุมชนอย่างทั่วถึง ($\bar{X} = 4.12$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ย อันดับที่ 2 คือ การปรับปรุงและพัฒนารูปแบบการให้บริการห้องสมุดประชาชนยุคใหม่แก่ชุมชนอย่างเหมาะสม ($\bar{X} = 3.97$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยอันดับที่ 3 คือ การสร้างกลุ่มเครือข่าย ในการพัฒนาอาสาสมัครส่งเสริมการอ่าน และการเรียนรู้แก่ประชาชนทุกระดับ ($\bar{X} = 3.81$)

6. ผลการดำเนินงานตามนโยบายของ กศน. ด้านพัฒนาศักยภาพของบุคลากรที่รับผิดชอบการให้บริการของห้องสมุดประชาชน ให้มีความรู้ความสามารถในการให้บริการสนับสนุนการดำเนินงาน กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่า มีปัญหาการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.68$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ย 3 อันดับแรก เรียงจากมากไปหาน้อยดังนี้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ย อันดับที่ 1 คือ การจัดกิจกรรมส่งเสริมด้านคุณธรรม จริยธรรม และการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้บุคลากร

ของห้องสมุด ($\bar{X} = 3.98$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยอันดับที่ 2 คือ การสนับสนุนส่งเสริมและพัฒนาการใช้ภาษาอังกฤษสำหรับบุคลากรที่ดำเนินงานของห้องสมุด ($\bar{X} = 3.87$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยอันดับที่ 3 คือ การพัฒนาความรู้ และทักษะ ในด้านการใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของบุคลากรห้องสมุด ($\bar{X} = 3.65$)

7. ผลการดำเนินงานตามนโยบายของ กศน. ด้านแสวงหาภาคีเครือข่าย เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในการสนับสนุนการดำเนินงานห้องสมุดประชาชน กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่า มีปัญหาการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.87$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ย 3 อันดับแรก เรียงจากมากไปหาน้อยดังนี้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยอันดับที่ 1 คือ การจัดทำแผนการดำเนินงานร่วมกันระหว่างห้องสมุดประชาชน สถาบันการศึกษา และชุมชนท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.22$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยอันดับที่ 2 คือ การส่งเสริมและพัฒนาจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิตร่วมกับภาคีเครือข่ายทางการศึกษา และชุมชนท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.07$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยอันดับที่ 3 คือ การพัฒนาเชื่อมโยงแหล่งเรียนรู้ของชุมชนแหล่งการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่ห้องสมุดประชาชน ($\bar{X} = 3.98$)

อภิปรายผล

ในการศึกษาค้นคว้าเรื่อง ปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาดำเนินงานของห้องสมุดประชาชน สำนัก งานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดชัยภูมิ ในการดำเนินตามนโยบายและจุดเน้นการดำเนินงานสำนักงาน กศน. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2555 จำนวน 7 ด้าน ผู้ศึกษาค้นคว้าสามารถสรุปอภิปรายผลการศึกษาค้นคว้าได้ ดังนี้

1. ผลการดำเนินงานตามนโยบายของ กศน. ด้านการจัดศูนย์กลางการเรียนรู้ตลอดชีวิตของชุมชน เพื่อเป็นแหล่งค้นคว้าและแลกเปลี่ยนเรียนรู้การพัฒนาอาชีพ และการสร้างความพร้อมในการเข้า สู่ประชาคมอาเซียนซึ่งกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญนั้น องค์ประกอบหลัก หรือหัวใจสำคัญ ในการส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง คือ ห้องสมุดซึ่งเป็นกระบวนการเรียนรู้ในห้องสมุดตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษานั้น จะต้องส่งเสริมให้เป็นแหล่งที่จะให้บุคคลได้เรียนรู้โดยพัฒนาคุณภาพชีวิตได้อย่างดี มีความสุข ดังนั้นการเปลี่ยนแปลงกระบวนการของบริการห้องสมุดใหม่ 3 ประการ คือ ผู้ใช้บริการห้องสมุด จะต้องเป็นศูนย์กลางในการเรียนรู้ บรรณารักษ์หรือเจ้าหน้าที่ห้องสมุดจะต้องมีบทบาทในการอำนวยความสะดวกให้ผู้ใช้บริการสามารถเรียนรู้ได้มากที่สุด และกระบวนการเรียนรู้ในห้องสมุดจะต้องเป็นการเรียนรู้ที่สร้างความสุข ผู้ให้บริการควรจัดบริการห้องสมุดเพื่อการค้นคว้าด้วยตนเองได้ตลอดชีวิตสอดคล้องกับผลงานวิจัยของจุราภรณ์ จิตต์พรหม (บทคัดย่อ : 2546) ได้ทำการศึกษาเรื่อง แนวโน้มการ จัดบริการห้องสมุดในทศวรรษหน้าของสถานศึกษาประเภทอาชีวศึกษา โดยผลสรุปงานวิจัย คือ การจัดการบริหารห้องสมุดในทศวรรษหน้าของสถานศึกษาประเภทอาชีวศึกษา ควรพัฒนาในด้านการเข้าถึงของผู้ใช้บริการ กล่าวคือ ผู้ใช้บริการสามารถเข้าถึงข้อมูลสารสนเทศของห้องสมุดโดยไม่ต้องมาห้องสมุด โดยจะเป็นการเข้าถึงข้อมูลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ส่วนที่ความเห็นขัดแย้งกัน คือ ผู้ใช้บริการในห้องสมุดไม่ควรต้องเสียค่าบริการ การสืบค้นหาข้อมูลผ่านรายการโปรแกรมสำเร็จรูป การจัดการบริการเครือข่ายห้องสมุดด้วยระบบสืบค้นข้อมูลผ่านรายการโปรแกรมสำเร็จรูป และมีฐานข้อมูลบันทึก และสืบค้นด้วยระบบคอมพิวเตอร์ได้ รวมทั้งการเชื่อมโยงเครือข่ายเรียนรู้ร่วมกันกับสถาบันอื่นเพื่อการใช้ทรัพยากรร่วมกัน

ปัญหาการดำเนินงานด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาวิชาชีพ เพื่อเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน การเข้าสู่ความเป็นประชาคมอาเซียนในปี 2558 จะส่งผลกระทบต่อด้านการเมือง เศรษฐกิจและสังคม ทั้งเชิงบวกและลบ ซึ่งจะทำให้เกิดความร่วมมือในเชิงสร้างสรรค์ และการแข่งขันกันเองในระหว่างประเทศสมาชิกอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ดังนั้น สิ่งประเทศไทยจะต้องเร่งดำเนิน การ ก็คือ การเตรียมพร้อมของพลเมืองชาวไทย ในการที่จะก้าวเข้าไปยืนอยู่ในประชาคมอาเซียน และประชาคมโลกได้อย่างสง่างาม ซึ่งจะสามารถทำได้ด้วยการตั้งมั่น และพัฒนาตนเอง โดยเฉพาะทักษะที่ มีความจำเป็น ไม่ว่าจะเป็นเรื่องขององค์ความรู้ต่าง ๆ ที่จะนำไปสู่การแข่งขันกลยุทธ์ในการสร้างสรรค์ความร่วมมือซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของประสิทธิ์ แสงพินิจ (บทคัดย่อ : 2550) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูป แบบการจัดกระบวนการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งแก่ชุมชน สำหรับกลุ่มพัฒนาอาชีพ โดยการใช้เศรษฐกิจชุมชน ในอำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา พบว่า ปัญหาการดำเนินการจัดกิจกรรมการศึกษาการศึกษาออกโรงเรียน กลุ่มพัฒนาอาชีพการจัดกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียน ให้ กับกลุ่มพัฒนาอาชีพ ซึ่งมีหลายกิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมส่งเสริมกระบวนการสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนในรูปแบบของหมู่บ้านพอยู่พอกิน โดยจัดให้มีการประกวดหมู่บ้านดีเด่น 5 ประเภท คือ คุ่มพอยู่พอกิน คุ่มสะอาด น่าอยู่ คุ่มสามัคคี คุ่มสุขภาพอนามัยดี คุ่มรักเรียน และมีการจัดนิทรรศการผลงานกลุ่มพัฒนาอาชีพของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ในอำเภอโนนสูง 16 แห่ง จัดอบรมการเรียนรู้หมู่บ้านพอยู่พอกิน จัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ ให้กับสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน และโครงการคาราวานแก่นอกจากนั้นยังได้จัดกิจกรรมศึกษาดูงาน เพื่อเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน

2. ผลการดำเนินงานตามนโยบายของ กศน. ด้านการจัดบริการห้องสมุดประชาชนให้กับประชาชนอย่างครอบคลุมและทั่วถึง โดยเน้นการระดมทรัพยากร และความร่วมมือจากภาคีเครือข่ายห้องสมุดนั้น ผู้บริหาร บรรณารักษ์ และครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ต่างมีความเห็นว่ามีปัญหาการดำเนินงาน ด้านการพัฒนาเชื่อมโยงเครือข่ายของแหล่งเรียนรู้สู่ห้องสมุดประชาชน อย่างครอบคลุมและทั่วถึงมากที่สุด เพราะการเชื่อมโยงและสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ นั้น สำนักงาน กศน. ต้องมีการพัฒนาและใช้งบประมาณในการสร้างระบบเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของแววตา จันทวงศ์ (2553 : บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง การสร้างแบบจำลองการดำเนินงานห้องสมุดประชาชนที่มีชีวิต ผู้ให้ข้อมูลหลักทั้ง 3 กลุ่ม คือ อาจารย์ทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ บรรณารักษศาสตร์ และผู้บริหารสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย มีความเห็นว่า ห้องสมุดประชาชนควรสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างห้องสมุดประชาชน และระหว่างห้องสมุดประชาชนกับหน่วย งาน / องค์กรต่าง ๆ ทั้งนี้ การสร้างเครือข่ายดังกล่าวต้องมีความพร้อมในด้านเทคโนโลยี งบประมาณ บุคลากร การมีส่วนร่วมของชุมชนและการบริหารงานเชิงรุก

ส่วนปัญหาการดำเนินงานด้านการระดมทรัพยากร และขอความร่วมมือจากภาคีเครือข่ายการเรียนรู้ในการจัดบริการห้องสมุดประชาชนนั้น แววตา จันทวงศ์ (2553 : บทคัดย่อ) มีความเห็นว่า การสร้างเครือข่ายดังกล่าวต้องมีความพร้อมในด้านเทคโนโลยี งบประมาณ บุคลากร การมีส่วนร่วมของชุมชนและการบริหารงานเชิงรุก ซึ่งคล้ายคลึงกับแนวทางของสหพันธ์สมาคม และสถาบันห้องสมุดสากล (IFLA / UNESCO Public Library Manifesto. 1994: 2) ที่แนะนำว่าห้องสมุดประชาชนควรสร้างเครือข่ายความร่วมมือ กับห้องสมุด เพื่อการวิจัยห้องสมุดเฉพาะ ห้องสมุดโรงเรียน วิทยาลัย และมหาวิทยาลัยทั้งในระดับประเทศและภูมิภาค โดยมีกฎหมายรองรับ มีการวางแผนกลยุทธ์

ตลอดจนกำหนดมาตรฐานบริการร่วมกัน นอกจากนี้ ห้องสมุดสามารถสร้างเครือข่ายด้านการจัดกิจกรรม ห้องสมุดร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ และความร่วมมือด้านการจัดฝึกอบรม สัมมนา และการศึกษาดูงาน เพื่อช่วยให้เกิดกระบวนการเรียนรู้เพื่อนำความรู้ หรือข้อมูลที่ได้รับมาปรับปรุง พัฒนา ให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น และยังมีความเห็นว่า การสร้างเครือข่ายระบบคอมพิวเตอร์มีความสำคัญที่สุด เนื่องจากเป็นเครือข่ายในการแลกเปลี่ยน และการใช้ทรัพยากรสารสนเทศร่วมกัน อย่างไรก็ตาม ผู้บริหารสำนักงาน กศน. และบรรณารักษ์มีความเห็นว่า ความแตกต่างระหว่างห้องสมุด และความพร้อมในการดำเนินงานของห้องสมุดแต่ละแห่ง เช่นด้านเทคโนโลยี งบประมาณ บุคลากร เป็นต้น อาจเป็นปัญหาในการสร้างเครือข่าย

3. ผลการดำเนินงานตามนโยบายของ กศน. ด้านการจัดหาโครงสร้างพื้นฐานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อเชื่อมโยงกับแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ สำหรับให้บริการห้องสมุดประชาชน บรรณารักษ์มีความเห็นว่า ปัญหาในการพัฒนาระบบห้องสมุดประชาชนอิเล็กทรอนิกส์ การสืบค้นข้อมูลสารสนเทศที่ทันสมัยและมีประสิทธิภาพมากที่สุด เนื่องจากบรรณารักษ์มีงานในหน้าที่มากสอดคล้องกับงานวิจัยของนงวรรณ ชังบุตดา (2547 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัญหาและแนวทางการส่งเสริมการอ่านของห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษาในกรุงเทพมหานคร โดยได้กล่าวถึง ปัญหาในการดำเนินงานที่ค้นพบไว้ว่า ด้านการจัดการห้องสมุด ผู้บริหารควรลดชั่วโมงสอนของครูบรรณารักษ์ให้น้อยลง เพื่อให้ครูบรรณารักษ์ปฏิบัติงานห้องสมุดได้อย่างเต็มที่ ด้านการสอนวิธีการใช้ห้องสมุด ควรมีการแต่งตั้งคณะทำงาน เพื่อผลิตสื่อการเรียนการสอนขึ้นใช้เอง ด้านการใช้ห้องสมุด เพื่อการเรียนการสอน ควรมีการอบรมครู และผู้ที่เกี่ยวข้องให้รู้จักใช้ ICT เพื่อศึกษาค้นคว้า และด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ควรระดมทรัพยากรจากชุมชนท้องถิ่น ภาครัฐและเอกชน หรือผู้ประกอบการเพื่อสนับสนุนกิจกรรมซึ่งหน้าที่ความสำคัญของห้องสมุดสอดคล้องกับกลยุทธ์ และจุดเน้นในยุทธศาสตร์ที่สำนักบริหารงานการศึกษา นอกโรงเรียน (2550 : 8) ได้กำหนดกลยุทธ์และจุดเน้นในยุทธศาสตร์ที่ 3 ในปีงบประมาณ 2550 ด้านการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้เทคโนโลยี เพื่อการศึกษาและภูมิปัญญาให้เป็นฐานความรู้ของชุมชนโดย มีเป้าหมายในการพัฒนางานห้องสมุดประชาชนให้มีคุณลักษณะเป็นศูนย์กลางข้อมูลข่าวสาร ศูนย์กลางการเรียนรู้ของชุมชนตลอดชีวิต ศูนย์กลางจัดกิจกรรมของชุมชน และเป็นเครือข่ายการเรียนรู้ของชุมชนโดยใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่ทันสมัย เพิ่มศักยภาพความเป็นห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ (E-Library) ให้มีความสมบูรณ์ และมีการเปลี่ยนแปลงสู่การเป็นแหล่งความรู้ระบบดิจิทัล พัฒนาการให้บริการให้มีคุณภาพอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ และมีการใช้ทรัพยากรระบบสารสนเทศอย่างคุ้มค่าต่อการลงทุน (Cost Effectiveness)

สำหรับปัญหาในการดำเนินงานด้านการเชื่อมโยงระบบข้อมูลกับแหล่งการเรียนรู้ ผ่านระบบสารสนเทศของห้องสมุดประชาชนกับสถาบันการศึกษา จะเห็นว่า ปัญหาการดำเนินงานของห้องสมุดประชาชน สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดชัยภูมิได้เกิด อย่างต่อเนื่อง เนื่องเพราะการขาดโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารเพื่อเชื่อมโยงกับแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของธัญญลักษณ์ ด่านิธิ (บทคัดย่อ : 2553) ที่ได้ทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนาระบบสารสนเทศ เพื่อการบริหารของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน จังหวัดอุดรธานี พบว่า ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีความต้องการการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารทั้งหมดรวม 7 ด้านคือ ด้านการเก็บรวบรวม

ข้อมูล ด้านการประมวลผลข้อมูล ด้านการจัดเก็บข้อมูล ด้านการนำเสนอข้อมูล ด้านการพัฒนาระบบฐานข้อมูล ด้านการเผยแพร่ข้อมูล และ ด้านการพัฒนาระบบเครือข่าย

4. ผลการดำเนินงานตามนโยบายของ กศน. ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ ในรูปแบบที่หลากหลายทั้งภายใน และภายนอกห้องสมุดเพื่อปลูกฝังนิสัยการรักการอ่าน การพัฒนาศักยภาพ และส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองตลอดชีวิต และการรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่ต่อต้านเหตุการณ์ของประชาชน ปัจจุบันเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามามีบทบาท ในการบริการของห้องสมุดเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางด้านการสืบค้นข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต อีกทั้งห้องสมุดประชาชนในแต่ละแห่งที่สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดชัยภูมิ มีปัญหาในการสร้างแหล่งบริการสายด่วนสืบค้นข้อมูล ข่าวสารที่ทันเหตุการณ์ เพื่อบริการแก่ประชาชน ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ วชิรา กันธิยะ (2550) ที่ได้ทำการศึกษา เรื่อง ความต้องการของผู้ใช้บริการห้องสมุดประชาชนเชียงใหม่ พบว่า ผู้ใช้บริการห้องสมุดประชาชนส่วนใหญ่ต้องการให้บริการ ยืม - คืน ด้วยระบบคอมพิวเตอร์ จัดรายการสืบค้น หนังสือด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ และมีระยะเวลา การเปิด-ปิดที่เหมาะสม ที่เป็นเช่นนี้ เพราะว่าห้องสมุดประชาชนส่วนใหญ่ ยังไม่มีการยืม - คืน ด้วยระบบ คอมพิวเตอร์ ซึ่งทำให้การบริการเป็นไปด้วยความล่าช้าและไม่ทันสมัยทั้งนี้อาจเป็นเพราะขาดงบประมาณในการจัดซื้อคอมพิวเตอร์เพื่อนำมาใช้ในการบริการยืม - คืน และยังขาดบุคลากร ที่มีความรู้ ความสามารถในการนำระบบห้องสมุดประชาชนอัตโนมัติเข้ามาใช้ในการจัดระบบการบริการของห้องสมุดได้ ส่งผลกระทบต่อการบริการทำให้ผู้บริการไม่สามารถเข้าถึงทรัพยากรห้องสมุด ได้ตรงตามความต้องการที่แท้จริง ตลอดจนทำให้ ค่าใช้จ่ายในการค้นหาหนังสือหรือสื่อต่าง ๆ ในห้องสมุด เพราะไม่สามารถสืบค้นได้ด้วยระบบคอมพิวเตอร์ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของพรพิมล แซ่เอี้ย (2543) ได้ศึกษาความต้องการของสมาชิกที่มีต่อห้องสมุดประชาชนสังกัดศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน จังหวัดมหาสารคาม พบว่า ผู้ใช้บริการต้องการให้มีบริการสืบค้นหนังสือด้วยระบบคอมพิวเตอร์ ดังที่วณิ ฐาปนวงศ์สานติ (2543) ได้กล่าวว่า งานบริการของห้องสมุดเป็นหน้าที่หลักที่ห้องสมุดต้องจัดเตรียม เพื่ออำนวยความสะดวกสนองความต้องการของผู้บริการให้บรรลุวัตถุประสงค์และได้รับประโยชน์สูงสุดด้วย กระบวนการนำทรัพยากรสารสนเทศที่สรรหาด้วยวิธีการที่เหมาะสม และจัดระบบงานห้องสมุดแต่ละภาพ ให้บริการได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยต้องกำหนดนโยบายของงานบริการไว้เป็นกลางสำหรับผู้ใช้ทุกระดับ และให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมโดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีสารสนเทศด้วย ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงห้องสมุดประชาชนในสังกัดทั้งระบบของสำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน (2549 : 12) ซึ่งมีจำนวนห้องสมุดประชาชนทั่วประเทศ รวมทั้งสิ้น 848 แห่ง โดยศูนย์ส่งเสริมการศึกษานอกระบบ มีแนวคิดในการดำเนินงาน โดยมุ่งเน้นพัฒนาห้องสมุดให้เป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชนและการบริหารจัดการโดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมประกอบด้วย การพัฒนาห้องสมุดให้เป็นศูนย์กลางข้อมูลข่าวสาร ศูนย์กลางการเรียนรู้ของชุมชน ศูนย์กลางจัดกิจกรรมของชุมชน เครือข่ายการเรียนรู้ของชุมชน และการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต

ปัญหาการดำเนินงานด้านการจัดกิจกรรม เพื่อพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของการศึกษานอกระบบด้วยวิธีการเรียนรู้ที่ทันสมัย แนวทางในการแก้ปัญหาที่สำคัญในเรื่องคุณภาพ การศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน คือ การเพิ่มโอกาสให้กลุ่มเป้าหมายเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ได้มากขึ้น และการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้มีคุณภาพ สามารถตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการได้อย่างแท้จริง

เพื่อให้การเรียนรู้เกิดขึ้นจริงในชุมชนซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของภู่งพงศ์ ภู่อารมณ์ (บทคัดย่อ : 2541) ที่ได้ทำวิจัย เรื่องการบูรณาการกิจกรรมการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบโรงเรียน และการศึกษาตามอัธยาศัย ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ผลการวิจัยที่ค้นพบ คือ การจัดกิจกรรม โดยใช้การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยนั้น ผู้เกี่ยวข้องและชุมชน ต้องถนัดต้องตระหนัก ถึงการนำเอาการศึกษานอกระบบ การศึกษาตามอัธยาศัย มาบูรณาการ เพื่อให้ เกิดการเรียนรู้ตามความต้องการ การของนักเรียน และ ชุมชน โดยมีเงื่อนไขอยู่หลายประการ คือ ผู้บริหาร ควรวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลเพื่อให้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบูรณาการ ครู สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้สอดคล้องกับหลักสูตร และความต้องการของผู้เรียน จน สามารถทำให้เกิดการเรียนรู้ ได้ตลอด เวลา โดยไม่จำกัดว่าอยู่ในหรือนอกห้องเรียน ความรู้ที่ได้รับจาก สื่อต่าง ๆ ภูมิปัญญาท้องถิ่น หน่วยงานของรัฐและเอกชน สามารถกระตุ้นให้เกิดประสบการณ์การเรียนรู้ อย่างต่อเนื่อง และสามารถถ่ายทอดภูมิปัญญาสู่ท้องถิ่นให้อยู่ในชุมชนอย่างยั่งยืน ชุมชนมีส่วนร่วมใน การเสนอแนะให้คำปรึกษาช่วยเหลือการจัดกิจกรรมการศึกษาของโรงเรียนตามความต้องการของชุมชน

5. ผลการดำเนินงานตามนโยบายของ กศน. ในด้านการจัดหน่วยบริการเคลื่อนที่ พร้อม อุปกรณ์ เพื่อส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้ที่หลากหลาย การออกให้บริการประชาชนอย่างทั่วถึงอย่าง สม่าเสมอ เพื่อเพิ่มโอกาสการเรียนรู้และการพัฒนาอาชีพของประชาชน และชุมชน ครูประจำศูนย์การ เรียนรู้ชุมชน และผู้ใช้บริการห้องสมุดประชาชน มีความเห็นว่า มีปัญหาการดำเนินงาน ในด้านการจัด กิจกรรมสร้างชุมชนแห่งการอ่าน การเรียนรู้ในการพัฒนาอาชีพของประชาชนและชุมชนอย่างทั่วถึง ซึ่ง มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของโสธรศรี วิจิตร (2553 : บทคัดย่อ) ซึ่งได้ทำการวิจัยเรื่อง การดำเนินงานห้องสมุดสำหรับผู้พิการทางสายตา เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานห้องสมุดการใช้ บริการของสมาชิกห้องสมุด และความต้องการบริการทรัพยากรสารสนเทศ และเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก ที่ช่วยให้ผู้ใช้ที่เป็นผู้พิการทางสายตาสามารถเรียนรู้ และเข้าถึงระบบสารสนเทศได้อย่าง ทั่วถึง กลุ่มผู้ใช้บริการ รูปแบบของทรัพยากรสารสนเทศที่ให้บริการ และวิธีให้บริการแก่ผู้ใช้ต้องอาศัย บุคลากรที่ดูแลเอาใจใส่ผู้ใช้เป็นพิเศษ เพื่อช่วยให้ผู้ใช้สามารถเข้าถึงทรัพยากรสารสนเทศได้ตามความ ต้องการ ผู้บริหาร บรรณารักษ์ และใช้ผู้ใช้บริการที่เป็นสมาชิกห้องสมุดสำหรับผู้พิการทางสายตาที่มีความ เห็นว่า ห้องสมุดทุกแห่งประสบปัญหาความขาดแคลนงบประมาณ บุคลากรและทรัพยากรสารสนเทศ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุรางค์ นันทกาวงศ์ (2537 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า ปัญหาด้านงบประมาณ ของห้อง สมุดประชาชนคือ นโยบายของกรมการศึกษานอกโรงเรียน ไม่ได้เน้นการพัฒนาห้องสมุด ประชาชนจังหวัด การจัดสรรงบประมาณจึงไม่เพียงพอต่อการดำเนินงาน เช่น ในขณะที่หนังสือมีราคา แพงขึ้นทุกปี แต่ห้องสมุดกลับได้งบประมาณเท่าเดิม และอีกประการหนึ่ง เป็นเพราะว่างบประมาณของ ห้องสมุดประชาชนรวมอยู่กับงบประมาณของสำนักงาน กศน. การใช้จ่ายงบประมาณขึ้นอยู่กับว่า ผู้อำนวยการสำนักงาน กศน. ที่มีอำนาจในการบริหารสูงสุดคนเดียว

ปัญหาการดำเนินงานด้านการปรับปรุง และพัฒนารูปแบบการให้บริการห้องสมุด ประชาชนยุคใหม่แก่ชุมชนอย่างเหมาะสม ในการดำเนินงานของห้องสมุดประชาชน สำนักงานส่งเสริม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดชัยภูมิ พบว่า ในสภาพของห้องสมุดยุคใหม่ได้ เกิดการเปลี่ยนแปลงรูปแบบในยุคการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทำให้บรรณารักษ์ และเจ้าหน้าที่ ห้องสมุดต้องปรับตัวให้สามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างเหมาะสม ตลอดเวลา ซึ่งมีผลสอดคล้องกับ ผลงานวิจัยของแววตา จันทวงศ์ (2553 : บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง การสร้างแบบจำลองการ

ดำเนินงานห้อง สมุดประชาชนที่มีชีวิต โดยอาจารย์ทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ บรรณารักษศาสตร์ และผู้บริหารสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยมีความเห็นว่าการดำเนินงานห้องสมุดยุคใหม่ ควรมีความพร้อมเตรียมรับมือความเปลี่ยนแปลงในยุคการเปลี่ยนแปลงให้ได้ ทั้งนี้เป็นเพราะว่าห้องสมุดเป็นสถาบันทางสังคม ย่อมได้รับผลกระทบกับภาวะความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่ได้เกิดขึ้น เช่น การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารทำให้ห้องสมุดต้องปรับเปลี่ยนการดำเนินงาน โดยนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ ความเปลี่ยนแปลงทางประชากรศาสตร์ ทำให้กลุ่มผู้ใช้ในชุมชนที่ห้องสมุดตั้งอยู่เปลี่ยนแปลงไปห้องสมุดจึงต้องปรับเปลี่ยนเป้าหมายและแผนการดำเนินงานให้สอดคล้องกับผู้ใช้กลุ่มใหม่

6. ผลการดำเนินงานตามนโยบายของ กศน. ด้านพัฒนาศักยภาพของบุคลากรที่รับผิดชอบการบริการของห้องสมุดประชาชน ให้มีความรู้ความสามารถ ในการให้บริการสนับสนุนการดำเนินงานห้องสมุดประชาชนเป็นสถาบันสำคัญสถาบันหนึ่งของชุมชน ที่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ เพื่อการพัฒนาตนเอง และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ต่างมีความเห็นว่า ปัญหาในด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมด้านคุณธรรม จริยธรรม และการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้บุคลากรของห้องสมุดเป็นกิจกรรมที่มีปัญหามาก เนื่องจาก การสร้างจิตสำนึก และความรับผิดชอบต่อหน้าที่ หรือการพัฒนาตนเองเป็นสิ่งที่บุคลากรต้องสร้างจากความต้องการส่วนบุคคล แต่บุคลากรห้องสมุดจะต้องควรมีคุณลักษณะของผู้นำห้องสมุดประชาชน ได้แก่ การมีวิสัยทัศน์กว้างไกล มีความตระหนักว่าห้องสมุดมีความสำคัญ และเป็นปัจจัยสนับสนุนการศึกษา มีความรู้และความเข้าใจในระบบการดำเนินงานของห้องสมุด และมีทักษะในการบริหารบุคคล ซึ่งสอดคล้องกับผลงานของแววตา จันทวงศ์ (2553 : บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่องการสร้างแบบจำลองการดำเนินงานห้องสมุดประชาชนที่มีชีวิต มีความคิดเห็นตรงกันว่า บุคลากรห้องสมุดประชาชนควรมีความรู้ ความสามารถทางวิชาชีพ มีความรู้ด้านการบริหารจัดการยุคใหม่ ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ รวมถึงทักษะด้านการสื่อสาร จิตบริการและมนุษยสัมพันธ์ที่ดี

สำหรับปัญหาการดำเนินงานด้านการสนับสนุนส่งเสริมและพัฒนาด้านการใช้ภาษาอังกฤษสำหรับบุคลากร ที่ดำเนินงานของห้องสมุดประชาชน สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการ ศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดชัยภูมิ ตระหนักถึงหน้าที่ ความรับผิดชอบ และภารกิจในการจัดบริการห้อง สมุดประชาชนยุคปัจจุบัน ที่เน้นการเข้าถึงของผู้ใช้บริการเครือข่ายห้องสมุด รวมถึงความเชี่ยวชาญของบรรณารักษ์ห้องสมุด ในการแข่งขันการให้บริการเพื่อเป็นทางเลือกแก่ผู้ต้องการสืบค้นข้อมูลความรู้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตามธรรมชาติอย่างเต็มศักยภาพให้แก่ผู้ใช้บริการ การจัดหาทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุดประชาชนควรดำเนินงานแบบเป็นอิสระซึ่งกัน และกัน เพื่อให้ได้ทรัพยากรสารสนเทศ ที่สอดคล้องและตรงกับความต้องการของผู้ใช้บริการในแต่ละชุมชนมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของจุราภรณ์ จิตต์พรหม (บทคัดย่อ : 2546) ที่มีกล่าวไว้ว่า ในการจัดบริหารห้องสมุดในทศวรรษหน้าของสถานศึกษาประเภทอาชีวศึกษา ควรพัฒนาความรู้และทักษะด้านภาษาอังกฤษของบรรณารักษ์ เพราะเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการให้บริการของห้องสมุดอัตโนมัติ ดังนั้นผู้บริหารจึงควรสนับสนุนให้บรรณารักษ์พัฒนาขีดความสามารถให้เพิ่มมากขึ้นด้วย

7. ผลการดำเนินงานตามนโยบายของ กศน. ด้านแสวงหาภาคีเครือข่าย เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในการสนับสนุนการดำเนินงานห้องสมุดประชาชน ห้องสมุดประชาชนทำหน้าที่ให้บริการทางด้านการจัดการศึกษาตามอัธยาศัย จึงเป็นแหล่งรวบรวมความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชนทุกเพศ

ทุกวัย ทุกระดับ ในการศึกษาหาความรู้ตลอดชีวิต จึงมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนการเรียนการสอน ในโรงเรียน และนอกโรงเรียนตลอดจนการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยให้ห้องสมุดมีบทบาทในการจัดบริการ การศึกษาแก่ประชาชน ทั้งทางด้านการจัดการศึกษาตามอัธยาศัย การจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน และการจัดการศึกษาในระบบ จัดให้มีกระบวนการเรียนรู้จากสื่อต่าง ๆ ของห้องสมุด เพื่อให้ห้องสมุด เป็นศูนย์การเรียนรู้ของชุมชนที่สมบูรณ์ และมีประสิทธิภาพ จากภารกิจดังกล่าวทำให้ห้องสมุด ประชาชน สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดชัยภูมิ มี ปัญหาในการดำเนินการจัดทำแผนการดำเนินงานร่วมกันระหว่างห้องสมุดประชาชน สถาบันการศึกษา และ ชุมชนท้องถิ่น เพราะห้องสมุดมีภาระหน้าที่ในการให้บริการแก่ประชาชน ชุมชนท้องถิ่น ทุกระดับอย่าง ทัวถึง อีกทั้งยังต้องใช้งบประมาณ เทคโนโลยี และบุคลากรในการทำงานอย่างมากมาย การขาดความ พร้อมด้านต่าง ๆ ทำให้ห้องสมุดไม่ได้คุณภาพ และมาตรฐาน ไม่เกิดการพัฒนาเท่าที่ควร ซึ่งสอดคล้อง กับผลงานวิจัยของแววตา จันทวงศ์ (2553 : บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง การสร้างแบบจำลองการ ดำเนินงานห้องสมุดประชาชนที่มีชีวิต ผลในการวิจัยพบว่า ห้องสมุดประชาชนควรสร้างเครือข่ายความ ร่วมมือระหว่างห้องสมุดประชาชน และระหว่างห้องสมุดประชาชนกับหน่วยงาน / องค์กรต่าง ๆ ทั้งนี้ การสร้างเครือข่ายดังกล่าวต้องมีความพร้อมในด้านเทคโนโลยี งบประมาณ บุคลากร การมีส่วนร่วมของ ชุมชนและการบริหารงานเชิงรุก และโดยเฉพาะอย่างยิ่งการสร้างเครือข่ายระบบคอมพิวเตอร์จึงมี ความสำคัญที่สุด เนื่องจากเป็นเครือข่ายในการแลกเปลี่ยน และการใช้ทรัพยากรสารสนเทศร่วมกัน แต่ อย่างไรก็ดีตามผู้บริหารสำนักงาน กศน. และบรรณารักษ์ ยังมีความเห็นอีกว่า ความแตกต่างระหว่าง ห้องสมุดและความพร้อมในการดำเนินงานของห้องสมุดแต่ละแห่ง เช่น ความพร้อมด้านเทคโนโลยี งบประมาณ และบุคลากร เป็นต้น

ปัญหาในการดำเนินงานด้านการส่งเสริม และพัฒนาจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต ร่วมกับภาคีเครือข่ายทางการศึกษาและชุมชนท้องถิ่น ในสภาพเศรษฐกิจของโลกและประเทศ เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มีผลกระทบอย่างมากต่อความเป็นอยู่ การดำรงชีวิตของประชาชนเพราะ เศรษฐกิจเป็นปัจจัย หลักในการดำเนินชีวิต เช่น ด้านอุตสาหกรรมมีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการผลิต เพื่อเพิ่มผลผลิต ดังนั้นจึงมีความต้องการบุคลากรที่มีความรู้ทักษะที่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงภารกิจของ กศน. ในการจัดการศึกษา ตลอดชีวิตสำหรับประชาชน เพื่อให้สังคมได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และร่วมการพัฒนาสาระ และกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้การศึกษาตลอดชีวิตเป็น วิถีชีวิตของคนในชาติอย่างแท้ จริง และคนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพและสามารถพัฒนา ตนเองให้เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพ มีโอกาสเรียนรู้และสามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตได้อย่างต่อเนื่องตลอด ชีวิต สอดคล้องกับผลงานวิจัยของประสิทธิ์ แสงพินิจ (บทคัดย่อ :2550) ที่ได้ทำการวิจัย เรื่อง การ พัฒนารูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งแก่ชุมชน สำหรับกลุ่มพัฒนา อาชีพ โดยใช้เศรษฐกิจชุมชนในอำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา พบว่า ปัญหาของกลุ่มในการพัฒนา อาชีพหลังจากได้เข้าร่วมกิจกรรมการศึกษานอก โรงเรียน และกลับไปประกอบอาชีพ มีปัญหาในการ ประกอบอาชีพ คือ สมาชิกกลุ่มอาชีพยังขาดความรู้ ทักษะ และเทคนิคในการประกอบอาชีพ ขาดการ รวมกลุ่มอาชีพ เนื่องจากขาดผู้นำกลุ่มอาชีพที่เข้มแข็ง สมาชิกกลุ่มอาชีพไม่เห็นความสำคัญ และ ประโยชน์ของการรวมกลุ่มอาชีพ ขาดความสามัคคีในกลุ่มและขาดการประสานงานที่ดีของกลุ่ม นอกจากนี้ยังขาดพื้นที่ในการประกอบอาชีพ หรือมีพื้นที่หรือสถานที่ไม่เหมาะสม ขาดเงินทุนในการ ประกอบอาชีพ วัตถุดิบในการประกอบอาชีพไม่เพียงพอ มีวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ ในการประกอบอาชีพ

ไม่เพียงพอ ไม่ทันสมัย มีปัญหาเกี่ยวกับราคาผลผลิตตกต่ำ ไม่มีตลาดรองรับ และไม่มีหน่วยงานมาสนับสนุนส่งเสริมในการประกอบอาชีพ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ควรพัฒนาห้องสมุดประชาชนให้เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ตลอดชีวิตของชุมชนเป็นแหล่งค้นคว้าและแลกเปลี่ยนเรียนรู้การพัฒนาอาชีพ และเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนได้อย่างแท้จริง

1.2 ควรจัดระบบบริการของห้องสมุดประชาชน ให้สามารถบริการประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และได้มาตรฐาน เป็นที่ยอมรับของสังคม ชุมชนและประชาชนท้องถิ่น

1.3 ควรพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ให้สามารถเพื่อเชื่อมโยงกับแหล่งการเรียนรู้ และสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.4 ควรพัฒนาศักยภาพของห้องสมุด ให้เป็นศูนย์กลางเครือข่ายที่สามารถส่งเสริมการเรียนรู้ และการพัฒนาอาชีพของประชาชนและชุมชนอย่างครอบคลุมทั่วถึง

1.5 ควรสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาห้องสมุด และส่งเสริมศักยภาพทุกด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านทักษะทางเทคโนโลยีของบุคลากรอย่างเพียงพอ

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาค้นคว้าต่อไป

2.1 ควรศึกษาวิจัยด้านการพัฒนาศักยภาพและส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองตลอดชีวิต

2.2 ควรศึกษาวิจัยด้านการพัฒนาศักยภาพและการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อเชื่อมโยงเครือข่ายกับแหล่งการเรียนรู้อื่น ๆ

2.3 ควรศึกษาวิจัยด้านการจัดแหล่งเรียนรู้ เพื่อพัฒนาอาชีพ และเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

2.4 ควรศึกษาวิจัยด้านการพัฒนาห้องสมุดประชาชนยุคใหม่ให้เป็นระบบห้องสมุดดิจิทัล

2.5 ควรศึกษาวิจัยด้านการพัฒนาห้องสมุดประชาชนให้เป็นแหล่งศูนย์กลางการเรียนรู้ตลอดชีวิตของชุมชนอย่างยั่งยืน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมการศึกษานอกโรงเรียน. แนวคิดการพัฒนาห้องสมุดประชาชน : มิติใหม่ศูนย์การเรียนรู้.
กรุงเทพฯ : กองส่งเสริมปฏิบัติการ, 2538.
- กรมวิชาการ. การจัดสารสนเทศห้องสมุดประชาชนกรมการศึกษานอกโรงเรียน.
หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการศึกษานอกโรงเรียน. กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ, 2542.
- _____. คู่มือการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนระดับประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ,
2543.
- กรรณิการ์ นาคอยู่ และคณะ. การพัฒนาห้องสมุดมีชีวิตของมหาวิทยาลัย ราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
สุราษฎร์ธานี : มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี, 2547.
- กุลธร เลิศสุริยะกุล. “ห้องสมุดประชาชนในประเทศไทย,” วารสารการศึกษานอกโรงเรียน.
2(3) : 19-20, 2542.
- กุศล นาคะชาต. รายงานการวิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพของการให้บริการห้องสมุดเฉพาะที่มีผลต่อ
นักวิชาการในการสร้างความเจริญในท้องถิ่นภาคใต้. สงขลา : มหาวิทยาลัย
สงขลานครินทร์, 2530.
- กิตติเกษม ใจชื่น. แนวทางการนิเทศห้องสมุดประชาชนกรมการศึกษานอกโรงเรียน.
กรุงเทพฯ : กรมการศึกษานอกโรงเรียน, 2536.
- จารุวรรณ สิ้นธุโสภณ. วิทยานุกรมบรรณารักษศาสตร์. กรุงเทพฯ : สมาคมห้องสมุด
แห่งประเทศไทย, 2521
- จุราภรณ์ จิตต์พรหม. แนวโน้มการจัดบริการห้องสมุดในทศวรรษหน้าของสถานศึกษา
ประเภทอาชีวศึกษา ปี 2546. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้า
คุณทหารลาดกระบัง, 2546.
- ฉวีลักษณ์ บุญยะกาญจน์. รูปแบบที่ควรจะเป็นของห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขต
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
มหาสารคาม, 2527.
- ชุติมา สัจจามันท์. การวิจัยสำหรับบรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชน. นนทบุรี : มหาวิทยาลัย
สุโขทัยธรรมมาธิราช, 2552.
- ณรงค์ โพธิ์พุกษานันท์. ระเบียบวิธีวิจัย. กรุงเทพฯ : ธนาเพรส, 2550.
- เดช เผื่อน้อย. การพัฒนาตัวแบบการจัดการห้องสมุดในโรงเรียนให้เป็นห้องสมุดมีชีวิต
เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชน. วิทยานิพนธ์ กจ.ด. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยราชภัฏ
สวนดุสิต, 2549.
- ทองอยู่ แก้วไทรฮะ. “การจัดการบริหารและการบริการของห้องสมุดเพื่อดำเนินการตาม
พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542,” วารสารห้องสมุด. 44(1) : 36-45,
2543.
- _____. “ปฏิรูปการศึกษา จากการศึกษาจากโรงเรียนสู่การส่งเสริมการศึกษา
ตลอดชีวิต,” วารสารการศึกษานอกโรงเรียน. 3(10) : 21-27, 2545.

- ทวิ มุขธระโกษา และชลัช ลียะวณิช. บรรณารักษศาสตร์. กรุงเทพฯ : ประเสริฐการพิมพ์, 2511.
- ธัญญรักษ์ ด่านธิตี. “การพัฒนากระบวนการสอนเพื่อการบริหาร ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดอุดรธานี,” วารสารการบริหารและพัฒนามหาวิทยาลัยมหาสารคาม. 2(1) : 2-4, 2553.
- ธาดาศักดิ์ วชิรปรีชาพงษ์. การเขียนรายงานและการใช้ห้องสมุด. กรุงเทพฯ : บิสซิเนสเวิลด์, 2548.
- นงลักษณ์ พร้อมจะบก. ความพึงพอใจในการดำเนินงานโครงการพัฒนาห้องสมุดประชาชนมีชีวิตของสมาชิกห้องสมุดประชาชน. วิทยานิพนธ์ ค.ม. เลย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, 2551.
- นวกรณ์ ชังบุตรดา. ปัญหาและแนวทางการส่งเสริมการอ่านของห้องสมุดโรงเรียน ประถมศึกษาในกรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยบูรพา, 2547.
- นิโลบล บุตรศรี. การพัฒนาการให้บริการห้องสมุดประชาชนอำเภออมลาลัย จังหวัดกาฬสินธุ์. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2553.
- น้ำทิพย์ วิกาวิน. การบริหารห้องสมุดยุคใหม่. กรุงเทพฯ : เอส อาร์พรินติ้งแมสโปรดักส์, 2550.
- บุญชม ศรีสะอาด. การวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น, 2545.
- _____. การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น, 2554.
- บุญมี พันธุ์ไทย. การประเมินโครงการในโรงเรียน. กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ, 2545
- บุญญลักษณ์ ไชยศรี. การบริหารงานบริการระบบห้องสมุดประชาชนเทศบาล ตำบลดอนโมง อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2554.
- บุญรอด แสงสว่าง. การพัฒนาระบบงานบริการห้องสมุดประชาชนอำเภอบ้านเขว้าจังหวัดชัยภูมิ. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2554.
- บริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน. การประกันโอกาสทางการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชนที่อยู่นอกโรงเรียน. กรุงเทพฯ : ริงส์การพิมพ์, 2547.
- ประยูร อาษานาม. คู่มือวิจัยทางการศึกษา. ขอนแก่น : ขอนแก่นการพิมพ์, 2544.
- ประสิทธิ์ แสงพินิจ. การพัฒนารูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งแก่ชุมชน สำหรับกลุ่มพัฒนาอาชีพ โดยใช้เศรษฐกิจชุมชนในอำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา. 2550. <<http://panchalee.wordpress.com>> 2 เมษายน 2556.
- ปฐม นิคมนนท์. “การศึกษานอกโรงเรียนสำหรับประชาชนบริเวณชายแดน กรณีศึกษาในจังหวัดปราจีนบุรีและจังหวัดสุรินทร์,” วารสารการศึกษานอกระบบ. 3(8) : 62-76, 2539.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ, 2536.
- พนม พงษ์ไพบูลย์. “เงื่อนไข 10 ประการ เพื่อพัฒนาห้องสมุดโรงเรียน,” วารสารห้องสมุดการอ่านเพื่อก้าวทันโลกาภิวัตน์. 11(1) : 22-23, 2539.
- พรพิมล แซ่เอี้ย. ความต้องการของสมาชิกที่มีต่อห้องสมุดประชาชนสังกัดศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน จังหวัดมหาสารคาม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2543.

- พรรณิ ตรงประสิทธิ์. การพัฒนาการดำเนินงานห้องสมุดประชาชนอำเภอภูพาน จังหวัด
ขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2552.
- พวา พันธุ์เมฆา. สารนิเทศกับการศึกษาค้นคว้า. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์กรุงเทพ, 2541.
- พิชิต ฤทธิจัญญ. ระเบียบการวิจัยทางสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ : แฮสออฟเดอร์มีส์, 2547.
- พิเชษฐ์ วันทากุล. การพัฒนาห้องสมุดโรงเรียน วัดสุทธจินดา อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา.
การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2552.
- เพ็ญศรี ท่าสุวรรณ. การจัดทำแผนแม่บทชุมชนบ้านเวียงชัย หมู่ 11 ตำบลนาข่าอำเภอบ้านไผ่
จังหวัดมหาสารคาม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2545
- พลาภินา วงศ์เลขา. การจัดกระบวนการเรียนรู้ การศึกษานอกระบบ. 2556
<://www.dailynews.co.th/education/1105626> 30 มิถุนายน 2556
- ภู่งศ์ ภู่อารณ. การบูรณาการกิจกรรมการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบโรงเรียน และ
การศึกษาตามอัธยาศัย ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา. วิทยานิพนธ์ กศน.
เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2541.
- แน่นมาส ขวลิต. แนวทางส่งเสริมการอ่าน. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์บรรณกิจ, 2544.
- ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ : นามมีบุ๊ค
แอปพลิเคชัน, 2546.
- รัถพร ชังธาดา. หนังสือสำหรับเด็ก. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2521.
- ลมุล รัตนการ. การใช้ห้องสมุด. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น, 2539.
- วัลลภ สวัสดิวัลลภ และคนอื่น ๆ. สารนิเทศเพื่อการศึกษาค้นคว้า. นครปฐม : มหาวิทยาลัย
ราชภัฏนครปฐม 2541.
- แววตา จันทวงศ์. “การสร้างแบบจำลองการดำเนินงานห้องสมุดประชาชนที่มีชีวิต,”
วารสารบรรณศาสตร์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 5(3) : 25-39, 2553.
- วาณี รูปานวงศ์สานติ. การจัด และบริหารงานห้องสมุด. กรุงเทพฯ : ศิลปาบรรณาการ,
2543.
- วชิรา กันธิยะ. ความต้องการของผู้ใช้บริการห้องสมุดประชาชนเชียงใหม่. 2550.
<http://human.pn.psu.ac.th/ojs/index.php> 2 เมษายน 2556.
- ศิริชัย พงษ์วิชัย. การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยคอมพิวเตอร์. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์, 2552.
- สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย. บทบาทห้องสมุดในการสนับสนุนการศึกษาขั้นพื้นฐานตาม
รัฐธรรมนูญในฉบับปัจจุบัน. กรุงเทพฯ : สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย, 2550.
- สุพรรณิ วราทร. ห้องสมุดประชาชน. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์, 2528.
_____. ห้องสมุดประชาชน. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์, 2528.
- สุกัญญา ศรีสืบสาย. การพัฒนาห้องสมุดโรงเรียน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2539.
- สุนทร สุนันท์ชัย. การฝึกอบรมการวางแผนพัฒนาการศึกษาแบบบูรณาการในระดับจังหวัด.
กรุงเทพฯ : สำนักงานการศึกษานอกโรงเรียน, 2530.
- สุมาลี สังข์ศรี. การจัดการศึกษานอกระบบเพื่อการศึกษาตลอดชีวิตตามแนวพระราชบัญญัติ
การศึกษา พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมการศึกษาตามอัธยาศัย, 2546.

- สุภัทรา ฉัตรเงิน. ห้องสมุดประชาชน. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2520.
- สำนักงานการศึกษาออกโรงเรียน. “บทบาทของห้องสมุดในอนาคต,” วารสารการศึกษาออกโรงเรียน. 5(8) : 5, 2546.
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ : สำนักนโยบาย และแผนการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม, 2542.
- สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. นโยบายและจุดเน้น การดำเนินงาน สำนักงาน กศน. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2555. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย, 2555.
- สำนักบริหารงานการศึกษาออกโรงเรียน. รายงานการตรวจสอบการดำเนินงาน โครงการห้องสมุดมีชีวิต ปีงบประมาณ 2549. กรุงเทพฯ : สำนักบริหารงานการศึกษาออกโรงเรียน, 2549.
- _____. การพัฒนาห้องสมุดประชาชน ปี 2549 – 2551. กรุงเทพฯ : สำนักบริหารงานการศึกษาออกโรงเรียน, 2549.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. แนวทางการดำเนินงานห้องสมุดประชาชนของสหราชอาณาจักร. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2547.
- _____. การจัดการเรียนรู้ของแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต ห้องสมุดประชาชน. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2548.
- สมจิต พรหมเทพ. ห้องสมุดโรงเรียน. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ 2542.
- โสธรณ์ วิจิตร. การดำเนินงานห้องสมุดสำหรับผู้พิการทางสายตา 4 กรณีศึกษา. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2553.
- สุรางค์ นันทกวงศ์. “การประเมินความต้องการจำเป็นของผู้ใช้บริการห้องสมุดประชาชน สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดปัตตานี,” วารสารวิชาการคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. 8(2) : 1-3, 2537.
- อัมพร ปันศรี. การจัดและบริหารงานห้องสมุด. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2524.
- อานวย เดชชัยศรี. “การฝึกอบรมเพื่อพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา,” วารสารข้าราชการครู. 19(4) : 10-15, 2542.
- Beecher, A.B. “Wayfinding Tools in Public Library Buildings A Multiple Case Study,” Dissertation Abstracts International. 65(03) : 738-A ; September. 2004.
- Ellington, J.S. “Difficult Issues in Homosexuality in a Liberl Chistian Community : Creating a Table for Dialogue,” Dissertation Abstracts International. 65(02) : 562 – A ; August. 2004.
- MacNamara, Anita. “Navigating the Jouney A Case Study of Participants in Dissertation Support Program,” Dissertation Abstracts International. 64(03) : 825 – A ; September. 2003.

- Oliver, S.Q. "The Role of the School Library Media Specialist in the Integration of Computer Technology in the High School Curriculum," Dissertation Abstracts International. 64(12) : 4343 – A ; June. 2004.
- Swain, M.R. "When no one Whashing : An Examination of Undergraduate Academic Research Behavior in the Digital Age," Dissertation Abstracts International. 64(09) : 3183 – A ; March, 2004.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบสอบถามผู้เชี่ยวชาญ เครื่องมือในการศึกษาค้นคว้า

แบบประเมินความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

แบบประเมินแบบสอบถามงานวิจัย เรื่อง ปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาการดำเนินงานของ หอสมุดประชาชน สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด ชัยภูมินี้ เป็นแบบสอบถามความคิดเห็น และข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ เกี่ยวกับด้านความสอดคล้อง เหมาะสมของข้อคำถาม เนื้อหาการดำเนินงานตามนโยบายและจุดเน้นด้านการศึกษาด้านอัธยาศัย งาน หอสมุดประชาชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2555 สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัยและการใช้ภาษาของแบบสอบถาม

คำชี้แจง

กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องข้อความเห็นของท่าน พร้อมทั้งข้อเสนอแนะที่เป็น ประโยชน์ สำหรับผู้ศึกษาค้นคว้า เพื่อนำไปพิจารณาปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามต่อไป โดยผู้ศึกษาค้นคว้าได้ กำหนด

ความหมายดังนี้

+ 1	หมายถึง ท่านมีความเห็นว่า แบบสอบถามมีความเหมาะสม
0	หมายถึง ท่านมีความเห็นว่า ไม่แน่ใจความเหมาะสมของแบบสอบถาม
- 1	หมายถึง ท่านมีความเห็นว่า แบบสอบถามไม่มีความเหมาะสม

นโยบายและจุดเน้นในการดำเนินงานสำนักงาน กศน. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2555

1. ด้านศูนย์กลางการเรียนรู้ตลอดชีวิตของชุมชน เป็นแหล่งค้นคว้าและแลกเปลี่ยนเรียนรู้การพัฒนาอาชีพ และการสร้างความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

ศูนย์การเรียนรู้ตลอดชีวิตของชุมชนเป็นการพัฒนาอาชีพและสร้างความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน	ความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
	เหมาะสม +1	ไม่แน่ใจ 0	ไม่เหมาะสม -1	
1.1 การพัฒนาห้องสมุดประชาชน ให้เป็นศูนย์กลางแหล่งการเรียนรู้ของชุมชน และการมีงานทำอย่างยั่งยืน				
1.2 การสร้างศูนย์กลางการเรียนรู้ และแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ เพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน				
1.3 การพัฒนาระบบฐานข้อมูลสารสนเทศงานอาชีพ และพัฒนางานด้านวิชาชีพของกลุ่มประชาคมอาเซียน				
1.4 การจัดกิจกรรมส่งเสริม และพัฒนาวิชาชีพ เพื่อเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน				
1.5 การพัฒนาระบบการให้บริการข้อมูลสารสนเทศในการพัฒนาอาชีพผ่านระบบเครือข่ายที่ทันสมัย				

2. ด้านจัดบริการห้องสมุดประชาชน ให้กับประชาชนอย่างครอบคลุมและทั่วถึง โดยเน้น การระดมทรัพยากรและความร่วมมือจากภาคีเครือข่าย

การจัดบริการห้องสมุดประชาชน ให้กับ ประชาชนอย่างครอบคลุมและความร่วมมือจาก ภาคีเครือข่าย	ความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
	เหมาะสม +1	ไม่แน่ใจ 0	ไม่ เหมาะสม -1	
2.1 การจัดกิจกรรม เพื่อส่งเสริมประชาชน ผู้ใช้บริการห้อง สมุดรักการอ่านอย่างเหมาะสม และ หลากหลาย				
2.2 การสร้างภาคีเครือข่ายการเรียนรู้ และจัดแหล่ง การเรียนรู้ชุมชนอย่างเพียงพอ				
2.3 การระดมทรัพยากร และขอความร่วมมือจาก ภาคีเครือข่ายการเรียนรู้ ในการจัดบริการห้องสมุด ประชาชน				
2.4 การจัดกระบวนการเรียนรู้ ด้านการให้บริการของ ห้องสมุดครอบคลุมภูมิปัญญาท้องถิ่น				
2.5 การพัฒนาเชื่อมโยงเครือข่ายของแหล่งเรียนรู้สู่ ห้องสมุดประชาชน อย่างครอบคลุมและทั่วถึง				

3. ด้านการจัดหาโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อเชื่อมโยงกับแหล่งการเรียนรู้ต่างๆ สำหรับให้บริการในห้องสมุดประชาชน

การจัดหาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อ เชื่อม โยงกับแหล่งการเรียนรู้ต่างๆ สำหรับให้บริการใน ห้องสมุด	ความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
	เหมาะสม +1	ไม่แน่ใจ 0	ไม่ เหมาะสม -1	
3.1 การสนับสนุนงบประมาณการพัฒนาด้าน โครงสร้างพื้นฐานระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของ ห้องสมุด				
3.2 การพัฒนาระบบห้องสมุดประชาชนอิเล็กทรอนิกส์ การสืบค้นข้อมูลสารสนเทศที่ทันสมัยและมี ประสิทธิภาพ				
3.3 การเชื่อมโยงข้อมูลกับแหล่งการเรียนรู้ผ่าน ระบบสารสนเทศของห้องสมุดประชาชนกับ สถาบันการศึกษา				
3.4 การพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของ ห้องสมุดประชาชนที่สามารถเชื่อมโยงกับแหล่ง เรียนรู้อื่น ๆ				
3.5 การสร้างเครือข่ายระบบสารสนเทศของ ห้องสมุดประชาชนกับศูนย์การเรียนรู้ชุมชน				

4. ด้านจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ในรูปแบบที่หลากหลายทั้งภายใน และภายนอก ห้องสมุด เพื่อปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน การพัฒนาศักยภาพและส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองตลอดชีวิต และการรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่ทันเหตุการณ์ของประชาชน

การจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต และพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ด้วยตนเอง	ความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
	เหมาะสม +1	ไม่แน่ใจ 0	ไม่เหมาะสม -1	
4.1 การจัดกิจกรรมส่งเสริมรักการอ่านและจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ ด้วยวิธีการที่หลากหลาย				
4.2 การจัดส่งเสริมกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองทั้งภายใน และภายนอกห้องสมุดตลอดชีวิต				
4.3 การสร้าง และพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างยั่งยืนต่อเนื่องตลอดชีวิต				
4.4 การสร้างแหล่งบริการสายด่วนสืบค้นข้อมูลข่าวสารที่ทันเหตุการณ์ เพื่อบริการแก่ประชาชน				
4.5 การจัดกิจกรรมพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของการศึกษานอกระบบด้วยวิธีการเรียนรู้ที่ทันสมัย				

5. ด้านจัดหน่วยบริการเคลื่อนที่พร้อมอุปกรณ์ เพื่อส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้ที่หลากหลาย ออกให้บริการประชาชนอย่างทั่วถึง สม่าเสมอ เพื่อเพิ่มโอกาสการเรียนรู้ และการพัฒนาอาชีพของประชาชนและชุมชน

ด้านการเพิ่มโอกาสการเรียนรู้ และการพัฒนาอาชีพของประชาชนและชุมชน	ความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
	เหมาะสม +1	ไม่แน่ใจ 0	ไม่ เหมาะสม -1	
5.1 การจัดกิจกรรมสร้างชุมชนแห่งการอ่าน การเรียนรู้ในการพัฒนาอาชีพของประชาชนและชุมชนอย่างทั่วถึง				
5.2 การจัดกิจกรรมห้องสมุดประชาชนติดล้อ เพื่อให้บริการห้องสมุดประชาชนในชุมชนอย่างทั่วถึง				
5.3 การจัดกิจกรรม ส่งเสริม และพัฒนาระบบการให้บริการของห้องสมุดเคลื่อนที่อย่างสม่ำเสมอ				
5.4 การสร้างกลุ่มเครือข่ายในการพัฒนาอาสาสมัครส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้แก่ประชาชนทุกระดับ				
5.5 การปรับปรุง และพัฒนารูปแบบการให้บริการห้องสมุด ประชาชนยุคใหม่แก่ชุมชนอย่างเหมาะสม				

6. ด้านพัฒนาศักยภาพของบุคลากร ที่รับผิดชอบการบริการของห้องสมุดประชาชนให้มีความรู้ความสามารถ ในการให้บริการสนับสนุนการดำเนินงาน

ด้านการพัฒนาศักยภาพบุคลากรในการ ให้บริการสนับสนุนการดำเนินงานห้องสมุด	ความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
	เหมาะสม +1	ไม่แน่ใจ 0	ไม่ เหมาะสม -1	
6.1 การสนับสนุน ส่งเสริม และพัฒนาด้านการใช้ภาษา อังกฤษสำหรับบุคลากรที่ดำเนินงานของห้องสมุด				
6.2 การจัดกิจกรรมส่งเสริมด้านคุณธรรม จริยธรรม และการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้บุคลากรของห้องสมุด				
6.3 การจัดกิจกรรมการศึกษาดูงาน และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการปฏิบัติงานของบุคลากรห้องสมุด				
6.4 การพัฒนาด้านความรู้ และทักษะที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานห้องสมุดให้มีประสิทธิภาพ และได้มาตรฐาน				
6.5 การพัฒนาความรู้ และทักษะ ในด้านการใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของบุคลากรห้องสมุด				

7. ด้านแสวงหาภาคีเครือข่ายเพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในการสนับสนุนการดำเนินงาน
ห้องสมุดประชาชน

แสวงหาภาคีเครือข่ายเพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วม สนับสนุนการดำเนินงานห้องสมุดประชาชน	ความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
	เหมาะสม +1	ไม่แน่ใจ 0	ไม่ เหมาะสม -1	
7.1 การจัดทำแผนการดำเนินงานร่วมกันระหว่าง ห้องสมุดประชาชน สถาบันการศึกษา และชุมชน ท้องถิ่น				
7.2 ห้องสมุดประชาชนมีการสร้างเครือข่ายความ ร่วมมือทางสังคมในการจัดการศึกษาตามอัธยาศัย				
7.3 การพัฒนาเชื่อมโยงแหล่งเรียนรู้ของชุมชน แหล่งการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่ห้องสมุด ประชาชน				
7.4 การส่งเสริมและพัฒนาจัดการเรียนรู้ตลอด ชีวิตร่วมกับภาคีเครือข่ายทางการศึกษา และชุมชน ท้องถิ่น				
7.5 กิจกรรมการสร้างความสัมพันธ์ในองค์กร และ พัฒนาภาคีเครือข่ายของห้องสมุดอย่างเหมาะสม				

แบบสอบถาม

ปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาการดำเนินงานของห้องสมุดประชาชน
สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดชัยภูมิ

คำชี้แจง

1. การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาการดำเนินงานของ
ห้องสมุดประชาชน สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดชัยภูมิ
2. แบบสอบถามนี้ มีจำนวน 3 ตอน คือ
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
ตอนที่ 2 แบบสอบถามการศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาการดำเนินงานของ
ห้องสมุดประชาชน
ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะปัญหาอื่น ๆ
3. ให้ท่านตอบแบบสอบถามตามรายการที่กำหนดทุกข้อ ผู้ศึกษาค้นคว้าจะนำเสนอในภาพรวมซึ่ง ไม่ส่งผลกระทบต่อตัวท่านและหน่วยงานแต่อย่างใด
4. ผู้ศึกษาค้นคว้าขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม และผู้ศึกษาค้นคว้าขอความอนุเคราะห์ส่งแบบสอบถามกลับคืนที่ ฝ่ายงานการศึกษาตามอัธยาศัย งานห้องสมุดประชาชน สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดชัยภูมิ ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ผู้ศึกษาค้นคว้า

แบบสอบถาม

ปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาการดำเนินงานของห้องสมุดประชาชน
สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดชัยภูมิ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง []

1. สถานภาพ

☐ ผู้บริหารสถานศึกษา	☐ คณะกรรมการห้องสมุด
☐ บรรณารักษ์	☐ ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน
☐ ผู้ใช้บริการห้องสมุดประชาชน	

2. ประสบการณ์ในการใช้บริการห้องสมุดประชาชน

☐ 1 ครั้งต่อสัปดาห์	☐ 2 - 3 ครั้งต่อสัปดาห์
☐ 4 - 5 ครั้งต่อสัปดาห์	☐ 6 - 7 ครั้งต่อสัปดาห์

3. ระดับการศึกษา

☐ ประถมศึกษา	☐ มัธยมศึกษา
☐ ปริญญาตรี	☐ สูงกว่าปริญญาตรี

ตอนที่ 2 แบบสอบถามปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาการดำเนินงานของห้องสมุดประชาชน
สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดชัยภูมิ

คำชี้แจง

กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความคิดเห็น ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ระดับ เกณฑ์
ความสำคัญของคำถามและคะแนน การกำหนดความสำคัญของคำถามและคะแนนของตัวเลือกในแบบ
สอบถามแต่ละข้อ ผู้ศึกษาค้นคว้ากำหนดดังต่อไปนี้

5	หมายถึง	มีปัญหาอยู่ในระดับมากที่สุด
4	หมายถึง	มีปัญหาอยู่ในระดับมาก
3	หมายถึง	มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง
2	หมายถึง	มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย
1	หมายถึง	มีปัญหาอยู่ในระดับน้อยที่สุด

แบบสอบถาม

เรื่อง “ ปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาการดำเนินงานของห้องสมุดประชาชน
สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดชัยภูมิ ”

1. ศูนย์กลางการเรียนรู้ตลอดชีวิตของชุมชน เป็นแหล่งค้นคว้าและแลกเปลี่ยนเรียนรู้การพัฒนาอาชีพ และการสร้างความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

ศูนย์การเรียนรู้ตลอดชีวิตของชุมชน การพัฒนาอาชีพและสร้างความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน	ระดับปัญหา				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
1.1 การพัฒนาห้องสมุดประชาชน ให้เป็นศูนย์กลางแหล่งการเรียนรู้ของชุมชน และการมีงานทำอย่างยั่งยืน					
1.2 การสร้างศูนย์กลางการเรียนรู้ และแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ เพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน					
1.3 การพัฒนาระบบฐานข้อมูลสารสนเทศงานอาชีพ และพัฒนางานด้านวิชาชีพของกลุ่มประชาคมอาเซียน					
1.4 การจัดกิจกรรมส่งเสริม และพัฒนาวิชาชีพ เพื่อเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน					
1.5 การพัฒนาระบบการให้บริการข้อมูลสารสนเทศในการพัฒนาอาชีพผ่านระบบเครือข่ายที่ทันสมัย					

2. จัดบริการห้องสมุดประชาชน ให้กับประชาชนอย่างครอบคลุมและทั่วถึง โดยเน้นการระดมทรัพยากร และความร่วมมือจากภาคีเครือข่าย

การจัดบริการห้องสมุดประชาชน ให้กับ ประชาชนอย่างครอบคลุมและความร่วมมือ จากภาคีเครือข่าย	ระดับปัญหา				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปาน กลาง (3)	น้อย (2)	น้อย ที่สุด (1)
2.1 การจัดกิจกรรม เพื่อส่งเสริมประชาชน ผู้ใช้บริการห้อง สมุดรักการอ่านอย่างเหมาะสม และหลากหลาย					
2.2 การสร้างภาคีเครือข่ายการเรียนรู้ และจัด แหล่งการเรียนรู้ชุมชนอย่างเพียงพอ					
2.3 การระดมทรัพยากร และขอความร่วมมือจาก ภาคีเครือข่ายการเรียนรู้ ในการจัดบริการห้องสมุด ประชาชน					
2.4 การจัดกระบวนการเรียนรู้ ด้านการให้บริการ ของห้องสมุดครอบคลุมภูมิปัญญาท้องถิ่น					
2.5 การพัฒนาเชื่อมโยงเครือข่ายของแหล่งเรียนรู้สู่ ห้องสมุดประชาชน อย่างครอบคลุมและทั่วถึง					

3. จัดหาโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อเชื่อมโยงกับแหล่งการเรียนรู้ต่างๆ สำหรับให้บริการในห้องสมุดประชาชน

จัดหาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อเชื่อมโยง กับแหล่งการเรียนรู้ต่างๆ สำหรับให้บริการในห้องสมุด	ระดับปัญหา				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
3.1 การสนับสนุนงบประมาณการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของห้องสมุด					
3.2 การพัฒนาระบบห้องสมุดประชาชนอิเล็กทรอนิกส์การสืบค้นข้อมูลสารสนเทศที่ทันสมัยและมีประสิทธิภาพ					
3.3 การเชื่อมโยงข้อมูลกับแหล่งการเรียนรู้ผ่านระบบสารสนเทศของห้องสมุดประชาชนกับสถาบันการศึกษา					
3.4 การพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของห้องสมุดประชาชนที่สามารถเชื่อมโยงกับแหล่งเรียนรู้อื่น ๆ					
3.5 การสร้างเครือข่ายระบบสารสนเทศของห้องสมุดประชาชนกับศูนย์การเรียนรู้ชุมชน					

4. จัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ในรูปแบบที่หลากหลายทั้งภายใน และภายนอก ห้องสมุด เพื่อปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน การพัฒนาศักยภาพและส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองตลอดชีวิต และการรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่ทันเหตุการณ์ของประชาชน

การจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต และพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ด้วยตนเอง	ระดับปัญหา				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
4.1 การจัดกิจกรรมส่งเสริมรักการอ่านและจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ ด้วยวิธีการที่หลากหลาย					
4.2 การจัดส่งเสริมกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองทั้งภายใน และภายนอกห้องสมุดตลอดชีวิต					
4.3 การสร้าง และพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างยั่งยืนต่อเนื่องตลอดชีวิต					
4.4 การสร้างแหล่งบริการสายด่วนสืบค้นข้อมูลข่าวสารที่ทันเหตุการณ์ เพื่อบริการแก่ประชาชน					
4.5 การจัดกิจกรรมพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของการศึกษานอกระบบด้วยวิธีการเรียนรู้ที่ทันสมัย					

5. จัดหน่วยบริการเคลื่อนที่พร้อมอุปกรณ์ เพื่อส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้ที่หลากหลายออกให้บริการประชาชนอย่างทั่วถึงสม่ำเสมอ เพื่อเพิ่มโอกาสการเรียนรู้และการพัฒนาอาชีพของประชาชนและชุมชน

ด้านการเพิ่มโอกาสการเรียนรู้ และการพัฒนาอาชีพของประชาชนและชุมชน	ระดับปัญหา				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
5.1 การจัดกิจกรรมสร้างชุมชนแห่งการอ่าน การเรียนรู้ในการพัฒนาอาชีพของประชาชนและชุมชนอย่างทั่วถึง					
5.2 การจัดกิจกรรมห้องสมุดประชาชนติดล้อ เพื่อให้บริการห้องสมุดประชาชนในชุมชนอย่างทั่วถึง					
5.3 การจัดกิจกรรม ส่งเสริม และพัฒนาระบบการให้ บริการของห้องสมุดเคลื่อนที่อย่างสม่ำเสมอ					
5.4 การสร้างกลุ่มเครือข่ายในการพัฒนาอาสาสมัครส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้แก่ประชาชนทุกระดับ					
5.5 การปรับปรุง และพัฒนารูปแบบการให้บริการห้องสมุด ประชาชนยุคใหม่แก่ชุมชนอย่างเหมาะสม					

6. พัฒนาศักยภาพของบุคลากร ที่รับผิดชอบการบริการของห้องสมุดประชาชนให้มีความรู้ความสามารถ ในการให้บริการสนับสนุนการดำเนินงาน

ด้านการพัฒนาศักยภาพบุคลากรในการ ให้บริการสนับสนุนการดำเนินงานห้องสมุด	ระดับปัญหา				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปาน กลาง (3)	น้อย (2)	น้อย ที่สุด (1)
6.1 การสนับสนุน ส่งเสริม และพัฒนาการใช้ ภาษา อังกฤษสำหรับบุคลากรที่ดำเนินงานของ ห้องสมุด					
6.2 การจัดกิจกรรมส่งเสริมด้านคุณธรรม จริยธรรม และการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้บุคลากรของห้องสมุด					
6.3 การจัดกิจกรรมการศึกษาดูงาน และ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการปฏิบัติงานของบุคลากร ห้องสมุด					
6.4 การพัฒนาความรู้ และทักษะที่เกี่ยวกับ การปฏิบัติงานห้องสมุดให้มีประสิทธิภาพ และได้ มาตรฐาน					
6.5 การพัฒนาความรู้ และทักษะ ในด้านการใช้ ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของบุคลากรห้องสมุด					

7. แสวงหาภาคีเครือข่ายเพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในการสนับสนุนการดำเนินงานห้องสมุดประชาชน

แสวงหาภาคีเครือข่ายเพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วม สนับสนุนการดำเนินงานห้องสมุดประชาชน	ระดับปัญหา				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปาน กลาง (3)	น้อย (2)	น้อย ที่สุด (1)
7.1 การจัดทำแผนการดำเนินงานร่วมกันระหว่าง ห้องสมุดประชาชน สถาบันการศึกษา และชุมชน ท้องถิ่น					
7.2 ห้องสมุดประชาชนมีการสร้างเครือข่ายความ ร่วมมือทางสังคมในการจัดการศึกษาตามอัธยาศัย					
7.3 การพัฒนาเชื่อมโยงแหล่งเรียนรู้ของชุมชน แหล่งการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่ห้องสมุด ประชาชน					
7.4 การส่งเสริมและพัฒนาจัดการเรียนรู้ตลอด ชีวิตร่วมกับภาคีเครือข่ายทางการศึกษา และ ชุมชนท้องถิ่น					
7.5 กิจกรรมการสร้างควมสามัคคีในองค์กร และ พัฒนาภาคีเครือข่ายของห้องสมุดอย่างเหมาะสม					

ตอนที่ 3 ปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาการดำเนินงานของห้องสมุดประชาชน

1. ศูนย์กลางการเรียนรู้ตลอดชีวิตของชุมชน พัฒนาอาชีพและสร้างความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

.....

.....

2. จัดบริการให้ประชาชนอย่างครอบคลุมทั่วถึง เน้นการระดมทรัพยากรและความร่วมมือจากภาคีเครือข่าย

.....

.....

3. จัดหาโครงสร้างพื้นฐานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อเชื่อมโยงกับแหล่งการเรียนรู้ต่างๆ

.....

.....

4. การจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต และพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ด้วยตนเอง

.....

.....

5. การเพิ่มโอกาสการเรียนรู้และการพัฒนาอาชีพของประชาชนและชุมชน

.....

.....

6. การพัฒนาศักยภาพบุคลากรในการให้บริการสนับสนุนการดำเนินงานห้องสมุด

.....

.....

7. การแสวงหาภาคีเครือข่าย การมีส่วนร่วมสนับสนุนการดำเนินงานห้องสมุดประชาชน

.....

.....

ภาคผนวก ข
ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) แบบสอบถามในการศึกษา เรื่อง ปัญหาและแนวทางแก้ปัญหา การดำเนินงานห้องสมุดประชาชน ในการดำเนินตามนโยบายและจุดเน้นการดำเนินงานสำนักงาน กศน. ประจำปี ปงบประมาณ พ.ศ. 2555 สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดชัยภูมิ

ตาราง 10 ด้านการจัดศูนย์กลางการเรียนรู้ตลอดชีวิตของชุมชน เป็นแหล่งค้นคว้าและแลกเปลี่ยน เรียนรู้การพัฒนาอาชีพ และการสร้างความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
1.1 การพัฒนาห้องสมุดประชาชน ให้เป็นศูนย์กลาง แหล่ง การเรียนรู้ของชุมชน และการมีงานทำอย่างยั่งยืน	+1	+1	0	2	0.66
1.2 การสร้างศูนย์กลางการเรียนรู้ และแลกเปลี่ยนการ เรียนรู้ เพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน	+1	+1	+1	3	1.00
1.3 การพัฒนาระบบฐานข้อมูลสารสนเทศงานอาชีพ และ พัฒนางานด้านวิชาชีพของกลุ่มประชาคมอาเซียน	+1	+1	+1	3	1.00
1.4 การจัดกิจกรรมส่งเสริม และพัฒนาวิชาชีพ เพื่อเตรียม ความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน	+1	+1	+1	3	1.00
1.5 การพัฒนาระบบการให้บริการข้อมูลสารสนเทศใน การพัฒนาอาชีพผ่านระบบเครือข่ายที่ทันสมัย	+1	+1	+1	3	1.00

ตาราง 11 ด้านการจัดบริการห้องสมุดประชาชน ให้กับประชาชนอย่างครอบคลุมและทั่วถึง โดยเน้น การระดมทรัพยากรและความร่วมมือจากภาคีเครือข่าย

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
2.1 การจัดกิจกรรม เพื่อส่งเสริมประชาชนผู้ใช้บริการ ห้อง สมุดรักการอ่านอย่างเหมาะสม และหลากหลาย	+1	+1	+1	3	1.00
2.2 การสร้างภาคีเครือข่ายการเรียนรู้ และจัดแหล่งการ เรียนรู้สู่ชุมชนอย่างเพียงพอ	+1	+1	+1	3	1.00
2.3 การระดมทรัพยากร และขอความร่วมมือจากภาคี เครือข่ายการเรียนรู้ ในการจัดบริการห้องสมุดประชาชน	+1	0	+1	2	0.66
2.4 การจัดกระบวนการเรียนรู้ ด้านการให้บริการของ ห้องสมุดครอบคลุมภูมิปัญญาท้องถิ่น	+1	+1	+1	3	1.00
2.5 การพัฒนาเชื่อมโยงเครือข่ายของแหล่งเรียนรู้สู่ ห้องสมุดประชาชน อย่างครอบคลุมและทั่วถึง	+1	+1	+1	3	1.00

ตาราง 12 ด้านการจัดหาโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อเชื่อมโยงกับแหล่งการเรียนรู้ต่างๆ สำหรับให้บริการในห้องสมุดประชาชน

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
3.1 การสนับสนุนงบประมาณการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของห้องสมุด	+1	+1	+1	3	1.00
3.2 การพัฒนาระบบห้องสมุดประชาชนอิเล็กทรอนิกส์การสืบค้นข้อมูลสารสนเทศที่ทันสมัยและมีประสิทธิภาพ	+1	+1	+1	3	1.00
3.3 การเชื่อมโยงข้อมูลกับแหล่งการเรียนรู้ผ่านระบบสารสนเทศของห้องสมุดประชาชนกับสถาบันการศึกษา	+1	+1	+1	3	1.00
3.4 การพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของห้องสมุดประชาชนที่สามารถเชื่อมโยงกับแหล่งเรียนรู้อื่น ๆ	+1	+1	+1	3	1.00
3.5 การสร้างเครือข่ายระบบสารสนเทศของห้องสมุดประชาชนกับศูนย์การเรียนรู้ชุมชน	+1	+1	+1	3	1.00

ตาราง 13 ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ในรูปแบบที่หลากหลายทั้งภายใน และภายนอกห้องสมุด เพื่อปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน การพัฒนาศักยภาพและส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองตลอดชีวิต และการรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่ทันเหตุการณ์ของประชาชน

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
4.1 การจัดกิจกรรมส่งเสริมรักการอ่านและจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ ด้วยวิธีการที่หลากหลาย	+1	+1	+1	3	1.00
4.2 การจัดส่งเสริมกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองทั้งภายใน และภายนอกห้องสมุดตลอดชีวิต	+1	+1	+1	3	1.00
4.3 การสร้าง และพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างยั่งยืนต่อเนื่องตลอดชีวิต	+1	+1	+1	3	1.00
4.4 การสร้างแหล่งบริการสายด่วนสืบค้นข้อมูลข่าวสารที่ทันเหตุการณ์ เพื่อบริการแก่ประชาชน	+1	+1	+1	3	1.00
4.5 การจัดกิจกรรมพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของการศึกษานอกระบบด้วยวิธีการเรียนรู้ที่ทันสมัย	0	+1	+1	2	0.66

ตาราง 14 ด้านการจัดหน่วยบริการเคลื่อนที่พร้อมอุปกรณ์ เพื่อส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้ที่หลากหลายออกให้บริการประชาชนอย่างทั่วถึง สม่ำเสมอ เพื่อเพิ่มโอกาสการเรียนรู้และการพัฒนาอาชีพของประชาชนและชุมชน

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
5.1 การจัดกิจกรรมสร้างชุมชนแห่งการอ่าน การเรียนรู้ในการพัฒนาอาชีพของประชาชนและชุมชนอย่างทั่วถึง	+1	+1	+1	3	1.00
5.2 การจัดกิจกรรมห้องสมุดประชาชนติดล้อ เพื่อให้บริการห้องสมุดประชาชนในชุมชนอย่างทั่วถึง	+1	+1	+1	3	1.00
5.3 การจัดกิจกรรม ส่งเสริม และพัฒนาระบบการให้บริการของห้องสมุดเคลื่อนที่อย่างสม่ำเสมอ	+1	0	+1	2	0.66
5.4 การสร้างกลุ่มเครือข่ายในการพัฒนาอาสาสมัครส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้แก่ประชาชนทุกระดับ	+1	+1	+1	3	1.00
5.5 การปรับปรุง และพัฒนารูปแบบการให้บริการห้องสมุด ประชาชนยุคใหม่แก่ชุมชนอย่างเหมาะสม	+1	+1	+1	3	1.00

ตาราง 15 ด้านการพัฒนาศักยภาพของบุคลากร ที่รับผิดชอบการบริการของห้องสมุดประชาชนให้มีความรู้ความสามารถในการให้บริการสนับสนุนการดำเนินงาน

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
6.1 การสนับสนุน ส่งเสริม และพัฒนาด้านการใช้ภาษาอังกฤษสำหรับบุคลากรที่ดำเนินงานของห้องสมุด	+1	+1	+1	3	1.00
6.2 การจัดกิจกรรมส่งเสริมด้านคุณธรรม จริยธรรมและการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้บุคลากรของห้องสมุด	0	+1	+1	2	0.66
6.3 การจัดกิจกรรมการศึกษาดูงาน และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการปฏิบัติงานของบุคลากรห้องสมุด	+1	+1	+1	3	1.00
6.4 การพัฒนาความรู้ และทักษะที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานห้องสมุดให้มีประสิทธิภาพ และได้มาตรฐาน	+1	+1	+1	3	1.00
6.5 การพัฒนาความรู้ และทักษะ ในด้านการใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของบุคลากรห้องสมุด	+1	+1	+1	3	1.00

ตาราง 16 ด้านการแสวงหาภาคีเครือข่ายเพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในการสนับสนุนการดำเนินงาน
ห้องสมุดประชาชน

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
7.1 การจัดทำแผนการดำเนินงานร่วมกันระหว่างห้องสมุดประชาชน สถาบันการศึกษา และชุมชนท้องถิ่น	+1	+1	+1	3	1.00
7.2 ห้องสมุดประชาชนมีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือทางสังคมในการจัดการศึกษาตามอัธยาศัย	+1	+1	+1	3	1.00
7.3 การพัฒนาเชื่อมโยงแหล่งเรียนรู้ของชุมชน แหล่งการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่ห้องสมุดประชาชน	+1	+1	+1	3	1.00
7.4 การส่งเสริม และพัฒนาจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิตร่วมกับภาคีเครือข่ายทางการศึกษา และชุมชนท้องถิ่น	+1	+1	+1	3	1.00
7.5 กิจกรรมการสร้างความสัมพันธ์ในองค์กร และพัฒนาภาคีเครือข่ายของห้องสมุดอย่างเหมาะสม	+1	+1	+1	3	1.00

สรุปการวิเคราะห์แบบสอบถามผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) และพิจารณาหาค่าความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการศึกษาค้นคว้ากับข้อคำถามในแบบสอบถาม ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC (Index of Item Objective Congruence) ของแบบสอบ ถ้ามเกี่ยวกับสภาพปัญหาและแนวทางการดำเนินงานของห้องสมุดประชาชน สังกัดสำนักงานส่งเสริมการ ศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดชัยภูมิ มีค่าเท่ากับ 0.94

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

1. นายธนาวัฒน์ พงษ์เดชาตระกูล
ตำแหน่ง ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ
สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษา
ตามอัธยาศัย จังหวัดชัยภูมิ
คุณวุฒิ การศึกษามหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา
2. ดร. ศิริ แคนสา
ตำแหน่ง ศึกษาพิเศษชำนาญการพิเศษ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 30
จังหวัดชัยภูมิ
คุณวุฒิ ดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารและพัฒนาการศึกษา
3. นางพิมพ์ลักษณ์ คุ่มไข่น้ำ
ตำแหน่ง ครูชำนาญการพิเศษ
โรงเรียนชัยภูมิภักดีชุมพล อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 30
คุณวุฒิ การศึกษามหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีทางการศึกษา

ประวัติย่อของผู้ศึกษาค้นคว้า

ประวัติย่อของผู้ขอศึกษาค้นคว้า

ชื่อ	นางสาวศิรินันท์ วรรณพงษ์
วันเกิด	วันที่ 8 สิงหาคม พ.ศ. 2507
สถานที่เกิด	บ้านเลขที่ 7 หมู่ 1 บ้านนาเสียว ตำบลนาเสียว อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ 36000
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 167/7 หมู่ 7 ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ 36000
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	หัวหน้ากลุ่มงาน กลุ่มส่งเสริมการศึกษาตามอัธยาศัย
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและตามอัธยาศัย จังหวัดชัยภูมิ
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2550	ประถมศึกษา โรงเรียนนาเสียวศึกษาคร ตำบลนาเสียว อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ
พ.ศ. 2525	มัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนหนองบัวแดงวิทยา อำเภอหนองบัวแดง จังหวัดชัยภูมิ
พ.ศ. 2527	มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสตรีชัยภูมิ อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ
พ.ศ. 2529	ประกาศนียบัตรวิชาชีพการศึกษาชั้นสูง (ป.กศ. ชั้นสูง) วิชาเอกสุขศึกษา วิทยาลัยครูนครราชสีมา
พ.ศ. 2532	ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.) วิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ วิทยาลัยครูอุบลราชธานี
พ.ศ. 2553	ประกาศนียบัตรบัณฑิต (บธ.บ.) สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ
พ.ศ. 2556	ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม